

NA PRAVOM PUTU

IL'JAS JAHJA

UVOD

U analima ljudske istorije sudbina naroda, usponi i padovi carstava, naizgled zavise od volje i pregalaštva ljudi. Izgleda kao da je razvoj događaja u najvećoj mjeri određen njihovom snagom, ambicijama ili hirovima. Međutim, kada bi se "zavjesa" povukla u stranu, u svim tim igrama sukobljenih ljudskih interesa, sila i strasti, vidjeli bismo oruđa Svemilostivog koja polako, ali sigurno, ostvaruju Njegove namjere.

Svakom narodu koji se pojavio na istorijskoj sceni, bilo je dozvoljeno da zauzme svoje mjesto da bi se vidjelo hoće li ispuniti namjeru Svevišnjega. Iako su narodi, uglavnom, odbacivali Božija načela i uputsva, i tim odbacivanjem izazivali svoju propast, ipak je bilo očigledno da se Božanski plan i providenja ispunjavaju u svim njihovim pokretima. Poput složenog mehanizma sa mnoštvom zupčanika i opruga, haotično ukrštenih međusobno, naš svijet se kreće u naizgled čudesnoj zbrci. Ipak, taj složeni splet ljudskih puteva i događaja odvija se pod Božijom kontrolom. Usred sukoba i sveopšte vreve, Onaj koji upravlja Svemirom i sada upravlja poslovima ove Zemlje.

Istorija naroda, koji su jedan za drugim imali svoje određeno vrijeme i mjesto, pokazuje kako su i koliko iskoristili priliku koja im je ukazana. Svakom narodu i svakom pojedincu danas, Bog je odredio mjesto u svom velikom planu za ovaj svijet. Svi oni svojim izborom određuju svoju sudbinu, a Bog sve tako vodi da se Njegove namjere ostvaruju.

"Tebe, Allaha, Gospodara svjetova, hvalimo, Milo-stivog, Samilosnog, Vladara Dana sudnjeg, Tebi se klanjamo i od tebe pomoć tražimo! Uputi nas na Pravi put, na Put onih kojima si milost Svoju darivao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali!"¹ (Kur'an 1,1-7.)

KAKO SE BOG OTKRIVA LJUDIMA

"Ako Bog ne postoji - trebalo bi ga izmisliti" - izjavio je francuski filozof Volter, preteča modernog ateizma, shvativši na kraju da je za čovjeka teško i nezamislivo živjeti bez Boga. Takva ideja, koja se poput epidemije širila u XIX i XX vijeku, ostavila je za sobom pustoš, teško nasljeđe i ogromno zlo čovječanstvu. Neko je izjavio da se misao o Bogu ne može odvojiti od čovjekovog života, jer je u njemu snažno ukorijenjena. "Ateizam je ipak bolest civilizacije. Poput samoubistva čiji broj sve više raste, on spada u nenormalne pojave našeg izopačenog sveta."²

Po svemu sudeći, izgleda da na ovom svijetu ne postoji narod koji je bez religije. To je navelo Plutarha da kaže: "Moguće je pronaći gradove bez zidina, bez književnosti, bez vladara, bez kuća, bez blaga, bez novca i pozorišta, ali se nikada neće naći grad bez svetilišta i božanstva."³ To znači da čovjek ima takvu težnju i potrebu za Bogom, da ako nema vjerodostojna otkrivenja o Njemu, on će Ga "stvarati" to jest izražavati svoju viziju o Njemu na bazi oskudnih informacija ili sopstvene mašte. Na svu sreću, čovjek nema razloga za to, pošto Bog postoji i otkriva mu se. On to čini na više načina. Inicijativa dolazi od samog Boga zato što zna da, kao grešna bića odvojena od Njega, možemo stvarati samo pogrešnu sliku i shvatanja o Njemu, što bi nas odvelo u razne zablude ili čak destrukciju. Zato se Bog otkriva nama, stvorenjima obdarenim razumom. On želi da komunicira i uspostavi odnos s nama.

Sigurno se svako od nas posmatrajući prirodu divio njenoj ljepoti, funkcionalnosti, tajnovitosti, skladu i svrhovitosti koji vladaju u njoj. Jedno pitanje se samo nameće: "Kako je nastalo sve to?" Ne može nas niko ubijediti da je sve to nastalo slučajno, samo od sebe, pa ni putem postepene transformacije kakvu zagovaraju teoretičari darvinisti. Svako od nas iz iskustva zna da sve što postoji nije moglo samo od sebe nastati, ni iz čega, već da svoje postojanje duguje svome Stvoritelju.

Tako nam se Bog otkriva preko prirode:

"Nebesa kazuju slavu Božiju, i djela ruku Njegovih glasi svod nebeski." ⁴(Psalam 19,1. [Tevrat])

"Jer što se može doznati za Boga poznato je njima (ljudima): jer im je Bog javio; jer što se na Njemu ne može vidjeti, od postanja svijeta moglo se poznati i vidjeti na stvorenjima, i Njegova vječna sila i božanstvo, da nemaju izgovora (ne mogu se negirati)." (Rimljanima 1,19-20. [Indžil])

Iskustvo nas uči da nema sata bez sajdzije, knjige bez izdavača, ni mašine bez inženjera. Ne može se razumno objasniti postojanje svijeta, a da se on ne pripíše djelovanju nekog koji ga je stvorio. Naučnici su danas zapanjeni dimenzijama i harmoničnošću u Svemiru, zakonima koji vladaju u prirodi i ponašanjem živih bića. U ovoj knjizi nemamo toliko prostora da navodimo mnogobrojne primjere. Neka sami čitaoci o tome razmišljaju. Uostalom, i sam Bog nas na to poziva:

"...Milostivi, koji upravlja svemirom svim. Njegovo je što je na nebesima i što je na zemlji i što je između njih pod zemljom!" (Kur'an 20,5-6.)

"Podignite gore oči svoje i vidite; ko je to stvorio?" (Isaija 40,26. [Tevrat])

"On je razastro sjever nad prazninom, i zemlju objesio ni na čem. Zavezuje vode u oblacima svojim, i ne prodire se oblak pod njima... stupovi nebeski tresu se i drčku od prijetnje Njegove. Silom svojom pocijepao je more i razumom svojim razbio bijesnilo njegovo. Duhom je svojim ukrasio nebesa, i ruka je Njegova stvorila prugu zmiju. Gle, to su dijelovi putova Njegovijeh; ali kako je mali dio što čusmo o Njemu? I ko će razumjeti grom sile Njegove?" (O Jovu 26,7-14. [Tevrat])

Nama smrtnim stvorenjima neshvatljivo je kako Bog stvara. Njegove mogućnosti, načini i sredstva nama su nedokučivi; drugačije je od svega onog što je nama, na osnovu našeg iskustva, poznato. Ono što ipak možemo, to je da sa povjerenjem prihvatimo Božiji izvještaj o tome.

"Riječju Božijom nebesa se stvoriše, i duhom usta Njegovih sva vojska njihova. Jer On reče i postade; On zapovijedi i pokaza se." (Psalam 33,6.9. [Tevrat])

"I On je taj koji je nebesa i zemlju mudro stvorio: čim On za nešto rekne: 'Budi!'- ono biva; riječ Njegova je Istina; samo će On imati vlast na Dan kad se u Rog puhne; On zna nevidljivi i vidljivi svijet, i On je Mudri i Sveznajući." (Kur'an 6,73.)

Samo postojanje nas ljudi i mogućnost da kao stvorenja možemo razmišljati o svom Tvorcu, govori o tome da nismo produkt slučaja, već stvoreni po Božjoj promisli, a samim tim sa smislom i sa ciljem. Pitamo se s kojim smislom i s kakvim ciljem? Vjerujem da samo istraživanjem Božijih otkrivenja i Objava možemo dobiti odgovor na ta i mnoga druga pitanja.

Drugi način na koji nam se Bog otkriva, i to još direktniji, jeste naša savjest:

Savjest je prostor unutar našeg bića na koji Bog djeluje otkrivajući nam Svoju volju, a samim tim i Sebe. To što smo savjesna bića čini nas automatski i moralno odgovornim. Inače, zbog čega bi jedan ateista razmišljao o tome što je dobro, a što zlo - što je pošteno, a što nepošteno? Zašto lopovi ne krađu javno, nego onda kada su šanse da ih neko vidi male? Zašto se preljubočinci kriju od javnosti ako to što čine nije grijeh? Zašto nas "grize" savjest i onda kada "samo" slažemo? Očigledno je da su u nas ugrađena mjerila po kojima razlikujemo dobro od zla. Božija Riječ to takođe potvrđuje:

"Jer kad neznabošci ne imajući Zakona sami od sebe čine što je po Zakonu, oni Zakona ne imajući sami su sebi Zakon. Oni dokazuju da je ono napisano u srcima njihovijem što se čini po Zakonu, budući da im savjest svjedoči, i misli među sobom tuže se ili pravdaju." (Rimljanima 2,14-15. [Indžil])

Ovdje vidimo kako se Bog otkriva ljudima koji Ga ne poznaju. Dakle, u nama postoji mehanizam preko koga Bog djeluje i mi to zovemo glas savjesti. Kada poslušamo taj glas, mi postupamo ispravno i možemo biti zadovoljni tim postupkom. Nasuprot tome, kada se oglušimo i ne poslušamo glas savjesti, mi povlačimo loše poteze zbog kojih se kasnije kajemo i nesrećni smo. Zašto je to tako?

Bog nas preko savjesti uči, otkriva nam svoju volju i želi da nam pomogne da ispravno i mudro živimo. Na nama je da izaberemo hoćemo li biti poslušni. Ako u kontinuitetu negativno odgovaramo na taj božanski uticaj, onda dovodimo sebe u opasnost da otupimo ili

umrtvimo svoju savjest i time, po svom izboru, prekidamo vezu sa Bogom. Destruktivno ponašanje, moralna izopačenost, opsjednutost i slične pojave krajnje su posljedice takvog stanja. Od pada u grijeh, čovječanstvo se sve više degradira upravo zbog "ubijanja" svoje savjesti. Stanje bi bilo potpuno poražavajuće da Bog nije omogućio čovjeku još jedan način koji mu pomaže da izoštri svoju savjest, da je čuva, njeguje i bude osjetljiv na Božije djelovanje u njemu, kako bi imao snage da izabere i čini dobro.

Treći način kojim Bog otkriva sebe i svoju volju čovjeku jesu Sveti Spisi, Božje Objave u vidu Knjige:

To je Božija Riječ upućena čovjeku preko Njegovih proroka koji su govorili i pisali, pokrenuti Božjim Duhom, često uz posredovanje i Božijih anđela (meleka). Tom Rječju - Objavom, Bog je čovjeku povjerio znanje neophodno za spasenje od grijeha i smrti. Ona je nepogrešivo otkrivenje Božije volje, mjerilo karaktera, ocjena za neko iskustvo, autoritet u formiranju doktrine i vjerodostojan izvještaj o Božijim djelima u istoriji. Najbolji način proučavanja i razumijevanja Objave sastoji se u ozbiljnoj analizi, uz molitvu, oslobođeni koliko je god moguće od predubedenja ili već formiranog stava. Na taj način bismo jednostavne i jasne pouke iskreno prihvatili, a one teže, pažljivim upoređivanjem sa drugim tekstovima iste tematike u cjelokupnoj Objavi, preispitali i konačno izvukli jasnu pouku. Tako ćemo pravilno razumijeti šta je Bog zaista htio da nam kaže. Vrlo je važno da čovjek iskreno prihvati Božije uputstvo onako kako ono jeste, bez subjektivnih dodataka, proizvoljnih tumačenja ili naslijedenih shvatanja; pogotovo ako su ona tendenciozna, sa ciljem da se Božije uputstvo prilagodi sebi ili učenju zajednice kojoj čovek pripada. Upravo zbog pogrešnog pristupa u razumijevanju Božije Objave postoje neslaganja, mimoilaženja, razna cijepanja, pa i sukobi u religiji.

"Sve su Riječi Božije čiste; On je štit onima koji se uzdaju u Nj. Ništa ne dodaj k Rječima Njegovijem, da te ne ukori i ne nađeš se laža." (Priče Solomunove 30,5-6. [Tevrat])

"Riječ je Tvoja žizak nozi mojoj i vidjelo stazi mojoj." (Psalam 119,105. [Tevrat])

"A onoma koji ne budu vjerovali i Knjige Naše budu poricali, biće stanovnici Džehenema; u njemu će vječno ostati." (Kur'an 2,39.)

Takođe je bitno da u proučavanju Božije Riječi imamo na umu istorijski kontekst, odnosno vrijeme u kome je, ili za koje je data neka poruka. Da li ona ima privremeni ili vječni karakter? Da li se odnosi samo na neko lokalno područje ili na cjelokupno čovječanstvo? Pri tom ćemo zapaziti da je Božiji upliv u istorijske događaje nepobitan, stvaran, što će sigurno utvrditi našu vjeru u Njega. To je posebna karakteristika Objave - istorijska tačnost njenih proročanstava, što znači da su se događaji odvijali baš onako kako je Božija Riječ prorekla, a što je istorija i potvrdila. Zato nas Bog poziva:

"Tražite u knjizi Gospodnjoj i čitajte, ništa od ovoga neće izostati nijedno neće biti bez drugoga; jer što kažem On je zapovjedio, i Duh će ih Njegov sabrati." (Isaija 34,16. [Tevrat])

Zapazimo da Bog sve svoje Objave spaja u jednu knjigu - Knjigu Gospodnju. Mi, ljudi, uglavnom, radimo suprotno: odvajamo, raščlanjujemo, nešto prihvatamo, nešto odbacujemo, a onda se pitamo zašto smo razjedinjeni ako je Bog jedan, vjera jedna, put spasenja jedan.

"I, eto, tako, Mi na razne načine izlažemo dokaze da bi oni rekli: 'Ti si učio!', i da bismo to objasnili ljudima koji hoće da znaju." (Kur'an 6,105.)

KONTINUITET BOŽIJH OTKRIVENJA

Prethodni citat iz Biblije već nam je ukazao da Bog sve Svoje Objave daje u Svoje vrijeme, po Svojoj promisli i namjeri i da su one u suštini jedna cjelina - Knjiga Gospodnja. On jednostavno želi da Njegove Objave tako tretiramo. U suprotnom ćemo sami sebe zakinuti i nećemo imati potpunu sliku, ili poruku svega onoga što je od životne važnosti za nas grešne ljude i za naš povratak Bogu. Upravo zbog nepoštovanja te činjenice, postoje

nesuglasice, zaziranja, odbojnost pa čak mržnja i neprijateljstvo između Jevreja, hrišćana i muslimana. Oni bi mogli da budu jedne vjere, jer je ona u suštini istovjetna. Zašto to nije tako? Pokušajmo da razumijemo što se to dogodilo, da i dan-danas trpimo zbog toga.

Prva pisana Objava – **Tora** (Tevrat), data je Jevrejima. Tora doslovno znači **nauk-učenje**. U širem smislu, ta riječ se koristi da označi doktrinu, zakon i pravila. U početku se Torom nazivalo prvih pet knjiga Mojsijevih (Musaovih), da bi vremenom Tora bila proširena drugim knjigama, koje su ušle u njen sastav. To su Psalmi, proročke knjige, Poslovice i historijske knjige. Muslimani sve to skupa zovu Tevrat i Zebur, a hrišćani Stari Zavjet ili Starozavjetni Spisi, zbog zavjetnog odnosa ili saveza između Boga i Izraela kao zavjetnog naroda, koji je primio i sačuvao Svete Spise. Jevreji su ih nazvali "Zakon i proroci" ili, jednostavno, Tora. Tu se vidi kontinuitet Božijeg otkrivenja kroz jedan dug vremenski period. Kako su te Objave stizale, one su ulazile u sastav spisa iz kojih se učilo o pobožnosti. Konačno se Tora kanonizuje u IV vijeku prije Hrista, u vrijeme Nemije i Jezdre - Božijih poslanika, i tretira se kao jedna cjelina.

Sa dolaskom Isusa Hrista, nastaje sljedeća Objava koja potvrđuje prethodnu. Ona opisuje rođenje, aktivni rad, učenje, smrt, uskrsenje i uznesenje Isusa Hrista (četiri Jevandelja). Zatim, djela rane Crkve (Djela apostola), Hristovih učenika u I vijeku. Tu su i poslanice pojedinih učenika, ponajviše od apostola Pavla, koji se kasnije priključio. Na kraju tog niza je proročka knjiga apostola Jovana - Otkrivenje ili Apokalipsa. Sve zajedno nazvano je "Novi Zavjet" ili Novozavjetni Spisi, zbog toga što posredstvom Isusa Hrista svaki pojedinac može ući u zavjetni odnos - savez sa Bogom. To je "Jevandelje" (Indžil), što znači dobra vijest ili radosna vijest. Zbog pojave mnogih apokrifnih spisa, da se ne bi pomiješali sa, od Boga, nadahnutim Spisima, u IV vijeku izvršena je kanonizacija.

Što su to hrišćani odmah shvatili i primijenili, a Jevreji i do danas ne mogu? Hrišćani su, naime, razumjeli da Starozavjetni i Novozavjetni Spisi (Tevrat i Indžil) čine cjelinu. Zato su to spojili i napravili zbirku spisa nazvanu "Sveto Pismo" ili "Biblija". Sam Isus Hristos je povezivao Toru sa svojom naukom koja je kasnije zapisana u Novozavjetnim Spisima. Na primjer:

"Tako je kazano: ako ko pusti ženu svoju da joj da knjigu raspusnu. A ja vam kažem da svaki koji pusti ženu svoju, osim za preljubu, navodi je te čini preljubu, i koji puštenicu uzme, preljubu čini." (Matej 5,31-32. [Indžil])

Time Isus ne negira, već produbljuje i autoritativno objašnjava, tumači, Božiju zapovjest iz Tore. Sljedeći primjer govori takođe o povezanosti Tore i Jevandelja:

"Pogledajte Pisma, jer vi mislite da u njima imate život vječni; i ona svjedoče za mene. I nećete da dođete k meni da imate život." (Jovan 5,39-40. [Indžil])

Ovdje se Isus obratio Jevrejima svoga vremena, koji su se ponosili što su "vlasnici" Tore i navodno se uzdali u Nju, a Isusa Hrista, o kome je Tora nagovještavala da će doći, odbacivali kao lažnog mesiju. U cjelini i globalno gledano, Jevreji su ipak odbacili Jevandelje i Isusa kao Mesiju - od Boga određenog Spasitelja. Oni su se začaurili u sebe, u sopstvenu koncepciju religije, dograđenu običajima i predanjima, nastalih iz nekoliko filozofskih pravaca njihovih vjerskih škola.

Hrišćani su, za razliku od Jevreja, povezali Toru sa Jevandeljem, jer su razumjeli da:

"Sve je Pismo od Boga dano, i korisno za učenje, za karanje, za popravljanje, za poučavanje u pravdi, da bude savršen čovjek Božji, za svako dobro djelo pripravljen." (Druga Petrova 3,16-17. [Indžil])

To je sigurno uslovilo brz razvoj hrišćanstva, jer su vjernici slijedili Božiju Riječ i na njoj temeljili svoju vjeru i učenje. Nažalost, to je trajalo do III vijeka. U IV vijeku, hrišćanstvo, koje je do tada kao religija bilo zabranjivano i progonjeno od strane i Jevreja i Rimljana, odjednom, uz pomoć rimskog cara Konstantina, postaje državna religija. Progonjena vjera postaje popularna, tako da pagani širom rimske imperije počinju masovno da prelaze u hrišćanstvo. Ustvari, većina je samo promijenila religijsko zvanje, ali se nikada nisu odrekli svojih mnogobožičkih vjerovanja i paganskih običaja. S druge strane, neki učeni ljudi, crkvene vođe ("Sveti Oci"), pod uticajem grčke kulture i filozofije, tada visoko cijenjene,

uvlače prije svega Platonovu misao u hrišćansku doktrinu. Tako je hrišćanstvo počelo da se kvari i zastranjuje. Kao ni Jevreji prije toga, u globalnom smislu, ni hrišćani nisu mogli potpuno ostvariti misiju koju im je Bog namijenio i povjerio. Da nije bilo manjih grupacija hrišćana koji su sačuvali autentično biblijsko učenje i vjeru, cjelokupno hrišćanstvo bi potpuno utonulo u mrak. Interesantna je činjenica da je Bog u svom sveznanju predvidio, i preko apostola Pavla opomenuo, da će se tako nešto desiti. Njegova izjava o tome je zapisana u Djelima apostolskim:

"Jer ja ovo znam da će po odlasku moje ući među vas teški vuci koji neće štedjeti stada; i između vas smih postaće ljudi koji će govoriti izvrnutu nauku da odvrćaju učenike za sobom." (Dela 20,29-30. [Indžil])

Tako je i bilo. Poslije odlaska apostola, otpad je počeo da se uvlači tiho i podmuklo, da bi u IV vijeku, kao što smo naveli, dostigao kulminaciju, jer su okolnosti za to bile povoljne. Ipak, manji broj hrišćana, u grupama rasejan po svijetu, sačuvao je Istinu i pravu vjeru. Oni su zbog toga i sami bili na udaru i nemilosti zvanične Crkve. Bili su preteča reformacije - povratku Bibliji - i pojavi protestantizma u XVI vijeku. Zahvaljujući tome, u novije vrijeme, u manjem, ali značajnom krilu hrišćanstva, razvilo se čisto biblijsko učenje i vjerovanje.

Početakom VII vijeka nove ere, pojavljuje se islam, sa poslanikom Muhamedom. To je bila svojevrsna Božja reakcija i negodovanje na potamnelo hrišćanstvo. Islam se pojavio kao "bič", kao opomena i kazna, da ponizi Crkvu, koja je zabludjela u svojoj oholosti i sebičnosti, ne bi li je pozvao na preispitivanje i odvrćanje od idolopoklonstva. Zato nije čudo što je islam napredovao i za relativno kratko vrijeme se raširio po svijetu. Oni koji vjeruju, dobro znaju da se na ovom svijetu ništa ne može desiti, a da to nije Božija volja ili Njegova dozvola. Muslimani su preko poslanika Muhameda dobili svoju knjigu "Kur'an". ***Kur'an*** na arapskom znači ***"recitovati, čitati naglas"***. On je zbirka otkrivenja koju je Muhamed primio kao "Uputu od Boga". U Kur'anu muslimani čuju Boga koji im govori Sopstvene Riječi. U Njemu su zapisani mnogi važni biblijski događaji, iz kojih se izvlače pouke i pravila za život. Sam Bog kaže da je Kur'an dat da potvrdi Tevrat i Indžil (Bibliju), da osudi Jevreje i hrišćane zbog njihovog otpadništva od prave vjere utemeljene na Bibliji, i da muslimane sačuva na pravom putu.

"A tebi (muslimanima) objavljujemo Knjigu, samu istinu, da potvrdi Knjige prije Nje objavljene i da nad Njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; svima vama smo Zakon i pravac propisali. A da je Allah htio, On bi vas sljedbenicima jedne vjere učinio, ali On hoće da vas iskuša u onome što vam propisuje, zato se natječite ko će više dobra učiniti; Allahu ćete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti." (Kur'an 5,48.)

Iz prethodnog citata se jasno vidi da se Bog otkriva preko Svojih Knjiga, i to u kontinuitetu. One ne zamjenjuju jedna drugu, niti se međusobno isključuju, već svaka sledeća potvrđuju prethodnu Objavu - Knjigu. I prethodni stihovi (ajeti) 5,44-47 to jasno pokazuju. Allah bdije nad svojim Objavama i One ne mogu biti uklonjene. Po Njima će se prosuđivati i osuđivati zli prohtjevi i razotkrivati svaka zabluda, jer to je Istina koja od Njega dolazi. Samo onaj koji hoda u Istini, može činiti dobro. Ona će na kraju sjediniti sve istinoljubive ljude i vratiti ih Bogu.

Čovjek je sklon da čini kompromise sa grijehom i 'izvrće' Istinu da bi je prilagodio sebi. Bog se tome izričito protivi:

"...Kako to da jedan dio Knjige verujete a drugi odbacujete?... A Allah motri na ono što radite." (Kur'an 2,85.)

Šta je islam postigao? Realno gledano, u početku zaista mnogo. Prvo, zaustavio je širenje iskrivljenog hrišćanstva; drugo, arapske narode oslobodio paganstva, mnogoboštva i raznih kultova, obrativši ih u monoteizam tj. vjerovanje u jednog Boga. Mnogi narodi u Aziji oslobođeni su od množičkog hinduizma i filozofije budizma. Sjeverni dio Afrike, primivši islam, takođe se oslobodio idolopoklonstva i kultova. Jedino time možemo objasniti brzo širenje islama u vrlo kratkom periodu od 610. godine, do polovine VII vijeka. Ekspanzija

islama i osvajanje novih teritorija nije jenjavala, naprotiv, ona je manje-više trajala do XIX vijeka. Međutim, ono što se može uočiti jeste činjenica da onaj religijski žar, upadljiv za života Muhamedovog, pa i prvih halifa (do Alije), biva potisnut, a rivalstvo i borba za prevlast, širenje teritorija i osvajački pohodi, dobijaju na važnosti. Već poslije ubistva četvrtog halife, Muhamedovog nećaka i zeta Alije, kasnije i njegovog sina, nastaje i produbljuje se kriza. Stalne borbe za vlast i ratovi između muslimanskih frakcija dovode do toga da politikantska konotacija postaje snažnija od religijske. Po svemu sudeći, spoj politike i religije koji je još u vrijeme Muhameda bio prisutan, učinio je da politički ciljevi, sa svom svojom okrutnošću, odnesu prevagu nad vjerskim. To je vjerovatno bilo iskušenje za islam od početka, da bi kasnije, a i dan-danas, muslimanima bila slabost. Kao ni Jevreji i hrišćani prije toga, ni muslimani nisu odolili težnji za ovozemaljskom slavom, moći i bogatstvom. I oni su u suštini, globalno gledano, poput hrišćana i Jevreja, promašili cilj. Nisu do kraja ispunili Božansku misiju. Sve tri religije koje bi, po svemu sudeći, trebalo da budu jedna, međusobno su se strahovito udaljile, unutar sebe izdjelile i dozvolile da prevlada suvi, besplodni formalizam ili, sve prisutniji i žešći, fanatizam. Pravog, istinskog poznavanja Boga i predanja Bogu, prave duhovnosti i pobožnosati, na temelju Njegovih Objava, tako je malo da se "kašikom" može mjeriti.

"Što se tiče islamskog stava prema ranijim svetim knjigama, postoji napetost prema sklonosti da se prihvate i Stari i Novi Zavet, posebno mesta koja govore o kuranskim temama, i tendencije da se oni u potpunosti odbace zbog pogrešne interpretacije. Prvi stav je preovlađivao u prvom stoleću islamske istorije, kada je u kuranske komentare ušlo dosta građe iz jevrejskih i hrišćanskih izvora i dobilo ime ISRA'ILIJAT. Kasnije je, međutim, stav bio izmenjen i u **sljedeća tri** veka islamske istorije bilo je preporučivano potpuno razdvajanje islamskog i judeo-hrišćanskog materijala".⁵ Bez sumnje, to je sigurno doprinijelo da u globalu i muslimani, kao Jevreji i hrišćani prije njih, ne ispune Božansku Misiju. Možda je judeo-hrišćanska građa u tom periodu bila pogrešna, jer su obje religije u VII vijeku uveliko imale iskrivljenu interpretaciju - učenje, ali to se sigurno ne može reći za same Svete Spise Starog i Novog Zavjeta jer su one Božija Objava. Sam Kur'an to izričito govori. Ni na jednom mjestu nećete naći da On negira Tevrat i Indžil. Naprotiv, Kur'an ih potvrđuje, citira, kori Jevreje i hrišćane što su se odvojili od Boga i Njegovih Objava zbog nečega što malo vrijedi. A to što malo vrijedi jesu tradicije, običaji i ljudske filozofije preko kojih davo uvijek pokušava, i najvećim djelom uspijeva, da odvрати ljude od Puta Istine.

"Reci: Ko je neprijatelj Džibrilu? - a on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur'an koji potvrđuje da su i prijašnje Objave istinite - kao putokaz i radosnu vijest vjernicima". (Kur'an 2,97.)

"Mi smo objavili Tevrat u kome je uputstvo i svjetlo. Po njemu su Jevrejima sudili vjerovesnici, koji su bili Allahu poslušni i čestiti ljudi, i učeni, od kojih je traženo da čuvaju Allahovu Knjigu, i oni su nad njom bdjeli. Zato se, kada budete sudili, ne bojte ljudi, već se bojte Mene, i ne zamjenjujte riječi Moje za nešto što malo vrijedi! A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici... Poslije njih poslali smo Isaa, sina Merjemina, koji je priznavao Tevrat prije Njega objavljen, a Njemu smo dali Indžil, u kome je bilo uputstvo i svjetlo, i da potvrdi Tevrat prije Njega objavljen, u kome je također bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha bojali,... A tebi objavljujemo Knjigu, samu Istinu, da potvrdi Knjige prije Nje objavljene i da nad Njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; ... Allahu ćete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti." (Kur'an 5,44-48.)

"O sljedbenici Knjige, vi niste nikakve vjere ako se ne budete pridržavali Tevrata i Indžila, i onoga što vam objavljuje Gospodar vaš. A to što ti objavljuje Gospodar tvoj pojačaće, uistinu, kod mnogih od njih nepokornost i nevjerovanje, ali ti ne izgaraj zbog naroda koji neće da vjeruje." (Kur'an 5,68.)

Izraz "*Sljedbenici Knjige*" se, od nastanka Kur'ana, može odnositi na sve tri velike religije: judaizam, hrišćanstvo i islam. Kur'an izričito potvrđuje prethodne Objave (Knjige -

Tevrat i Indžil). Štaviše, ničim ne nagovještava da će autentičnost tih Svetih Objava biti narušena. Allah nad Njima bdije. Ko može promijeniti ili skloniti ono što je Bog uspostavio? Niko. To ne znači da neki nisu pokušavali. Neki to i dan-danas čine. Božije Objave su zloupotrebljavane, pogrešno tumačene; Istina zapisana u Njima se skrivala. To su činili oni koji su bili protivnici vjere - ateistički filozofi, kao i oni koji su tvrdili da su vjernici - Jevreji, hrišćani, muslimani. Sigurno je da su mnogi to činili nesvjesno, čak i iz dobrih namjera, ali mnogi su to činili svjesno, tendenciozno i vrlo perfidno. Nažalost, u tome su "majstori" bili baš oni od kojih se to najmanje moglo očekivati - duhovne vođe. U muslimanskom svijetu raširena je teorija da je Biblija, zbog pojave Muhameda, falsifikovana od strane Jevreja i hrišćana da bi, navodno, sklonili ili izmijenili tekstove koji nagovještavaju Muhameda i islam. Čitao sam neka takva djela i zaista sam se zaprepastio kakve se sve teorije provlače, pa i same laži koriste, da bi se prema tim Božijim Objavama izazvala odbojnost. Bez obzira što Kur'an takvo učenje ne podržava, cilj je postignut. Mnogi muslimani kao da su zaslijepljeni i ne vide što jasno piše u Kur'anu u vezi s prethodnim Objavama. Većina njih ima averziju prema Bibliji (u to sam se, nažalost, i sam uvjerio).

Da je falsifikovanje bilo prosto nemoguće, govori i činjenica da, od VII vijeka naovamo, u podijeljenim i neprijateljski nastrojenim hrišćanskim državama, čak i da je neko htio, ne bi uspio da postigne opšti konsenzus, pogotovo ne s Jevrejima, da cijelu Bibliju falsifikuje. To je nemoguće i zbog mnogih proročanstava iz Starog i Novog Zavjeta koja tek treba da se ostvare. Ona govore o posljednjim događajima ljudske istorije preko kojih Bog želi da upozori i pripremi čovječanstvo za ono što ga čeka. Zar bi Bog dozvolio da ljudi to falsifikuju i onemoguće ga u Njegovim namjerama. Nikako! Besmisleno je dovoditi u pitanje Božiju moć i mudrost. Tendencija da učenje i duhovnost muslimana budu autentični i da se razlikuju od učenja i duhovnosti judeo-hrišćanske tradicije, odvela ih je u drugu krajnost i stvorila averziju prema prethodnim Božijim Objavama. Tome su sigurno doprinijeli i mnogi sukobi, mržnja i ratovi između muslimana i hrišćana, i Jevreja i muslimana. Taj antagonizam traje i dan-danas. Ponos i zavist, mržnja i netrpeljivost, zamračile su um, i jednih, i drugih, i trećih, da ne shvataju da je Bog jedan, prava religija jedna i jedan put povratka Bogu. Utješne su riječi iz Kur'ana:

"...Allahu će se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti." (5,48.)

Doći će vrijeme, i već je došlo, kada će mnogi iskreni obožavaoci Boga, iz svih konfesija, prepoznati i shvatiti da se Bog otkriva u kontinuitetu i da sve što je objavio i dao da se zapiše preko svojih proroka jeste vjerodostojan putokaz ka upoznavanju i ostvarivanju zajednicu s Njim. Prava vjera i pobožnost vrijede jedino na temelju Božijih Otkrivenja - Objava. Sve ostalo mogu biti zamke ili obmane koje će sotona, otvoreni neprijatelj Boga i ljudi, iskoristiti da bi nas upropastio. Grdno ćemo biti prevareni ako umjesto s "Izvora" pijemo na "zamućenom." Zato ovo poglavlje završavamo porukom iz Kur'ana:

"Riječi Gospodara tvojega su vrhunac Istine i Pravde; Njegove riječi niko ne može promijeniti i On sve čuje i sve zna." (Kur'an 6,115.)

BOŽIJE OTKRIVENJE KROZ ISTORIJU

"Pamtite što je bilo od starine; jer sam ja Bog, i nema drugoga Boga, i niko nije kao ja, koji od početka javlja kraj i izdaleka što još nije bilo; koji kažem: namjera moja stoji i učiniću sve što mi je volja." (Isaija 46,9-10. [Tevrat])

"Jer Gospod, Gospod ne čini ništa ne otkrivši tajne svoje slugama svojim, prorocima." (Amos 3,7. [Tevrat])

Čitajući Svete Spise, zapazićemo da je naš Stvoritelj itekako zainteresovan za nas. On nije odbacio čovjeka ni poslije pada u grijeh, nego još intenzivnije djeluje u njegovu korist, otkrivajući mu sve ono što će mu pomoći da upozna svog Stvoritelja, stekne povjerenje u Njega i vrati Mu se ostvarivši, vjerom, zajednicu s Njim. Bog je preko Svojih proroka otkrivao neke skorije i neke buduće događaje, koji će se tek desiti. To su proročanstva preko

kojih je Sveznajući otkrio Svoje namjere ili namjere ljudi; ono što će se sigurno desiti, jer On tako želi, ili dopušta ljudima da urade ono što oni žele. On time pokazuje da Mu ništa nije nepoznato: ni prošlost, ni sadašnjost, pa ni budućnost. Sve je pod Njegovom kontrolom i rezultat je Njegove volje ili dozvole. To što Bog prorekne, pa se do kraja tako i ostvari, pomaže nam da Mu nepokolebljivo i čvrsto vjerujemo.

U Bibliji postoje mnoga proročanstva koja su se ispunula, zapanjujuće precizno. Pošto je Biblija pisana u rasponu od oko 1600 godina, tačno se može pratiti vrijeme kada je šta objavljeno i kada se po proročanstvu ispunilo do detalja. To su svojevrsna čuda Božija. Navešćemo samo neka od njih da bi vidjeli da su to, ujedno, i historijski događaji. Pozabavićemo se jednim proročanstvom koje je zapisano u Knjizi proroka Jezekilja (Tevrat), a odnosi se na drevni grad Tir.

"A jedanaeste godine prvi dan mjeseca dođe mi Riječ Gospodnja govoreći: Sine čovječiji, što Tir govori za Jerusolimom: ha, ha! Razbiše se vrata narodima, obratiše se k meni, napuniću se kad opustje; Zato veli Gospod Gospod: evo mene na te, Tire, i dovešću mnoge narode na te kao da bih doveo more s valima njegovijem. I oni će obaliti zidove Tirske i kule u njemu raskopati, i omešću prah njegov i pretvoriti ga u go kamen. I postaće mjesto da se razastiru mreže usred mora, jer ja govorih, veli Gospod Gospod, i biće grabež narodima. I kćeri njegove po polju izgинуće od mača, i poznaće da sam ja Gospod. Jer ovako veli Gospod Gospod: evo, ja ću dovesti na Tir Navuhodonosora cara Vavilonskoga sa sjevera, cara nad carevima, s konjma i kolima i s konjicima i s vojskama i mnogim narodom. Kćeri tvoje po polju pobiće mačem, i načiniće prema tebi kule, i iskopaće opkope prema tebi, i podignuće prema tebi štitove. I namestiće ubojne sprave prema zidovima tvojim, i razvaliće kule tvoje oružjem svojim. Od mnoštva konja njegovijeh pokriće te prah, od praske konjika i točkova i kola zatrešće se zidovi tvoji, kad stane ulaziti na tvoja vrata kao što se ulazi u grad isprovaljivan. Kopitama konja svojih izgaziće sve ulice tvoje, pobiće narod tvoj mačem, i stupovi sile tvoje popadaće na zemlju. I poplijeniće blago tvoje i razgrabiti trg tvoj, i razvaliće zidove tvoje i lijepe kuće tvoje razoriti, i kamenje tvoje i drva tvoja i prah tvoj baciće u vodu. I prekinuću jeku pjesama tvojih, i glas kitara tvojih neće se više čuti. I učiniću od tebe go kamen, bićeš mjesto gdje se razastiru mreže, nećeš se više sazidati; jer ja Gospod govorih, veli Gospod Gospod... Učiniću da budeš strahota kad te nestane, i tražiće te i nećeš se naći dovijeka, govori Gospod Gospod." (Jezekilj 26,1-21. [Tevrat])

Grad Tir, smješten na obali Sredozemnog mora, bio je glavni grad feničanskog carstva i jedan od najrazvijenijih gradova antike. Nazivali su ga "Kralj mora" zbog svoje dominacije na polju pomorske trgovine, svog bogatstva i kolonija, među kojima je bila i Kartagina. Iz Tira su kretali brodovi prema svim obalama Mediterana, natovareni raznim tkaninama i drugim materijalima. Arheolozi su pronašli i identifikovali grobnicu poznatog cara Hirama, koji je vladao u Tiru za vrijeme cara Davida i Solomuna. On je sa njima saradaivao u trgovini, a Solomunu isporučio kedrovinu za izgradnju prvog jerusalimskog Hrama. Po Herodotu, grad Tir je osnovan negdje oko 2750. godine prije Hrista.

U vrijeme kada je proročanstvo o propasti Tira objavljeno, ovaj grad se, zbog svog položaja i uticaja, osjećao potpuno sigurno. Moćni vavilonski car Navuhodonosor, bez mnogo poteškoća, zauzima Jerusolim i odvodi Jevreje u ropstvo. U bici kod Karkemeša, 604. godine prije Hrista, ubio je egipatskog Faraona Nekaoa i time potpuno slomio drevnu i moćnu državu Egipat. Tir je odolijevao. Vavilonska vojska ga je bezuspješno opsijedala od 585. do 573. godine prije Hrista. Kada je Jerusolim pao i njegovi stanovnici bivali odvođeni u ropstvo, građani Tira su se radovali toj katastrofi. Bog nije ostao ravnodušan likovanju Tiraca, i preko proroka Jezekilja, koji je i sam bio među izgnanicima, objavio propast Tira. U to vrijeme, 586. godine prije Hrista, ostvarenje takvog proročanstva izgledalo je nemoguće.

Ovo nedvosmisleno i precizno proročanstvo se ipak ostvarilo do najmanjeg detalja. Baš onako kako je Bog objavio. Najprije je Navuhodonosor, napokon, uspio da uđe u grad i sravni ga sa zemljom, ali Tirci su prethodno uspjeli da se, sa svojim bogatstvom, povuku na jedno kameno ostrvce pokraj obale. Vješti moreplovci Tira, gospodari mora, s lakoćom su odolijevali. Navuhodonosor se morao odreći bogatstva, koje je i dalje pristizalo na to ostrvce,

jer su Tirci i dalje mogli uspješno da se bave trgovinom. Izgledalo je kao da se proročanstvo neće ispuniti. Dva i po vijeka kasnije, Aleksandar Veliki, makedonsko-grčki osvajač, pronalazi rješenje za neuspjelu vojničku taktiku vavilonskog cara, koji je trinaest godina bezuspješno pokušavao da osvoji Tir. Aleksandru Velikom je bilo dovoljno samo sedam mjeseci da u prah i pepeo pretvori kontinentalni dio Tira. Kao i uvijek, u sličnim situacijama, građani Tira su se povukli na svoje ostrvo. Međutim, ovoga puta nisu računali na genijalnost vojskovođe. Potpomognut brodovima sa Kipra i Sidona, on počinje izgradnju nasipa širokog 60 metara, i na taj način povezao je ostrvo s kopnom. Tada su zidovi, kamenje, kule i drvo starog Tira, bukvalno, kao što je prorečeno, bačeni u more. Ostaci drevnog grada poslužili su da se načini nasip. Nekadašnji Tir je bio zbrisan sa lica zemlje. Kameno ostrvo je postalo neka vrsta poluostrva. I dan-danas se mogu vidjeti kako vire iz vode kapiteli stubova i ostaci različitog materijala, kao i djelovi kipova koji su predstavljali feničanske bogove. Aleksandar je preko nasipa poslao svoju vojsku i, bez većih teškoća, ostrvo je bilo zauzeto. Grad na ostrvu je bio spaljen i potpuno uništen. Oko 15 000 ljudi uspjelo je da pobjegne čamcima; oko 8 000 je bilo ubijeno; 2 000 razapeto kao primjer drugima i oko 30 000 odvedeno u ropstvo. Božije proročanstvo, objavljeno dva i po vijeka prije toga, potpuno se ispunilo s nevjerojatnom tačnošću.

Iz susjednog sela Sira, nedaleko od nekadašnjeg Tira, ribari već vijekovima dolaze da suše svoje mreže na golim stijenama nekadašnjeg grada, nesvjesni da na taj način ispunjavaju jedno biblijsko proročanstvo staro dvije i po hiljade godina.

U Bibliji postoji proročanstvo koje je proreklo propast još jednom velikom, starom gradu, čiji su vladari i stanovnici prkosili Bogu svojim idolopoklonstvom i ugnjetavanjem Izrailjaca, koji su tada bili Božiji zavjetni narod. Navuhodonosor, najmoćniji vavilonski vladar i monarh toga vremena (krajem VII vijeka stare ere), bio je i veliki graditelj. Taj legendarni grad postojao je i prije tog cara. Smatra se da je Vavilon jedan od najstarijih gradova svijeta i da je njegove temelje postavio Nevrod poslije potopa. Treba razlikovati dva vavilonska carstva: prvo, koje je poznato po caru Hamurabiju, koji je živio u vrijeme patrijarha Avrama (Ibrahima), i drugo, koje je dostiglo vrhunac svoje slave za vrijeme cara Navuhodonosora. Ovaj nije žalio, ni truda, ni novca, da Vavilon izgleda još veličanstvenije i raskošnije. Grad je postao ponos i dika moćnoga cara. O tome je zapisano u Bibliji:

"I progovori car i reče: Nije li to Vavilon veliki što ga ja sazidah jakom silom svojom da je stolica carska i slava veličanstvu mojemu?" (Danilo 4,30. [Tevrat])

Kad su jevrejski robovi stigli u Vavilon, ni u čemu se nisu razlikovali od drugih ratnih zarobljenika. Ustvari, nad njima se ispunilo ono što je prorečeno i zapisano preko Mojsija, Božijeg proroka:

"Ako ne uzdržiš i ne ustvoriš sve riječi ovoga Zakona, koje su napisane u ovoj knjizi, ne bojeći se slavnoga i strašnoga imena Gospoda Boga svojega...I rasijaće te Gospod po svim narodima s jednoga kraja zemlje do drugoga, i ondje ćeš služiti drugim bogovima, kojih nijesi znao ti, ni oci tvoji, drvetu i kamenu." (Peta Mojsijeva 28,58.64. [Tevrat])

Vavilonska imperija je poslužila samo kao "batina" u Božijim rukama, preko koje je On kaznio svoj narod, zbog duhovnog i moralnog otpada, dozvolivši da budu porobljeni i rasejani po imperiji. Međutim, ispunjavalo se vrijeme kada će čaša grijeha i bezakonja, mnogobožackog Vavilona, biti prelivena. O njegovoj propasti stigla je objava od dvojice Božijih proroka; Jeremije i Isaije.

"Da se Vavilon i na nebo popne, i na visini da utvrdi silu svoju, doći će od mene na nj zatirači, govori Gospod. Čuje se velika vika iz Vavilona, i velik polom iz zemlje Haldejske. Jer Gospod zatire Vavilon, i ukida u njemu veliku vrevu; i vali će njihovi bučati kao velika voda, vika će se njihova razlijevati. Jer dođe na nj, na Vavilon, zatirač, junaci se njegovi zarobiše, lukovi se njihovi potrše; jer je Gospod Bog koji plaća, doista će platiti. Opojiću knezove njegove i mudrace njegove, vojvode njegove i vlastelje njegove i junake njegove, da će zaspati vječnijem snom i neće se probuditi, govori Car kojemu je ime Gospod nad vojskama. Ovako veli Gospod nad vojskama: široki zidovi vavilonski sasvijem će se

raskopati, i visoka vrata njegova ognjem će se spaliti, te će biti da su ljudi uzalud radili, i narodi se trudili za oganj." (Jeremija 51,53-58. [Tevrat])

"I Vavilon, ures carstvima i dika slavi haldejskoj, biće kao Sodom i Gomor kad ih Bog zatre. Neće se u njemu živeti niti će se ko naseliti od koljena do koljena, niti će Arapin razapeti u njemu šatora, niti će pastiri počivati onuda. Nego će počivati ondje divlje zvijeri, i kuće će njihove biti pune velikih zmija, i ondje će nastavati sove, i aveti će skakati onuda. I dovikivaće se buljine u pustijem kućama i zmajevi u dvorima veselijem. A doći će njegovo vrijeme, i blizu je, i dani njegovi neće se protegnuti." (Isaija 13,19-22. [Tevrat])

Proroci Isaija i Jeremija živjeli su u VII vijeku p.n.e. Kad su ova proročanstva izrečena, Vavilon je još bio jak. Kada je prorok Isaija umro, Vavilon je bio još jači, veći, ljepši nego ikada. Bio je glavni grad univerzalne imperije. Čitaoci Isaijinog proročanstva, u to vrijeme, mogli su pomisliti da se prorok prevario. Međutim, nije se prevario. Persijski car Kir je 539. godine prije Hrista, zauzeo grad lukavstvom. Pošto je grad opasavala i štitila rijeka Eufrat, bilo je nemoguće prići, a kamoli ući u njega. Kir je došao na originalnu i sjajnu ideju. Odlučio je da skrene tok rijeke Eufrata. Te kobne noći kada su svi unutar grada slavili i pili osjećajući se bezbjedno, nivo rijeke se smanjio, tako da je Kirova vojska, kroz rječno korito, ušla nesmetano u grad i gotovo bez borbe ga zauzela. Pijani i pospani Vavilonci nisu bili spremni da pruže otpor. Tako se proročanstvo djelimično ispunilo. Da li je Bog mogao da pogriješi? Da li je Sveznajući, koji upravlja svim događajima i prilikama, mogao da se prevari? Nipošto!

Godine 482. prije Hrista, dogodile su se dvije bune Vavilonaca protiv Persijskog jarma. Tada je ogromnim carstvom Persijanaca i Midana vladao car Kserks. On je u krvi ugušio pobune velikom okrutnošću. Na hiljade mrtvih, srušeni zidovi i palate, hramovi pretvoreni u prah i pepeo. Međutim, potpuno ispunjenje proročanstva desilo se nakon 150 godina. Najprije je Aleksandar Veliki planirao da obnovi Vavilon, ali ga je prerana smrt spriječila u tome. Malo po malo, ljudi su odlazili iz grada. Veliki Vavilon je postao kamenolom. Iz obližnjih sela ljudi su dolazili da sakupljaju opeke i kamen, za izgradnju svojih kuća. Danas je Vavilon velika ruševina. Arheolozi su nešto malo uspjeli da restauriraju. Grad je uglavnom pust, čak ga i beduini izbjegavaju i ne logore u njemu. Životinje su jedini njegovi stanovnici; baš onako kako je Gospod Bog kazao.

U naše vrijeme bilo je nekih informacija da je bivši predsjednik Iraka, Sadam Husein, planirao da obnovi Vavilon. Ako je zaista bilo tako, očigledno je da mu se nije dalo.

Jerusalim, što u prevodu znači: "**Grad Mira**", bio je takođe drevni grad Palestine i Hananske zemlje, čije se ime spominje još za vrijeme patrijarha Avrama (Ibrahima), oko 2000. godine prije Hrista. Vrhunac slave i moći ovaj grad dostiže u vrijeme cara Davida, pjesnika i Božijeg proroka, koji je uspješno vladao Izraelom 40 godina. Jerusalim je bio poznat kao "Grad Velikog Cara" i prijestonica Izraela. Ono što ga je činilo posebnim i važnim, bio je velelepni Hram podignut na slavu jedinom, pravom i živom Bogu, Stvoritelju i Izbavitelju. U njemu su se održavale bogoslužbene ceremonije i bio je centar religiozne aktivnosti Izraelaca. Oni su tri puta u toku godine, u vrijeme velikih praznika, dolazili iz svih krajeva svijeta da bi se poklonili, slavili i molili Velikom Bogu – Jahvi. To su činili prinoseći svoje žrtve (kurbane) i druge prinose, koje su imale dubok smisao i značaj, jer su pokazivale da vjeruju i sa zahvalnošću prihvataju Božju milost i plan spasenja koji je Bog ponudio grešnom ljudskom rodu. Na osnovu tog plana i tih otkrivenja, čovjek je mogao da se vrati svom Stvoritelju, pomiri se i bude u zajednici s Njim, imajući obećanje vječnog života ostvarenog Božijim aktom milosti. Nažalost, Jevreji su često zaboravljali na smisao i značaj obreda i svih drugih aktivnosti u tom Hramu. Odvajajući se tako od Boga, poprimili su uticaj idolopokloničkih naroda. Zadržavši samo formu ceremonijalnih propisa, izgubili su suštinu. Bog je preko svojih proroka činio sve kako bi ih vratio na pravi put pobožnosti, ali Njegov narod je sve dublje tonuo u zabludu i duhovnu tamu. Hiljadu godina dramatične istorije Jevreja, od cara Davida do Isusa Hrista, kroz male uspone i velike padove, zavjetni narod konačno prelijeva svoju čašu otpadništva i doživljava potpunu katastrofu. Bog im je ukazao

posebnu milost poslavši im Isusa Hrista (Mesih Isu), koji bi bio ispunjenje svih njihovih nada i dugo očekivani Izbavitelj, koga, kada je došao, većina nije prepoznala niti prihvatila.

"K svojima dođe, i svoji ga ne primiše." – glasi iz-vještaj apostola *Jovana (Jovan 1,11. [Indžil])*

Naime, narodne vođe su ga lažno optužile, uhvatile i predale rimskom namjesniku Pontiju Pilatu, da ga osudi na smrt raspećem. Narod se s tim složio. Tako su Izraelci na sebe navukli prokletstvo, da su samo 39 godina nakon toga doživjeli katastrofu, strašan progon i rasejanje koje će vjekovima trajati. Ali, šta je bilo sa gradom Jerusalemom i s velelepnim Hramom u njemu?

Nekoliko dana prije svog raspjeća, Isus Hristos je svojim učenicima otkrio što će biti do kraja istorije svijeta, a posebno je dao strašno proročanstvo vezano za Hram i grad Jerusalem. Mi ćemo se sada zadržati na tom djelu proročanstva:

"I kad se približi, ugleda grad i zaplaka za njim govoreći: kad bi i ti znao u ovaj tvoj dan što je za mir tvoj! Ali je sad sakriveno od očiju tvojih. Jer će doći dani na tebe, i okružiće te neprijatelji tvoji opkopima, i opkoliće te, i obuzeće te sa sviju strana; i razbiće tebe i djecu tvoju u tebi, i neće ostaviti u tebi kamena na kamenu, zato što nijesi poznao vremena u kojemu si pohođen." (*Luka 19,41-44. [Indžil]*)

Strašna nevolja je zadesila Jerusalem, kada ga je rimski vojskovođa Tit, sedamdesetih godina prvog vijeka nove ere, opsjeo. Bilo je to za vrijeme velikog jevrejskog praznika, Pashe, kada se mnoštvo naroda sa svih strana skupilo unutar gradskih zidina. Opsada grada je uzrokovala da su zalihe hrane brzo nestale. Zavladao su glad i nasilje među stanovništvom. Jači i bogatiji su otimali od slabijih. Glad je bila tako velika da su ljudi jeli kožne prevlake sa štitova, opasače i sandale od kože. Oni koji su se preko zidina spuštali noću i sakupljali biljke, da bi se prehranili, uglavnom su bivali uhvaćeni od strane Rimljana i završavali svoj život u strašnim mukama.

Hiljade njih je umrlo od gladi i kuge. Najintimnije veze bile su uništene. Muževi i žene su potkradali jedni druge; djeca svoje starije roditelje. Ispunilo se i ono što je Bog preko Mojsija objavio prije četrnaest vjekova, da žena koja je bila vrlo nježna i meka **"...prozliće se prema milome mužu svom i prema sinu svom i prema kćeri svojoj, i posteljici koja izide između nogu njezinijeh, i djeci koju rodi; jer će ih jesti krišom u oskudici svakoj od nevolje i od tjeskobe, kojom će ti pritužiti neprijatelj tvoj po svijem mjestima tvojim."** (*Peta Mojsijeva 58,56-57. [Tevrat]*)

Prije nego što će narediti odlučujući napad, Tit poziva narod unutar zidina da napuste grad i prenesu borbu na neko drugo mjesto. Želio je da pošto-poto sačuva velelepni Hram, čak je i svojim vojnicima izdao zapovjest da ga ne diraju. Na sve to Jevreji su odgovarali gorkim kletvama. Oni koji su odbacili pozive Božijih poslanika, i samog Mesiju, sada još upornije odbacuju svaku molbu i poziv, ma od koga ona došla. Odlučili su da se usprotive do kraja. Titova namjera da sačuva Hram bila je uzaludna, jer je "Neko Veći" od njega objavio da tamo neće ostati kamen na kamenu. U jeku žestoke i nemilosrdne borbe, neko je od rimskih vojnika bacio baklju unutar predvorja Hrama. Kedrovina koja je okruživala Hram buknuo je i požar se neumoljivo širio. Tit je naredio legionarima da ugase požar, ali na njegove naredbe niko nije obraćao pažnju. U svom bijesu, vojnici su bacali upaljene baklje u Hram i mačevima ubijali one koji su tamo htjeli da se sklone. Potoci krvi tekli su niz stepenice Hrama. Poginulo je na hiljade Jevreja. Vatra je zahvatila čitav grad, i zgrade su se rušile i nestajale jedna za drugom. Krovovi od kedrovine i pozlaćeni tornjevi, klizili su u talasima, poput vatrene mora, u bezdan. Broj ubijenih nadmašio je broj ubica, koji su čak, i preko njihovih mrtvih tjela, nastavili sa nemilosrdnim uništavanjem i paljenjem.

Razoren i spaljen Jerusalem je konačno bio u rukama Rimljana. Zemlja na kojoj je stajala "sveta kuća" izgledala je kao napuštena njiva. Za vrijeme opsade i pokolja poginulo je preko milion ljudi. Ostali su odvođeni i prodavani kao roblje, ili pak rasejani po cijeloj zemlji kao beskućnici.

"Jerusalime, Jerusalime koji ubijaš proroke i zasipaš kamenjem poslano k sebi! Koliko puta hteh da skupim čeda tvoja, kao što kokoš skuplja piliće svoje pod krila, i ne htjeste! Eto će vam se ostaviti vaša kuća pusta. " (Matej 23,37-38. [Indžil])

Jevreji su sami sebi iskovali okove, sami sebi napunili čašu osvete i požnjeli ono što su sami posijali.

Da doslovno, nije ostao ni kamen na kamenu od veličanstvenog Hrama, utjecalo je i to što su zidovi unutrašnjeg djela bili obloženi kedrovinom, koja je bila presvučena zlatom. Vatra je topila dragocjeni metal i on se razlijevao niz kamene blokove, zvlačeći se na mjesta gdje su se spajali. Možete da zamislite što su morali da urade rimski vojnici, da bi došli do ovog zlata vadeći ga ispod svakog kamenog bloka. Tako se ispunilo ono što je predvidio Onaj koji ne može da pogriješi, do najmanjeg detalja.

Iz ovih, a i svih drugih Božijih proročanstava zapisanih u Njegovoj Riječi, možemo steći još veće povjerenje i sigurnost da ono što Bog kaže, to i bude. Međutim, ovi prorečeni događaji, koji su se potpuno ispunili, upravo dokazuju da svi oni koji odbacuju Božiju Riječ, Njegovu milost i gaze Njegove zapovijesti, navlače na sebe neizbježnu kaznu i sopstvenu propast. Užasne su posljedice odbacivanja Božijeg autoriteta. Mračni su izvještaji ljudske bijede, čiji je svjedok bila zemlja, kroz duge vjekove zločina. Po svemu sudeći, ljudi se zavaravaju kada misle da isključivo oni upravljaju i utiču na sve događaje i zbivanja u svijetu. U zabludi su, takođe, ako misle da je sve to samo splet slučajnosti ili **sudbine**, koja je unaprijed određena i negdje zapisana i da mora baš tako da bude, bez nekog određenog smisla.

Na ovom našem svijetu, u nama samima, postoje zakonitosti, principi po kojima sve funkcioniše, kao što postoji Zakonodavac koji je sve to osmislio i održava po svojoj promisli i mudrosti. Naš dragi Tvorac - Bog, ne izivljava se nad nama, svojim stvorenjima, proričući nam strahote i nesreće, a onda ih izaziva da bi nam pokazao ko je glavni. On, jednostavno, od početka zna kraj. On zna kako će završiti svaki pojedinac ili čitav narod, ako izabere ovaj ili onaj put. **Iz milosti svoje, jer mu je stalo do nas, On nas upozorava, savjetuje i uči; sve čini da nam pomogne, ali izbor prepušta, isključivo, nama.** Mi smo slobodni, ali i odgovorni. Zakon sjetve i žetve, u svemu je prisutan, a Gospodar situacije i svega što je bilo i što će biti, ostaje Bog.

BOŽIJI PLAN ZA ČOVJEKA

"Potom reče Bog: da načinimo čovjeka po svojem obličju kao što smo mi, koji će biti gospodar od riba morskih, od ptica nebeskih i od stoke i od cele zemlje i od svih životinja što se miču po zemlji. I stvori Bog čovjeka, po obličju svojem, po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko stori ih. I blagoslovi ih Bog, i reče im Bog: rađajte se i množite se, i napunite zemlju, i vladajte njom, i budite gospodari od riba morskih i od ptica nebeskih i od svega zverinja što se miče po zemlji. I još reče Bog: evo, dao sam vam sve bilje što nosi sjeme po svoj zemlji, i sva drveta rodna koja nose sjeme; to će vam biti za hranu. Tada pogleda Bog sve što je stvorio, i gle, dobro bješe veoma. I bi večer i bi jutro, dan šesti." (Prva Mojsijeva 1,26-29.31. [Tevrat])

Na osnovu prvih tekstova zapisanih u Starom Zavjetu, koji govore o stvaranju, vidimo da je čovjek stvoren šestog dana. Prethodnih pet dana Bog je stvorio našu planetu, ispunio je biljnim i životinjskim svijetom, stvorio Sunce i Mjesec, koji će je obasjavati i određivati dane. Tako su načinjeni izvanredni uslovi za stvaranje čovjeka, koji će živjeti na Zemlji. Zapazimo i to da su Adam i Eva stvoreni po Božijemu obličju i da njih dvoje čine cjelinu – čovjeka. Za razliku od svega što je Bog prethodno stvorio, samo tako što bi rekao: "Neka bude," čovjeka je stvorio s posebnom nježnošću i pažnjom. Kao da je i to trebalo da ukaže na ulogu koja mu je namijenjena. Čitajmo tekst koji sada detaljnije govori o tome:

"A stvori Gospod Bog čovjeka od praha zemaljskoga, i dunu mu u nos duh životni; i posta čovjek duša živa...I Adam nadjede ime svakom živinčetu i svakoj ptici nebeskoj i svakoj zvijeri poljskoj; ali se ne nađe Adamu drug prema njemu. I Gospod Bog pusti tvrđan na Adama, te zaspa; pa mu uze jedno rebro, i mjesto popuni mesom; i Gospod Bog stvori ženu od rebra, koje uze Adamu, i dovede je k Adamu. A Adam reče: sada eto kost od mojih kosti, i tijelo od mogega tijela. Neka joj bude ime čovječica, jer je uzeta od čovjeka." (Prva Mojsijeva 2,7.20-23. [Tevrat])

Bog je dakle oblikovao čovjeka od zemaljskog praha, kao vajar kada vaja ilovaču, sa posebnom kreativnošću. U želji, i s ciljem da to stvorenje nosi Njegovo obličje, jer ono treba da liči na svog Stvoritelja, i to ne samo po nekoj fizionomiji, već, prije svega, po plemenitim crtama karaktera. Čovjek je trebalo da bude poseban i da se razlikuje od svega što je Bog do tada stvorio, kao vrhunac i kruna Njegove promisli.

Bog, koji je istinski Gospodar svega što je stvorio, i što Mu po prirodi stvari i moći pripada, svoje gospodarstvo prenosi na čovjeka, koji će brinuti o planeti Zemlji i svemu što je na njoj stvoreno. Adam je bio predstavnik Božiji na zemlji. Komunicirao je sa svojim Stvoriteljem i učio od Njega, kako bi napredovao i neograničeno se usavršavao na svim poljima u domenu čovjeka. Fizički, mentalno, duhovno i društveno, čovjek bi se razvijao kroz svu vječnost. To mu je omogućavala zajednica s Onim koji je Izvor Života. Zapazimo da je na kraju stvaranja, Bog konstatovao da je sve bilo "dobro veoma". Drugim riječima, savršeno. Bez prisutnosti grijeha, patnje, bolesti i tuge, straha i smrti, čovjekovoj sreći ne bi bilo kraja. Pored toga što bi u poslušnosti i pokornosti sarađivao sa svojim Tvorcem, odavajući Mu slavu i čast, čovjek bi, vjerovatno, komunicirao i s drugim svjetovima koji, na osnovu Božijih Objava, sigurno postoje. Možemo li zamisliti tako nešto?

Od samog početka, tu zajednicu između Boga i čovjeka, sagledavamo na bazi ukazanoj povjerenja, vjernosti i ljubavi. Bog je čovjeka učinio svojim namjesnikom na Zemlji, sa autoritetom i vlašću dobijenim lično od samog Tvorca. Na tu veliku čast i povjerenje, čovjek je trebalo da odgovori vjernošću, odanošću i poslušnošću. To je uključivalo i pretpostavku da čovjek može iznevjeriti. Da je Bog stvorio čovjeka poput robota, koji bi bez pogovora morao činiti sve što mu se naloži, jer je tako programiran, povjerenje uopšte ne bi ni bilo potrebno. Međutim, čovjek je imao potpunu slobodu izbora, slobodnu volju, koja mu je data od Onoga, koji je i sam potpuno slobodan. Naravno, sloboda podrazumijeva odgovornost, kako za Stvoritelja, tako i za stvorenje koje nosi Njegovo obličje. Stvaranje bića poput čovjeka ili anđela (meleka), obdarenih slobodnom voljom, mudrošću, razumom i kreativnošću, nosi sa sobom i svojevrstan rizik. Jedno takvo biće može, Onome koji ga je stvorio, otkazati poslušnost. Nažalost, upravo to se i desilo. Pošto je Sveznajući, unaprijed znao i vidio tu tragediju, nameće se pitanje zašto je ipak stvorio čovjeka i anđele? Možda je takvo pitanje logično, ali ako dublje razmislimo, vidjećemo da je besmisleno. Pođimo od nas samih.

Bez obzira što su djeca, uglavnom, neposlušna, nezahvalna, stvaraju brige i u starosti nas obično zapostave, mi uporno čeznemo da postanemo roditelji. Sama pomisao na to čini nas srećnim, i ne mislimo na rizik ili na eventualne teškoće i probleme oko njihovog podizanja i uzgajanja. Za radosti koje nam djeca prirede, skloni smo da sve ostalo zaboravimo. To je svojstveno roditeljima. Ta ljubav i potreba za stvaranjem potomaka, kao da je jača od nas samih. Pripremanje najboljeg mogućeg ambijenta, činjenje onoga što može da ih usreći, podređivanje, posvećenje i žrtvovanje sopstvenog života, njih radi, čini nas ispunjenim i ostvarenim. Djeca su dio nas samih i mi želimo da ostanu u porodici i onda kada su odrasla i spremna da odu iz porodičnog gnijezda. I da znamo da, ako krene sve naopako, mogu nas upropastiti, ožalostiti, ipak nešto u nama govori nam da vrijedi pokušati, da im treba dati šansu i pokloniti povjerenje. Da, neki roditelji su zaista cjelog života bili srećni sa svojom djecom, tako da se njihov "rizik" isplatio, jer ih njihova djeca nisu iznevjerila.

Možda ovaj primjer nije potpuno adekvatan, ali mislim da nam na najpribližniji način otkriva Božije razloge i potrebu da stvara. Iako to podrazumijeva rizik, On kao da "ne može" drugačije, jer Mu je to svojstveno. On je Bog Stvoritelj – Izvor Života. Kada ne bi stvarao, negirao bi sam sebe. Ako razmišljamo o Njegovom motivu da stvara, što možemo da

zaključimo? Zar to može da bude nešto drugo, osim ljubavi? Bog je ljubav, i to ne samo po svojoj osobini, već i u svojoj suštini. To, dakle, nije jedan od segmenata Njegove prirode, već sama bit Njegove prirode. Sve Njegove osobine, Njegovo biće, prožeto je ljubavlju i izvor je ljubavi.

Interesantno je da u Novom Zavjetu (Indžilu), kada je riječ o ljubavi koja se povezuje sa Bogom, upotrebljava se grčka riječ "AGAPE", koja označava **nesebičnu i beskonačnu ljubav**. Iz ovog proizilazi da je motiv za stvaranje Adama i Eve, a samim time i čitavog čovječanstva, Božija bezuslovna i beskonačna ljubav. Na bazi svega ovoga, da li možemo da zamislimo kako je izgledao Edemski Vrt i čitava naša Zemlja i sve što je na njoj, kada je izašla iz Tvorčevih ruku, kao ambijent u kome će prebivati čovjek? Kakve li je planove Bog imao sa njim i kakve mogućnosti su mu se pružale?

Bez obzira na to što se pojavio grijeh i zlo, a sa njim i otuđenje čovjeka od Boga, što je neminovno prouzrokovalo bol, patnju i smrt, Bog je ipak pružio čovjeku novu priliku, novu šansu povratka u Raj (Džennet), da bi ostvario sve planove koje je imao s njim. Zlo ne može spriječiti Boga ljubavi, da ne ostvari ono što je namislio. Božije Svete Knjige nam govore o tome kako je Bog grešnom čovjeku omogućio da mu vrata Raja budu ponovo otvorena. Prava je sreća i uživanje saznati, razumijeti i prihvatiti tu "Radosnu Vijest Spasenja".

PORIJEKLO ZLA

"A ti, o Ademe, i žena tvoja u Džennetu stanujte i odakle god hoćete jedite, samo se ovom drvetu ne približujte, da se prema sebi ne ogriješite!" (Kur'an 7,19.)

Iz prethodnog poglavlja smo vidjeli da je sve što je stvoreno, kao i prvi ljudski par, bilo savršeno stvoreno. "Dobro bješe veoma" – ocijenio je Bog završivši stvaranje. Pred stanovnicima Edema (Dženneta) bila je svijetla budućnost. Bog im je odredio čime će se hraniti i toga je zaista bilo na pretek. Međutim, od svega voća koje su mogli koristiti, jedno drvo u vrtu bilo je zabranjeno od strane Boga. Zašto? Ni u Bibliji ni u Kur'anu nema izvještaja o tome da je drvo samo po sebi bilo zlo. Da je to razlog, onda ne bi bilo "sve dobro veoma". Očigledno je ovo bio test vjernosti, provjera čovjekove lojalnosti Bogu. Zašto je to bilo potrebno? Da li to znači da je još neko pretendovao na lojalnost ljudi? Izgleda da jeste. Evo kako nas Kur'an o tome izveštava:

"Mi smo Adema stvorili i onda mu oblik dali, a poslije melekima rekli: "Poklonite mu se!" - i oni su se poklonili, osim Iblisa, on se nije htio pokloniti. "Zašto se nisi poklonio kad sam ti naredio?" - upita On. - "Ja sam bolji od njega; mene si od vatre stvorio, a njega od ilovače" - odgovori on." (Kur'an 7,11-12.)

Andeli, ili melec, Božiji su glasnici. To su duhovna bića stvorena prije čovjeka, vrlo moćna i obdarena velikim mogućnostima. Putuju velikom brzinom, mogu uzimati razna obličja i raspolazu velikom snagom. Oni služe Bogu kao prenosioci i izvršioци Njegove volje. Oni to čine sa oduševljenjem, jer uživaju da Mu služe, da Ga slave i uzvišuju. Bog kao Stvoritelj i Održavalac svega stvorenog to zaslužuje. Međutim, ovog puta jedan od njih, za koga Biblija kaže da je bio anđeo najvišeg ranga, pobunio se i otkazao poslušnost Bogu.

"Sine čovečiji, nariči za carem Tirskim i reci mu: ovako veli Gospod Gospod: ti si pečat svršenstva, pun si mudrosti, i sasvim si lijep. Bio si u Edemu vrtu Božijem; pokrivalo te je svako drago kamenje: sarad, topaz, dijamant, hrisolit, onih, jaspid, safir, karbunkul, smaragd i zlato; onaj dan kad si se rodio načinjeni ti biše bubnji tvoji i svirale. Ti si bio heruvim, pomazan da zaklanjaš; i ja te postavih; ti bješe na svetoj gori Božijoj, hođaše posred kamenja ognjenoga. Savršen bješe na putovima svojim od dana kad se rodi dokle se ne nađe bezakonje na tebi. Od mnoštva trgovine tvoje napunio si se iznutra nasilja, i griješio si; zato ću te baciti kao nečistotu s gore Božje, i zatrću te između kamenja ognjenoga, heruvime zaklanjaču! Srce se tvoje ponese ljepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svjetlošću svojom; baciću te na zemlju, pred careve ću te položiti da te gledaju." (Jezekilj 28,12-17. [Tevrat])

Iz citiranog teksta vidimo da se doslovno ne radi o nekom caru Tirskom, već o moćnom anđeoskom biću – heruvimu, koji se suprotstavio svom Tvorcu. U vrijeme proroka Jezekilja ovo biće je, kao pali anđeo (sotona ili šejtan), preko drevnog naroda Asirije, čija je prestonica bio grad Tir, prkosio Bogu i ugrožavao njegov narod Izrael. Polazeći od tog sukoba, nadahnuti prorok Božiji, vraća se na početak pobune, koja se mnogo prije desila na nebu, u blizini samog Božijeg prijestola (Sveta Gora Božija), gdje je ovaj moćni anđeo bio postavljen sa određenom službom. Od svih stvorenja, po ljepoti i dostojanstvu, nije mu bilo premca. Obdaren mudrošću i kreativnošću, služio je kao vođa anđeoskih vojski, u rangu heruvima zaklanjača - svojevrsnog vođe garde i prvog ađutanta Božijeg, ako se tako možemo izraziti ljudskim jezikom. Sve se odvijalo u savršenoj harmoniji, dok se sa ovim bićem nije počelo dešavati nešto čudno. Zbog ljepote i mudrosti koju je posjedovao i položaja na kome se nalazio, umjesto Bogu Tvorcu, ovaj heruvim počeo je da se divi samom sebi. Postao je ohol i sebičan. Počeo je da kalkuliše, da širi nepovjerenje i agituje među anđeoskim četama, propagandom protiv Božijeg Zakona i ustrojstva; protiv univerzalnih Božijih principa ljubavi po kojima sav svemir funkcioniše. Što je to ovaj anđeo pobunjenik želio da postigne? U svom, sada već pokvarenom sotonskom srcu, on je imao plan da podrije Božiju vlast, da pobuni ostale anđele i stvorenja drugih svjetova, da otkazu poslušnost Bogu i odbace Njegove principe. Znao je da su ti principi izraz Božije volje i Njegovog karaktera i da, odbacivši njih, u stvari odbacuju samoga Boga. To je bila strategija kojom je htio da zauzme položaj i vlast Boga, rušeći Njegov poredak. On je nudio nešto, navodno, bolje nego što su do tada imali. Stvorenje koje je imalo sve, iznad koga je samo Bog bio viši, pobunilo se i suprotstavilo tom istom Bogu, svom Tvorcu. Stvorenje protiv Stvoritelja. Ova drama dobila je najšire razmjere i postala je kosmički sukob. Pročitajmo još jedan Božiji izvještaj o tome preko pera Njegovog proroka:

"Kako pade s' neba, zvijezdo danice, kćeri zorina? Kako se obori na zemlju koji si gazio narode? A govorio si u srcu svom: izaći ću na nebo, više zvijezda Božjih podignuću prijesto svoj, i sješču na gori zornoj na strani sjevernoj; izaći ću u visine nad oblake, izjednačiću se s Višnjim. A ti se u pakao svrže, u dubinu grobnu. Koji te vide pogledaće na te, i gledaće te govoreći: to li je onaj koji je tresao zemlju, koji je drmao carstva." (Isaija 14,12-16. [Tevrat])

Ovdje je u samoj suštini otkriven motiv i plan palog anđela, sada već sotone. Sama riječ sotona ili đavo, na arapskom šejtan, znači protivnik, neprijatelj dobra, obmanjivač, opadač. On koji je bio zvijezda Danica, najblistaviji među anđelima, nosilac Božanske svjetlosti – Lucifer – postao je nosilac otpadništva, sila mraka, obmane, uzrok svakog zla i smrti. Tako se pojavilo zlo. Bez pravog razloga i bilo kakvog opravdanja, ono će kao pojam ostati tajna zauvijek. Ono što je u svojoj suštini potpuno besmisleno, ne može se ni objasniti. Pokušaj objašnjavanja i razumijevanja zla automatski bi mu pridao smisao i navelo nas da za njegovo postojanje nalazimo i opravdanje. To bi pojavi grijeha i zla dalo legitimnost i pravo, a samim tim i razlog da postoji. Đavo je upravo djelovao u tom pravcu i uspio da navede ljude da grijeh i zlo prihvate kao neminovnost, nešto što je prirodno pa čak i Bogom dano. To je vrhunac njegove prevare, koju su skoro svi prihvatili. U svim filozofijama, religijama, pa i među onima koji čitaju Bibliju i Kur'an, prisutno je takvo shvatanje i vjerovanje. Bog se u svojim Objavama nije potrudio da objasni zlo, ni smisao njegovog postojanja, jer zlo nema nikakvog smisla. Međutim, On nam je otkrio gdje i kako se pojavilo, ko je uzrok tome i kakvi su mu motivi. **Zlo nije svojstveno Bogu i ono odvaja od Boga onoga ko je njime prožet. Zlo ima u sebi nečeg rušilačkog, destruktivnog i svega suprotnog što je svojstveno Bogu koji stvara, izgrađuje i održava ono što je stvorio.**

Nažalost, đavo nije bio usamljen u pobuni. On je uspio da zavede trećinu anđela koji su postali pali anđeli ili demoni. Situacija je bila toliko dramatična, zbog tendencije da se zlo dalje širi i dovede u opasnost sve stanovnike svemira, da je Bog morao da interveniše. U Otkrivenju, posljednjoj knjizi Biblije, ovaj događaj je opisan na sljedeći način:

"I posta rat na nebu. Mihailo i anđeli njegovi udariše na aždahu, i bi se aždaha i anđeli njezini. I ne nadvladaše, i više im se ne nađe mjesta na nebu. I zbačena bi aždaha velika,

stara zmija, koja se zove đavo i sotona, koji vara sav vasioni svijet, i zbačena bi na zemlju, i anđeli njezini zbačeni biše s njom." (Otkrivenje 12,7-9. [Indžil])

Taj rat na nebu, viđen i prikazan ljudskim očima i riječima s dosta simbolike, podstiče nas da razmišljamo o veličini problema, o žestini sukoba koji je uzrokovao da svemir u jednom trenutku postane poprište borbe. Bog je intervenisao preko Mihaila. On je sa anđeoskom vojskom, lojalnih i vjernih Stvoritelju, stao nasuprot sotoni, nazvane aždajom velikom, starom zmijom, koji u tom sukobu predvodi svoju vojsku sastavljenu od anđela otpadnika. Izvještaj kaže da nije mogao odolijeti i da je bio zbačen na Zemlju, zajedno sa svojim sljedbenicima. Nebo je bilo oslobođeno od prisustva zla, ali šta će biti sa Zemljom?

Na samom početku ovog poglavlja vidjeli smo da Lucifer (Iblis), nije htio da se pokloni Adamu. On se otvoreno pobunio. Oholost mu nije dozvoljavala da pokaže poštovanje prema Adamu, biću koje je nosilo Božije obličje, namjesniku novostvorene planete. Bio je ljubomoran i kivan na Adama zbog toga i, ispunjen mržnjom i prkosom, zatražio je od Boga da mu da vremena kako bi pokazao kako će ljudi postati nezahvalni i da će većina preći na njegovu stranu. Vjerovatno se nadao da će, u stvari, sav ljudski rod to učiniti. Allah mu je dozvolio da iskušava ljude, a o tome čitamo u Kur'anu:

"Daj mi vremena do dana njihova oživljenja!" - zamoli on. "Daje ti se vremena!" - reče On. 'E zato što si odredio pa sam u zabludu pao' - reče- kunem se da ću ih na Tvom Pravom putu presretati, pa ću im sprijeda i straga, i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!" (Kur'an 7,14-17.)

Možda ste, dok čitate ove tekstove, zbunjeni i pitate se zašto Bog uopšte razgovara sa sotonom i postupa na taj način? Da li je Bog zaista "odredio" Iblisu da u zabludu padne? Ili, zašto ga odmah čim se pobunio nije uništio? Zašto je dozvolio da se zlo pojavi, razvija i širi dalje? Ta se pitanja logično nameću. Možda bismo, mi ljudi, u svojoj nesavršenosti i ograničenosti posegli za rješenjem po kratkom postupku – eliminacijom. Međutim, Bog u svojoj mudrosti i dalekovidosti misli, ponaša se i postupa sasvim drugačije. Nama su Njegovi postupci i ponašanje često neshvatljivi i nelogični. Ali problem je u nama, a ne u Njemu.

On nam samo može reći sljedeće:

"On reče: Ja znam ono što vi ne znate." (Kur'an 2,30.)

Ove riječi nam mogu pomoći da u Boga možemo imati potpuno povjerenje. On zna sve, vidi sve, i sve je u Njegovim rukama i pod Njegovom kontrolom. I samo zlo sa svojom retrogradnom snagom je pod Njegovom kontrolom, i nije mu dato da se razmahne i učini ono što po prirodi stvari može učiniti.

Sljedeći primjer nam može pomoći da bolje razumijemo Božije ponašanje prema pobuni od strane Njegovih stvorenja protiv Njega i pojave zla uopšte.

Zamislite uzornog, nježnog, ali pravičnog oca koji ima nekoliko sinova. On je vrlo bogat i poštovan od svih u tom kraju. U njegovoj porodici vlada harmonija i red. Njegova djeca su obasuta ljubavlju i pažnjom, a uz sve to, njima je ukazano i povjerenje da odgovorno brinu za domaćinstvo i za sve poslove u porodici koje im je otac povjerio. I zamislite sada njegovog sina prvijenca, "desnu ruku" i najbližeg saradnika, koji je najbolje upućen u planove i preko koga otac završava skoro sve poslove, odjednom, bez ikakvog razloga, počinje drugoj djeci da govori kako bi on, za razliku od oca, mnogo bolje vodio domaćinstvo; kako bi mnoga pravila kućnog reda ukinuo i tako omogućio svim članovima porodice da uživaju veću slobodu, čast i blagostanje. Zamislite da toj propagandi podlegnu neka djeca. "Da, otac je isuviše strog, morao bi neke stvari promijeniti i prema nama pokazati više razumijevanja" – zaključuju oni, slažući se sa starijim bratom koji, navodno, "dobro poznaje situaciju" i ima "velike ciljeve". Otac sve to vidi. Njegova porodica se našla u opasnoj situaciji. On mora da reaguje. To čini mudro. On, najprije, razgovara sa svojim pobunjenim sinom. Navodi mu snažne argumente da njegovo ponašanje nije u redu; ukazuje mu na posljedice koje mogu proizići iz svega toga. Savjetuje ga da se odvrati od tog puta i on i oni koji pristaju uz njega. Sin, pod uticajem snažnih argumenata svoga oca, uviđa da je tata u pravu, ali njegov ponos, njegovo samoljublje i slavojljublje nije mu dalo da poslušna oca. Zar da se obruka pred drugom braćom, pokunjeno priznavši da je pogriješio? Nikada! On tvrdoglavo odlučuje da ide dalje.

Ostaje pri svom stavu i počinje još intenzivnije da govori protiv oca. Bestidno, arogantno i otvoreno traži očevo položaj. U porodici je kaos. Šta otac može učiniti? To su njegova djeca. Još uvijek ih voli. Ljubav nije prestala; on želi da ih sačuva, ali ako nešto ne preduzme i ne zavede narušeni red, cijela porodica će propasti. On je još uvijek toliko moćan da ih može kazniti, čak i smrtnom kaznom; sve one koji se bune, zajedno sa njihovim vođom. Da li će to biti rješenje? Teško! Nakon takvog gesta možda bi red bio zaveden, ali ostala djeca bi sa svojim ocem živjela u strahu. Tu više ne bi bilo prave radosti i ljubavi. Tamna mrlja prekrila bi sliku o dobrom ocu.

"Možda je naš stariji brat bio u pravu. On nam je upravo govorio da je naš otac prestrog, da je pravi tiranin koji samo zapovijeda. Njegov opis našeg oca je ipak ispravan. On je zbog toga ubio njega i ostalu braću. Mi ga moramo slušati, inače će i sa nama tako postupiti." Otprilike takvo mišljenje i stav bi ostala djeca mogla imati. Da li bi i sam otac bio srećan, znajući da su preostala djeca tu i da ga slušaju samo iz straha ili možda interesa? A šta će ostali mještani u tom kraju, misliti o svemu tome?

Eliminacija nije rješenje. Mi, grešni ljudi, najradije bi tim putem rješavali probleme, ne shvatajući da ih time samo još više produbljujemo. Da li je otac trebalo da poslušna najstarijeg sina i dozvoli mu da upravlja umjesto njega? Nikako! Ne zbog svog položaja; otac nije sebičan, već zbog toga što bi sa takvim karakterom i sa takvim motivima sebični sin vrlo brzo uništio čitavu porodicu. Otac je izabrao da postupa tako što će sina, sa njegovim sljedbenicima, otjerati na jedno manje mjesto, svog velikog imanja. Biće odijeljen i, tamo, u toj sredini, moći će da pokaže kuda vode njegove ideje i planovi. Čitav kraj će moći da posmatra razvoj situacije, dok se jasno ne bude vidjela razlika između oca i pobunjenog sina. Vremenom će se pokazati ko je bio pravedan i dobar, a ko sebični tiranin i vlastodržac; ko je bio pun ljubavi i brižan za porodicu, a ko je gledao samo svoje interese! Zlo će pokazati svoje pravo lice, a njegovi plodovi svu gorčinu i otrovnost. Onda će svi moći, na osnovu činjenica, pravilno presuditi, i osuditi. Tako će otpadništvo i zlo biti kažnjeni, a dobro, mir i red sačuvani.

Mislim da nam ova ilustracija bar malo može pomoći da razumijemo Božiju reakciju na pojavu zla. Možda se u tome krije značenje rečenice: "**Ja znam ono što vi ne znate.**"

Pogledajmo sada šta se desilo sa prvim ljudskim parom. Kako je njihov otvoreni neprijatelj – sotona, našao utočište na planeti Zemlji i nastanio se među ljude? Pošto se zlo već pojavilo u srcu jednog andeoskog bića koje pretenduje na vlast u svemiru, Bog je upozorio Adama na veliku opasnost koja ga može koštati života. Time mu je takode dao priliku da, s obzirom na slobodu i pravo izbora, pokaže ili otkáže lojalnost Bogu. O tome čitamo izvještaj u Bibliji:

"I zaprijeti Gospod Bog čovjeku govoreći: jedi slobodno sa svakoga drveta u vrtu; ali od drveta od znanja dobra i zla, s njega ne jedi; jer u koji dan okusiš s njega, umriješćeš." (Prva Mojsijeva 2,16-17. [Tevrat])

Bog je izričito zabranio i opomenuo da se plodovi sa "drveta od znanja dobra i zla" ne jedu. Adam je o tome trebalo da obavijesti svoju ženu Evu. Približavati se drvetu već je bilo opasno, zbog izazova kome čovjek može podleći, ali jesti njegove plodove, bio bi prekršaj Božije zapovijesti i otkazivanje poslušnosti Tvorcu. To je ujedno značilo i pobunu, a samim tim i odvajanje od Boga, što je vodilo u vječnu smrt. Zabranjeno drvo je tada bilo jedino područje u vrtu, na kome je đavo mogao da navodi ljude na grijeh. Zato se i zvalo "drvo od znanja dobra i zla." Adam je znao što je dobro, zlo mu je bilo strano i nepoznato. Ipak, inficirati se zlom bilo je sasvim moguće. To se moglo desiti ljudima. Zato su bili odlučno upozoreni. Ne znamo koliko je dugo sotona čekao svoj trenutak, ali ga je i dočeka. Ljudski par je znao za izričitu Božiju opomenu i prijetnju, te se neko vrijeme klonio famoznog drveta. Ali, možda iz radoznalosti, Eva je prišla tom drvetu. Bila je sama i to je bila prilika koju je đavo iskoristio. Evo kako s to desilo:

"Ali zmija bješe lukava mimo sve zvijeri poljske, koje stvori Gospod Bog; pa reče ženi: je li istina da je Bog kazao da ne jedete sa svakoga drveta u vrtu? A žena reče zmiji: mi jedemo roda sa svakoga drveta u vrtu; samo roda s onoga dreveta usred vrta, kazao je Bog

ne jedite i ne dirajte u nj, da ne umrete. A zmija reče ženi: nećete vi umrijeti; Nego zna Bog da će vam se u onaj dan kad okusite s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi i znati što je dobro što li zlo. I žena videći da je rod na drvetu dobar za jelo i da ga je milina gledati i da je drvo vrlo drago radi znanja, uzabra roda s njega i okusi, pa dade i mužu svojem, te i on okusi. Tada im se otvoriše oči, i vidješe da su goli; pa spletoše lišća smokova i načiniše sebi pregače. I začuše glas Gospoda Boga, koji išaše po vrtu kad zahladi; i sakri se Adam i žena mu ispred Gospoda Boga među drveta u vrtu." (Prva Mojsijeva 3,1-8. [Tevrat])

Tako je sotona iskoristio zmiju kao medijum i učinio da Eva pomisli da razgovara s njom. Mora da ju je to fasciniralo, jer bez obzira na to što je zmija tada bila jedna od najmudrijih životinja, ipak, zmije ne govore. Što joj je dalo tu moć? Možda drvo, čije je plodove jela? Možda su takve misli podstakle Evu da još više obrati pažnju na riječi kušača. Pogledajmo kako je đavo vješto i lukavo vodio razgovor. On miješa istinu sa lažima i navodi ženu da prihvati i poslušaj njegovu sugestiju. Na Božije upozorenje, da će jedenje ploda sa zabranjenog drveta za ljude, značiti sigurnu smrt, sotona je otvoreno slagao da oni neće umrijeti, već da je Bog htio da sakrije nešto od ljudi. Navodno, On im je uskratilo mogućnost da nezavisno od Njega budu besmrtni, mudri i sa novim saznanjima; da budu, jednom riječju, kao bogovi. Kakve li lukavosti! Nažalost, Eva je podlegla njegovim lažima. Ona je gledala i poželjela te plodove, koji će joj dati besmrtnost, mudrost i mogućnost da pronikne u sve tajne i bude kao Bog. Nije ni pomislila kako je đavo, upravo tada, usađivao u njeno srce sebičnost, gramzivost i samouzvišenje. Njene oči su bile fascinirane, apetit velik, a želja da posjeduje taj plod nezajažljiva. Uzela je plod i jela. Nije oklijevala da ponese i svom mužu. Ispričala mu je što se desilo, i vjerovatno sa oduševljenjem kazala da će biti kao bogovi i da nije istina da će umrijeti; eto, ona je još uvijek živa i izvrsno se osjeća. Možda je besmrtnost nakon jedenja ploda već nastupila! Bog je, dakle, pretjerivao, šta više lagao ih je!

Ne znam da li su baš to bile njene riječi, argumenti i razmišljanja, ali Adam je poslušao svoju ženu. Da li zato što joj je povjerovao ili zato što nije htio da se zauvijek rastane sa njom? Opomena od Boga njemu je bila izrečena i on je bio odgovoran za postupak svoj i ženin. Eva je krenula putem protiv Božje zapovjesti, a on za njom, na strani svog i Božijeg neprijatelja. Ona je to učinila obmanuta i prevarena, a on potpuno svjesno. Istog momenta kada je okusio, otvorile su im se oči i vidjeli su da su goli. Božanska slava, koja ih je obavijala i odražavala Božiji lik i karakter, zbog čega su im anđeli izražavali poštovanje, povukla se i otišla od njih. Neprijatelj ih je ogolio. Izgledali su bijedno. Prevareno. Obuzimao ih je nekakav tajanstveni osjećaj koji do tada nisu imali – strah i stid. Smokvinim lišćem su pokušali da pokriju svoju golotinju i bijedu. Vjerovatno su iščekivali smrt. Kako li to izgleda da nestaneš zauvijek, kao da nikada nisi ni postojao? Do tada, nikada, niko i ništa nije umrlo, uginulo ili uvenulo. Istina, smrt nije momentalno nastupila i vidjećemo zašto, ali njen proces počeo je odmah. Toga su vrlo brzo bili svjesni. Razlog zbog čega su još bili u životu je to što je Bog u svojoj ljubavi i milosti osmislio i pokrenuo realizaciju plana kojim daje još jednu priliku ljudskom rodu, da se vrate Njemu i budu živi.

"I Adem primi neke riječi od Gospodara svojega, pa mu On oprost; On doista prima pokajanje, On je milostiv." (Kur'an 2,37.)

Šta je to Bog kazao Adamu? Koje su to riječi nade poslije kojih se Adam pokajao, a Bog mu u svojoj milosti oprostio? Šta sve to u suštini znači? Vidjećemo iz daljih proučavanja Svetih Spisa.

Ono što smo do sada mogli shvatiti jeste sljedeće: zlo je došlo sa neba pobunom jednog moćnog anđela i njegovih sljedbenika. Ono se proširilo na Zemlju, tako su naši praroditelji, Adam i Eva, bili prevareni, a time i sami stali na stranu sotone. U njihovom srcu posejano je sjeme zla i njihova priroda postala je grešna. O posljedicama toga zla ne treba ni govoriti, one su tako očigledne. Dovoljno je da samo bacimo pogled na tužnu istoriju ljudskog roda. Takođe je važna i činjenica da đavo, ono što je oteo, nije oteo od Stvoritelja, ali je uspio da otme od čovjeka. Poslušavši sotonu, čovjek se njemu priklonio i svoje namjesništvo na Zemlji predao svom otvorenom neprijatelju. Zemlja je postala đavolje

utočište, krivicom Adama i Eve. Božji plan za ljudski rod je privremeno narušen, ali ono što je najvažnije, vrata povratka Bogu za čovjeka su širom otvorena. Vidjećemo kako je, i zašto to postalo moguće. Najprije ćemo se još bolje upoznati sa stanjem čovjeka, nakon njegovog pada u grijeh.

ŠTA JE GRIJEH

"Zato kao što kroz jednoga čovjeka dođe na svijet grijeh, i kroz grijeh smrt, i tako smrt uđe u sve ljude, jer svi sagriješite." (Rimljanima 5,12. [Indžil])

U prethodnom poglavlju smo utvrdili porijeklo zla, na osnovu Božijih Objava, i možemo slobodno reći da smo time utvrdili i porijeklo grijeha. U suštini, i nema razlike između ta dva pojma, jer tamo gdje je zlo, ondje je i grijeh, i obrnuto. Ipak, mislim da bi bilo dobro da detaljnije ispitamo i razumijemo što je grijeh u dubini svoje prirode, jer će nam to pomoći da bolje razumijemo svoje stanje u odnosu na Boga, na druge ljude i na sebe same.

Tekst kojim smo započeli ovo poglavlje otkriva nam da je grijeh, na sav ljudski rod, došao posredstvom jednog čovjeka i da je kroz grijeh, ili zbog grijeha, došla smrt. Naš praotac Adam je prvi čovjek koji je sagriješio. Na osnovu ovog teksta možemo vidjeti da su kroz Adama svi njegovi potomci grešni, i to, po prirodi stvari, jer je grešna priroda nasljeđe naših praroditelja. **Posljedica grijeha je smrt, pa prema tome i smrt je nasljeđe od Adama.**

Da ne bi bilo zabune, a to će i naknadni tekstovi potvrditi, mi ne nasljeđujemo Adamov grijeh, u smislu onoga što je on učinio, pa se to prenosi na njegove potomke, već nasljeđujemo grešnu prirodu, to jest, sklonost ka grijehu; ono što je on postao, odvojivši se od Boga, izvora života i pravednosti. Kao takav, on može reprodukovati samo ono što i sam jeste. Vidjećemo da grijeh nije samo čin, već i stanje. Kao što jabuka ne rađa krušku, tako ni grešni roditelji ne mogu roditi bezgrešnu djecu, već onakvu kakvi su i oni sami, po svojoj prirodi.

"Jer svi sagriješite i izgubili su slavu Božju." (Rimljanima 3,23. [Indžil])

Iz ovoga se vidi da je grijeh najveći čovjekov problem; toliko veliki da kada bi se on uklonio, ni smrti ne bi bilo, jer je smrt posljedica grijeha. Upravo je zbog toga Bog, u svojoj ljubavi, koja podrazumijeva milost, ali i pravednost, učinio nešto što je zadivilo, ali i zaprepastilo čitav svemir, pa i samog čovjeka. Prije nego što o tome bude riječi, pokušajmo do kraja razotkriti suštinu grijeha.

U starozavjetnim spisima (Tevrat), upotrebjeno je oko dvanaest različitih jevrejskih riječi, kao i oko pet grčkih riječi u Novom Zavjetu (Indžil), da bi se definisao grijeh. Sve te riječi mogu biti sažete u tri osnovna koncepta. U *Psalmu 51*, stihovi 2-3, sva tri koncepta su prisutna:

"Operi me dobro od BEZAKONJA mojega, i od GRIJEHA mojega očisti me. Jer ja znam PRIJESTUPE svoje, i grijeh je moj jednako preda mnom."

Kur'an se razmatranjem grijeha na ovakav način i ne bavi, ali ga tretira kao osnovu ljudskog zla i poziva ljude da se oslobode grijeha i da ne čine grijeh. On polazi od toga da se razumijevanje suštine i problematike grijeha podrazumijeva, jer je to otkriveno u predhodnim Objavama, koje potvrđuje kao vjerodostojne.

"Onaj ko grijeh uradi – na svoju štetu ga je uradio. – A Allah sve zna i mudar je. A onaj ko kakav prijestup ili grijeh počini pa time nedužna čovjeka potvori – natovario je na sebe i kletvu i grijeh očiti." (Kur'an 4,111-112.)

Razmotrimo sada tri osnovna koncepta, gore navedenog teksta, koji definiše grijeh:

BEZAKONJE – osnovno značenje ove riječi jeste **"biti savijen"** ili **"pognut"**. Božija Riječ kroz takav izraz opisuje naše duhovno i moralno stanje pred Stvoriteljem i ljudima. Izraz bezakonje se ne odnosi prvenstveno na jedno grešno djelo, nego na stanje grešnosti. Zbog pada u grijeh čovjek i žena su duhovno **"pognuti"**. Sebičnost je osnovna pokretačka sila naše grešne prirode. U Božijoj Riječi opisana je kao **"Zakon grijeha i smrti"** koja je na djelu u našem životu:

"Ali vidim drugi zakon u udima svojim, koji se suproti zakonu uma mojega, i zarobljava me zakonom grehovnijem koji je u udima mojima." (Rimljanima 7,23. [Indžil])

To stanje je uzrok našeg griješenja i čini nas robovima grijeha:

"Jer znamo da je Zakon duhovan; a ja sam tjelesan, prodan pod grijeh." (Rimljanima 7,14. [Indžil])

Sljedeći tekstovi takode opisuju naše stanje duhovne pognutosti: *"Gle, u bezakonju rodih se, i u grijehu zatrudnje mati moja mnome." (Psalam 51,5. [Tevrat])*

Pošto je David (autor ovog teksta) bio fizički lijepa osoba, očigledno je da se ovdje radi o njegovom duhovnom stanju. Ni njegova majka nije bila nemoralna žena, pa je takode tu riječ o njenom duhovnom stanju.

"Ali svi bijasmo kao nečisto što, i sva naša pravda kao nečista haljina; zato opadosmo svi kao list, i bezakonja naša kao vjetar odnesoše nas." (Isaija 64,6. [Tevrat])

Zbog činjenice da smo "začeti u nepravdi" (začecem se prenosi grešna priroda roditelja), sva pravednost koju mi proizvodimo našim vlastitim naporima, pred Bogom je kao nečista haljina, jer je zaprljana sebičnošću. Sva djela naše vlastite pravednosti, Božiji sud će proglasiti kao **bezakonje**, čak i ona učinjena u Njegovo Ime. Zato je od presudne važnosti da li naša djela potiču od Boga, i proizilaze motivisana samopožrtvovanom ljubavlju, ili ih mi činimo u Njegovo Ime, a da Ga zaista ne poznamo i nismo istinski povezani s Njim.

"Mnogi će reći meni u onaj dan: Gospode! Gospode! Nijesmo li u ime tvoje prorokovali, i tvojijem imenom đavole izgonili, i tvojijem imenom čudesa mnoga tvorili? I tada ću im Ja kazati: nikad vas nijesam znao; idite od Mene koji činite bezakonje." (Matej 7,22-23. [Indžil])

"Jer znam da dobro ne živi u meni, to jest u tijelu mojemu. Jer htjeti imam u sebi, ali učiniti dobro ne nalazim." (Rimljanima 7,18. [Indžil])

Kada shvatimo svoje pravo stanje duše, bićemo gladni i žedni one pravde koja je od Boga, koja nam je besplatno ponuđena u Jevandelju kao dar i akt Njegove milosti. To je radosna vijest. U suprotnom, ako uporno nastavimo da tražimo svoj vlastiti put, ostaćemo u BEZAKONJU.

GRIJEH – To je drugi izraz koji Bog koristi da opiše naše stanje. Bukvalno značenje te riječi je **"promašiti cilj."** U duhovnom smislu to znači **"izgubiti slavu Božiju"** – ne zadovoljiti Njegov ideal nesebične ljubavi. Pošto smo svi rođeni duhovno pognuti, nije teško vidjeti zašto **"nijednog nema pravednoga"** i zašto nema **"ni jednog koji čini dobro."** (Rimljanima 3,10-12. [Indžil])

Mi smo rođeni u ropstvu grijehu, i bez obzira koliko pokušavamo ili koliko hoćemo da činimo dobro, mi ćemo promašiti cilj koji je Bog postavio.

"Jer iznutra iz srca ljudskoga izlaze misli zle, preljube, kurvarstva, ubistva, krađe, lakomstva, pakosti, zloće, lukavstvo, sramote, zlo oko, huljenje na Boga, ponos, bezumlje. Sva ova zla iznutra izlaze, i pogane čovjeka." (Marko 7,21-23. [Indžil])

PRIJESTUP – Ta riječ označava namjerno i svjesno kršenje Zakona. Ona pretpostavlja da znamo što Zakon zahtijeva. U duhovnom pogledu, prijestup je namjerno kršenje Božijeg moralnog Zakona, koji je Njegovo sredstvo za mjerenje pravednosti. Poznavanje Božijeg Zakona pretvara grijeh (promašaj cilja), u prijestup (namjernu neposlušnost). Grijeh zavarava, i nama je nemoguće da sasvim shvatimo vlastito stanje u kome se nalazimo, ako nam to Bog ne otkrije. Zato nam je objavio svoj Zakon.

Mi smo rođeni sebični i naša sklonost je da želimo da živimo nezavisno od Boga. Cio svijet je pod sotoninom kontrolom, **osim onih koji su sebe istinski predali Bogu**. Sotona je preko palih ljudskih bića razvio carstvo koje je zasnovano na sebičnosti. Sve što čini sistem ovoga svijeta: politika, obrazovanje, trgovina, rekreacija, sport, društvene organizacije, tehnologija, nacionalizam i tako dalje, zasnovano je, ili prožeto, na sotoninom principu sebičnosti. To se, možda, još jasno ne vidi, ali je, bez izuzetka, sve zasnovano na požudi ili na principu ljubavi prema samome sebi.

To stanje čini nemogućim da postanemo, zaista, pravedni bez Božije intervencije, jer Božiji Zakon zahtijeva da čak i naši motivi budu čisti i nesebični:

"Čuli ste kako je kazano starima: ne čini preljube. A ja vam kažem da svaki koji pogleda na ženu sa željom, već je učinio preljubu u srcu svojemu." (Matej 5,27.28. [Indžil])

Božija Riječ nam jasno otkriva šta je grijeh i u kakvom se stanju nalazi čovječanstvo. Saznanje da je grijeh čak sastavni dio naše prirode, može nas učiniti očajnim, jer postajemo svjesni da se tog zla ne možemo sami osloboditi. To bi ličilo na vuka koji želi da prestane da se hrani mesom, što je ustvari, sastavni dio njegove prirode. Ali našem Stvoritelju nije ništa nemoguće. Zar bi On zahtijevao od nas da se oslobodimo balasta grijeha, ako je to nemoguće? Pošto On to želi, onda je to i moguće, štaviše, On je taj koji će to učiniti u nama, ako i mi to želimo i predamo se Njemu. On je pronašao način, i zbog velike ljubavi prema čovječanstvu, ukazao nam je milost. Naš Divni Tvorac je obezbijedio rješenje za takav problem.

U narednim poglavljima, na temelju Božije Riječi, upoznaćemo se s Njegovim planom spasenja, a prije toga, s moralnim načelima Njegovog Zakona ljubavi.

ZAKON LJUBAVI

"I dade mi Gospod dvije ploče kamene, ispisane prstom Gospodnjim na kojima bijahu riječi sve koje vam izgovori Gospod na dan zбора vašega." (Peta Mojsijeva 9,10. [Tevrat])

"I Mi mu na na pločama napisasmo pouku za sve, i objašnjenje za svašta. Primi ih svojski, a narodu svom zapovjedi da se pridržava onoga što je u njima ljepše!" (Kur'an 7,145.)

Prethodni citati, iz Svete Biblije i Časnog Kur'ana, ukazuju na isti veličanstveni događaj, kada je Uzvišeni Bog svom proroku Mojsiju (Musau), tada vođi jevrejskog naroda, predao dvije kamene ploče na kojima je Lično, svojim prstom ispisao Zakon, a prethodno ga glasno izrekao svojim riječima. Tim gestom Uzvišeni je sigurno htio ukazati na važnost i nepromjenljivost svojih vječnih načela po kojima će ljudi živjeti, kako u odnosu prema Njemu tako i u međusobnim odnosima. Samo Božija mudrost je u stanju da u nekoliko rečenica, od koliko se sastoji Njegov Zakon, da ***"pouku za sve, i objašnjenje za svašta"***. Njime se izražava Božiji karakter i Njegova volja za čovjeka. Dokle god je Boga i dokle god je čovjeka Zakon će biti na snazi, a to znači, vječan i nepromjenljiv.

Neki smatraju da se do tada nije znalo za Božiji Zakon. Ali to je zabluda. Bog nije stvorio bezakonike! Na Sinaju (Tur Sininu), je dat da bi podsjetio – obznanio ono što je već počelo bledjeti u srcima i mislima ljudi. O samoj prirodi Božijeg Zakona čitamo iz Riječi Svevišnjega:

"Tako je dakle Zakon svet i zapovjest sveta, pravedna i dobra." (Rimljanima 7,12. [Indžil])

To je dokaz da se Zakon ne može posmatrati odvojeno od Boga. On je svet i pravedan i dobar, jer je izraz Velikog Boga koji je Svet, Pravedan i Dobar.

Još davno prije toga, Bog je objavio preko svog proroka kako Njegov Zakon utiče na um, srce, dušu i oči čovjeka:

"Zakon je Gospodnji savršen, krijepi dušu; svjedočanstvo je Gospodnje vjerno, daje mudrost nevještom. Naredbe su Gospodnje pravedne, vesele srce. Zapovijest je Gospodnja svijetla, prosvjetljuje oči." (Psalam 19,7-8. [Tevrat])

U slavnom Kur'anu takođe čitamo:

"U Allahovim Zakonima ti nikad nećeš naći promjene, u Allahovim Zakonima ti nećeš naći odstupanja." (Kur'an 35,43.)

Od kolikog je i izuzetnog značaja objavljivanje Zakona na sinajskoj gori, govori i sama priprema za taj veličanstveni događaj. Mojsije je bio posrednik između Boga i jevrejskog naroda. Bog ih je izabrao da Mu budu zavjetni narod koji će ispuni volju Njegovu - da ostalim narodima putem Objave, koju će od Njega primiti, otkriju jedinog pravog Boga i Njegova uzvišena načela života. Evo kako je opisan taj svječani događaj:

"Prvoga dana trećega mjeseca, pošto izadoše sinovi Izrailjevi iz Misira (Egipta), toga dana dodoše u pustinju Sinajsku. (...) i stadoše u oko u pustinji, a oko načiniše Izrailjci ondje pod gorom. I Mojsije iziđe na goru k Bogu; i povika mu Gospod s gore govoreći: ovako kaži domu Jakovljevu, i reci sinovima Izrailjevim: videli ste šta sam učinio Misircima i kako sam vas kao na krilima orloviem nosio i doveo vas k sebi. A sada ako dobro uzaslušate glas moj i ušćuvate zavjet moj, bićete moje blago mimo sve narode, premda je moja sva zemlja. I bićete mi carstvo svešteničko i narod svet. To su riječi koje ćeš kazati sinovima Izrailjevim. A Mojsije dođe i sazva starješine narodne; i kaza im sve ove riječi koje mu Gospod zapovjedi. A sav narod odgovori složno i reče: što je god kazao Gospod, činićemo. I Mojsije javi Gospodu riječi narodne. A Gospod reče Mojsiju: evo, Ja ću doći k tebi u gustom ooblaku, da narod čuje kad ti stanem govoriti i da ti vjeruje do vijeka. Jer Mojsije bješe javio Gospodu riječi narodne. I reče Gospod Mojsiju: idi k narodu i osveštaj ih danas, i sutra i neka operu haljine svoje; i neka budu gotovi za treći dan, jer će u treći dan sići Gospod na goru Sinajsku pred svijem narodom. A postavićeš narodu među unaokolo, i raći ćeš: čuvajte se da ne stupite na goru i da se ne dotaknete kraja njezina; što se god dotakne gore, poginuće; toga da se niko ne dotakne rukom, nego kamenjem da se zaspe ili da se ustrijeli, bilo živinče ili čovjek, da ne ostane u životu. Kad rog zatrubi otežući onda neka pođu na goru. I Mojsije siđe s gore k narod; i osvešta narod, i oprašće haljine svoje. I reče narodu: budite gotovi za treći dan, i ne liježite sa ženama. A treći dan kad bi ujutru, gromovi zagrmješe i munje zasijevaše, i posta gust ooblak na gori, i zatrubi truba veoma jako, da zadrhta sav narod koji bijaše u okolu. Tada Mojsije izvede narod iz okola pred Boga, i stadoše ispod gore. A gora se Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Gospod u ognju; i dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, i sva se gora tresijaše veoma. I truba sve jače trubljaše, i Mojsije govoraše a Bog mu odgovaraše glasom. I Gospod sišavši na goru Sinajsku, na vrh gore, pozva Mojsija na vrh gore; i iziđe Mojsije. A Gospod reče Mojsiju: siđi, opomeni narod da ne prestupe međe da vide Gospoda, da ne bi izginuli od mene. I sami sveštenici, koji pristupaju ka Gospodu, neka se osveštaju, da ih ne bi pobio Gospod. A Mojsije reče Gospodu: neće moći narod izaći na goru Sinajsku, jer si nas ti opomenuo rekavši: načini među gori i osveštaj je. A Gospod mu reče: idi, siđi, pa onda dođi ti i Aron s tobom; a sveštenici i narod neka ne prestupe međe da se popnu ka Gospodu, da ih ne bi pobio. I siđe Mojsije k narodu i kaza im." (Druga Mojsijeva 19. [Tevrat])

To je bio jedinstveni događaj poslije čovjekovog pada u grijeh. Nakon izbavljenja Izraelaca iz egipatskog ropstva, Bog želi da učini Zavjet sa čitavim narodom Izraela. Taj zavjetni odnos temelji se na Božijim moralnim načelima izražena u Deset zapovjesti. Narod je morao da izvrši temeljnu pripremu kroz fizičko i duhovno očišćenje, postupajući striktno po Božjim uputstvima. Te mjere, vrlo precizne i rigorozne, ukazivale su na ozbiljnost i uzvišenost tog svječanog čina, kao i na veličinu samoga Boga. On je, s jedne strane, zbog svoje božanske prirode, nepristupačan, previše svet i uzvišen, a, sa druge strane pak, blizak i naklonjen ljudima. Razlika između Stvoritelja i stvorenja suštinska je i ogromna, ali ona ne može spriječiti Stvoritelja da uvijek iznova nalazi načina da se približi svom stvorenju, da komunicira sa njim, da mu se otkrije i da ima zajednicu sa njim. Čak i poslije pada čovjeka u grijeh, kada je svojom nesmotrenošću okrenuo leđa Stvoritelju, On ga ne prepušta njegovoj sudbini, već nalazi način da ga ponovo privije uz sebe. I sada, u podnožju planine Sinaja, koja se dimi i trese od Božijeg prisustva, narod sa zebnjom iščekuje izricanje uzvišenih načela po kojima će živjeti i izražavati zahvalnost i odanost Onome, koji ga izbavlja i vodi stazom spasenja.

Kada je sve bilo spremno zavladao je tišina, a onda se čuo prodoran glas Boga Svedržitelja, kao grmljavina:

"Tada reče Bog sve ove reči govoreći:

Ja sam Gospod Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje Misirske, iz doma ropskoga. Nemoj imati drugih Bogova uza me!

Ne gradi sebi lika rezana niti kakve slike od onoga što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodi ispod zemlje. Nemoj im se klanjati niti im služiti, jer sam ja Gospod Bog

tvoj, Bog revnitelj, koji pohodim grijeha otačke na sinovima do trećega i do četvrtoga koljena, onijeh koji mrže na mene; a činim milost na tisućama onijeh koji me ljube i čuvaju zapovijesti moje!

Ne uzimaj uzalud imena Gospoda Boga svojega; jer neće pred Gospodom biti prav ko uzme ime njegovo uzalud!

Sećaj se dana od odmora da ga svetkuješ. Šest dana radi i svršuj sve poslove svoje. A sedmi je dan odmor Gospodu Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je pred vratima tvojim. Jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i što je god u njima; a u sedmi dan počinu; zato je blagoslovio Gospod dan od odmora i posvetio ga!

Poštuj oca svojega i mater svoju, da ti se produlje dani na zemlji koju ti da Gospod Bog tvoj!

Ne ubij!

Ne čini preljube!

Ne kradi!

Ne svjedoči lažno na bližnjega svojega!

Ne poželi kuće bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvojega!" (Druga Mojsijeva 20,1-17. [Tevrat])

Sam Tvorac je izgovorio ove riječi i one su strašno odjekivale. Kasnije je Bog te iste riječi upisao na dvijema kamenim pločama, prstom svojim, i predao ih Mojsiju. Tim Zakonom je regulisan odnos između Boga i ljudi, i između samih ljudi. Prve četiri govore o odnosu čovjeka prema Bogu. To su religiozno–moralna načela po kojima će ljudi izražavati svoju odanost, poslušnost, zahvalnost i vjernost Bogu. Ostalih šest regulišu međuljudske odnose. One su moralnog značenja i govore o poštovanju opštih ljudskih vrijednosti. Da bi izrazio samu suštinu ovih zapovijesti i njihovu vrijednost, Isus Hristos (Mesih Isa) ovako je podučavao:

"A Isus reče mu: ljubi Gospoda Boga svojega svijem srcem svojijem, i svom dušom svojom, i svom misli svojom. Ovo je prva i najveća zapovijest. A druga je kao i ova: ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe. O ovima dvjema zapovijestima visi sav zakon i proroci." (Matej 22,37-40. [Indžil])

Mnogi hrišćani pogrešno shvataju ove Isusove riječi, tvrdeći kako je On ukinuo onih Deset zapovijesti koje su, navodno, bile samo za Jevreje, a postavio nove dvije koje hrišćani treba da poštuju. Takvo shvatanje nema nikakvu podršku, utoliko prije što je Isus još ranije kategorično izjavio:

"Ne mislite da sam ja došao da pokvarim zakon ili proroke: Nijesam došao da pokvarim, nego da ispunim. Jer vam zaista kažem: dokle nebo i zemlja stoji, neće nestati ni najmanjega slova ili jedne tittle iz zakona dok se sve ne izvrši." (Matej 5,17-18. [Indžil])

Nebo i zemlja će zauvijek stajati, pa samim tim i Božiji Zakon će vječno važiti, jer je izraz Božije volje i Njegovog karaktera. On ga je izrekao u negaciji – u vidu zabrane i osude grijeha. To je zbog toga što Stvoritelj želi da čovjeka oslobodi od te pošasti i njegove posljedice – *smrti*. Osim Boga, niko još nije ponudio rješenje za ovaj problem. U svojim Objavama, Stvoritelj uspostavlja pravu "dijagnozu" stanja u kome se čovjek nalazi, a onda mu nudi i "lijek". Njegov Zakon ima ulogu da ukaže na grijeh, razobliči ga, nazove pravim imenom i osudi. To je način da naš Zakonodavac i Tvorac izrazi svoj stav prema grijehu, nudeći nam u svojoj milosti rješenje za prevazilaženje grešnog stanja. Zakon je izraz Božije pravde; on pomaže da shvatimo kakva se pravednost očekuje od nas, ali nam direktno ne može pomoći da budemo pravedni. Time što znamo i razumijemo Zakon, ne znači da već možemo živjeti po njemu. Za tako nešto potrebna je pomoć i intervencija odozgo. Bog je u svojoj milosti intervenisao. Šta je to On uradio vidjećemo u narednim poglavljima, a sada ćemo ukratko analizirati Njegove zapovijesti.

"...Ja sam Gospod Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje Misirske, iz doma ropškoga. Nemoj imati drugih Bogova uza me!" (Druga Mojsijeva 20,2-3. [Tevrat])

"A vaš Bog – jedan je Bog! Nema Boga osim Njega, Milostivog, Samilosnog!" (Kur'an 2,163.)

Prvom zapovješću, Bog otkriva sebe kao izbavitelja iz ropstva. Time podsjeća na iskustvo izbavljenja, koje su Izraelci doživjeli zato što je za njih intervenisao Onaj koji je jedini mogao da ih izbavi iz takvog stanja, čineći veličanstvena i strašna čuda, koja je samo Bog Stvoritelj mogao činiti. Pretvorio je vodu u krv, izazvao nepogode, koristeći zakone prirode i baratajući prirodnim pojavama, nanosio zlo buntovnom faraonu i njegovom narodu. Konačno, izazvao je smrt prvijenaca i faraonovog nasljednika, što je slomilo njegov bunt i doprinijelo da je pustio jevrejski narod da iziđe sa stokom i svim što su mogli ponijeti. Bog se na taj način otkrio kao neprikosnoveni vladar koji može sve, a Njemu niko ništa ne može; kao Onaj koji upravlja zakonima prirode, jer je njen Tvorac i Zakonodavac; kao Onaj koji ima vlast nad životom, jer je Izvor Života. Strašno je suprotstaviti mu se. Ali On je i Bog milostiv, jer se smilovao na potlačene i porobljene; čuo je i reagovao na njihov vapaj, sa željom da ih oslobodi, obećavši im da će ih odvesti i naseliti u bogatu zemlju. Kada su se našli u bezizlaznom stanju, otvorio im je prolaz preko Crvenog mora. U prirodi se takav prizor nikada nije vidio. Voda je stajala poput zidova sa strane, dok je narod išao po suhom morskom koritu. U takvoj čudesnoj intervenciji, ljudi su našli spasenje na drugoj obali. Kada je Egipatska vojska krenula za njima, vođeni zidovi su se srušili na njih i potopila ih. Hljebom sa neba je hranio i vodom iz stijene pojjio narod, dok su putovali pustinjom, pokazujući da Mu je sve moguće i da je prava sigurnost osloniti se na Njega. Želio je, da prolazeći kroz ovakva veličanstvena iskustva, narod stekne povjerenje i dobrovoljno uđe u zajednicu sa Njim, da Mu služi iz ljubavi i zahvalnosti, jer se pravom Bogu jedino tako i može služiti. Dao im je do znanja da je On jedini i pravi Bog, dostojan obožavanja i poštovanja, i da nema drugih bogova sa kojim bi Ga mogli izjednačiti.

Poslije svega što su vidjeli i doživjeli, ova zapovjest im je potpuno mogla biti jasna i logična. Šta bi ona za potonje generacije i za nas danas, mogla značiti?

Svako od nas ima svoj duhovni Misir - Egipat, zemlju ropstva iz koje želi izaći ili treba da iziđe. Čitav ovaj svijet je zemlja ropstva – ropstva grijehu. Tu se krše Božiji principi i ruši sve što je plemenito i dobro. Naš Milostivi Tvorac želi i može nas osloboditi tog ropstva. On je pravi Oslobodilac porobljenih. Zato ga ne smijemo ni sa čim i ni sa kim izjednačavati ili uz Njega nekoga ili nešto drugo obožavati.

"Ne stavljaj uz Allaha nekog drugog boga – da ne bi osudu zaslužio i bez podrške ostao." (Kur'an 17,22.)

DRUGA ZAPOVIJEST

"Ne gradi sebi lika rezana niti kakve slike od onoga što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodi ispod zemlje. Nemoj im se klanjati niti im služiti, jer sam ja Gospod Bog tvoj, Bog revnitelj, koji pohodim grijehe otačke na sinovima do trećega i do četvrtoga koljena, onijeh koji mrze na mene; a činim milost na tisućama onijeh koji me ljube i čuvaju zapovijesti moje!" (Druga Mojsijeva 20,4-6. [Tevrat])

"Zato se mimo Allaha, ne moli drugom bogu – da ne bi bio jedan od onih koji će biti mučeni!" (Kur'an 26,213.)

Nepoštovanje ove zapovijesti, kao što vidimo, ima strašne posljedice po čovjeka i njegovo potomstvo. S druge strane, poštovanje otvara vrata Božijoj milosti. Zašto je tako stroga ova zapovijest?

"I progovori Gospod k vama isred ognja; glas od riječi čuste, ali osim glasa lika ne vidjeste;...zato čuvajte dobro duše svoje; jer ne vidjeste nikakoga lika u onaj dan kad vam govori Gospod na Horivu isred ognja, da se ne biste pokvarili i načinili sebi lik rezan ili kaku god sliku..." (Peta Mojsijeva 4,12.15-16. [Tevrat])

Kod paganskih naroda je karakteristično da svoja božanstva - koja su plod njihove mašte – predstavljaju kipovima (kumirima) ili slikama u liku životinja, ljudi ili njihovom kombinacijom. Tim božanstvima su pripisivane životinjske i ljudske osobine. Obožavati ih i služiti takvim bićima je tipično idolopoklonstvo. Takva vjerovanja kvare čovjeka i unižavaju njegovu duhovnost, intelekt pa i fizičko zdravlje. Udaljavanjem od pravog Boga Stvoritelja, otvara se put nemoralu, dekadenciji i devijaciji. To žalosno stanje se prenosi na potomke, a odvojenost od Stvoritelja neminovno vodi u propast. Zato su čitave civilizacije nestajale, kako one primitivne, tako i one koje su važile za napredna društva. Idolopoklonstvo kvari, degradira, uništava. Bog je svojom zapovješću opomenuo ljude da se čuvaju idola, jer samo pod Njegovim okriljem mogu se zaštititi od praznovjerija i napredovati u svakom pogledu.

"Kad izrodiš sinove i unuke, i ostarite u onoj zemlji, ako se pokvarite i načinite sliku rezanu od kake stvari i učinite što nije ugodno Gospodu Bogu vašemu, dražeći Ga, svjedočim vam danas nebom i zemljom da će vas brzo nestati sa zemlje u koju idete preko Jordana da je naslijedite, nećete biti dugo u njoj, nego ćete se istrijebiti. Ili će vas rasijati Gospod među narode, i malo će vas ostati među narodima u kojima vas odvede Gospod." (Peta Mojsijeva 4,25-27. [Tevrat])

Prijekor onima koji se klanjaju rukotvorinama kako bi se, navodno, preko njih približili Bogu, nalazimo i u Kur'anu, i taj prijekor je izričit:

"Iskreno ispovijedanje vjere dug je Allahu! A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'mi im se klanjamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' – Allah će njima, zaista, presuditi u onome u čemu su se oni razilazili." (Kur'an 39,3.)

Bog potpuno razumije našu potrebu za Njegovom blizinom i ima odgovor na nju. On nam je dao svoju Riječ:

"A koji drži riječ Njegovu, u njemu je zaista ljubav Božja savršena; po tom poznajemo da smo u Njemu." (Prva Jovanova 2,5. [Indžil])

Idolopoklonstvo vrijeđa Boga, izaziva Njegov pravedni gnjev, jer je omogućio ljudima da Ga spoznaju i povežu se s Njim; ali oni uporno traže drugačija sredstva.

"S kim ćete me izjednačiti i isporučiti? Koga ćete mi uzeti za priliku da bi bio kao Ja? Prosipaju zlato iz toboca i mjere srebro na mjerila, plaćaju zlataru da načini od njega boga, pred kojim padaju i klanjaju se. Među ga na rame i nose ga, i postavljaju ga na mjesto njegovo, te stoji i ne miče se s mjesta svojega; ako ga ko zove, ne odziva se niti ga izbavlja iz nevolje njegove. Pamтите to, i pokažite se da ste ljudi, uzmite na um, prestupnici! Pamтите što je bilo od starine; jer sam ja Bog, i nema drugoga Boga, i niko nije kao ja, koji od početka javljam kraj i iz daleka što još nije bilo; koji kažem: namjera moja stoji i učiniću sve što mi je volja." (Isaija 46,5-10. [Tevrat])

Međutim, pored klasičnog idolopoklonstva, koje je još uvijek prisutno, čak i među slijedbenicima Knjige (kipovi i ikone među nekim hrišćanima), u našem modernom društvu postoji i jedno podmuklo idolopoklonstvo, izraženo u obožavanju medijskih ličnosti, filmskih i estradnih "zvijezda", luksuznih i skupocijenih predmeta, automobila, novca itd. Sve što na taj način preokupira našu dušu, da mu dajemo prvo mjesto u svom životu (osim Bogu), jeste idol, jer odvraća interesovanje od Boga.

TREĆA ZAPOVIJEST

"Ne uzimaj uzalud imena Gospoda Boga svojega; jer neće pred Gospodom biti prav ko uzme ime njegovo uzalud!" (Druga Mojsijeva 20,7. [Tevrat])

"Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena – kako budu radili, onako će biti kažnjeni!"

Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kada se Allah spomene..." (Kur'an 7,180; 8,2.)

Ime predstavlja ili simboliše nečiji identitet. Ono upućuje na unutrašnju suštinu ličnosti koju označava. Bog, takođe, ima svoje ime, odnosno više imena, jer se samo jednim imenom ne može obuhvatiti suština njegove ličnosti. U Svojoj Riječi Bog se čovjeku otkrivao pod

raznim imenima. Najčešće ime u Tevratu jeste JAHVE ili JEHOVA što znači: JA SAM ONAJ KOJI JEST.

"A Mojsije reče Bogu: evo, kad otidem k sinovima Izrailjevijem, pa im rečem: Bog otaca vaših posla me k vama, ako mi reku: kako mu je ime? Šta ću im kazati? A Gospod reče Mojsiju: Ja sam onaj što jest. I reče: tako ćeš kazati sinovima Izrailjevijem: koji jest, on me posla k vama." (Druga Mojsijeva 3,13-14. [Tevrat])

Bog je Onaj Koji Jest. Juče, danas, sutra. U svako doba. Bez početka i kraja. Vječan i Sveprisutan.

Ime JAHVE, kod nas prevedeno sa GOSPOD, naglašava Božiju vjernost zavjetu i Njegovu milost. Drugo ime koje se spominje u Tevratu jeste ELOHIM. To ime označava Božansko biće, ali služi i kao lično ime. Ono otkriva Božiju moć i silu. *"U početku stvori Bog (Elohim) nebo i zemlju"* - prve su riječi zapisane u Starom Zavjetu (Tevratu). Interesantno je da je riječ Elohim data u množini, a glagol "stvori" - "bara" u jednini. U našem jeziku, teško bi se takva kombinacija riječi mogla prevesti, a da ne zvuči kao da je riječ o više bogova. Po mnogim učenjacima - teolozima, riječ ALLAH, koja na arapskom označava Boga, i riječ ELOHIM na jevrejskom od istog su korjena, jer su i jezici srodni. Kada Allah u Kur'anu govori o sebi i svom djelovanju, gotovo uvijek govori u množini "MI SMO", dok istovremeno insistira na tome da je "BOG JEDAN". Isti je slučaj sa Tevratom i Indžilom. Čudesno, zar ne?

Pored ovih postoje i druga imena kao što su ELION što znači VIŠNJI i EL ELION – BOG VIŠNJI, što ukazuje na Božiji položaj. Kao neprikosnoveni Vladar Bog je prikazan imenom ADONAJ, što znači GOSPOD; zatim EL ŠADAJ – BOG SVEMOGUĆI. U Tevratu, a pogotovo u Indžilu, Bog se otkriva mnogo prisnije, kao OTAC NEBESKI:

***"Tako li vraćate Gospodu, narode ljudi i bezumni? Nije li On Otac tvoj koji te je zadobio? On te je načinio i stvorio."* (Peta Mojsijeva 32,6. [Tevrat])**

***"Ići će plačući, i s molitvama ću ih dovesti natrag; vodiću ih pokraj potoka pravijem putem, na kome se neće spoticati; jer sam Otac Izrailju, i Jefrem je prvenac moj."* (Jeremija 31,9. [Tevrat])**

Isus Hristos (Isa Mesih) poziva vjernike da Boga oslovljavaju Ocem Nebeskim. Nema ko nije čuo za molitvu OČE NAŠ.

***"Ovako, dakle, molite se vi: Oče naš koji si na nebesima, da se sveti ime tvoje, da dođe carstvo tvoje, da bude volja tvoja i na zemlji kao na nebu; hljeb naš potrebni daj nam danas; i oprosti nam dugove naše kao i mi što opraštamo dužnicima svojijem; i ne navedi nas u napast; no izbavi nas oda zla. Jer je tvoje carstvo, i sila, i slava vavijek. Amin."* (Matej 6,9-13. [Indžil])**

Bog je Otac svakog ljudskog bića - svakog čovjeka, jer je On Tvorac i održavalac njegovog života. Riječ Otac proizilazi od riječi Tvorac. Bog je Tvorac svega, zato je On i Otac svemu. Mi kao razumna bića, trebalo bi da mnogo dublje i uzvišenije shvatimo to. Međutim, izgleda da su baš to ime – tu riječ, ljudi zloupotrebljavali i nakaradno tumačili, tako da u Kur'anu ima intervencija na račun toga. Zato Boga, kao Oca Nebeskog, ne treba shvatati u doslovnom smislu, čak ni ako je vezano za Isusa Hrista. On nije na tjelesan način naš Otac, i to je zaista nezamislivo i ružno. On je naš Otac u duhovnom smislu i prenosnom značenju, kao Tvorac – Onaj koji daje život i održava ga; Onaj koji je zainteresovan za nas i najbliži nam je u svakom pogledu. Na zemlji nema boljeg primjera, bolje riječi kojom bi se, ljudskim jezikom, izrazila Njegova ljubav prema nama. Naši zemaljski roditelji nam prenose zamaljski život, zato što je Tvorac dao tu sposobnost ljudima, ali On, kao Nebeski Otac, jeste izvor i održavalac tog života. Naši životi su u Njegovoj vlasti i trajaće onoliko koliko On hoće. Za to vreme, On nas želi pripremiti za vječni život, koji ćemo primiti, ako se Njemu predamo i postanemo Njegova duhovna djeca po vjeri, na temelju Njegove spasonosne milosti, koju nam kao griješnicima ukazuje.

Svako ime Božije govori o Njegovom karakteru, ali i namjerama koje ima sa nama, kao i Njegovom postupanju prema nama. U Kur'anu se za Boga kaže da ima najlepša imena. On je: GOSPODAR SVJETLOSTI, MILOSTIVI, SAMILOSNI, VLADAR DANA SUDNJEG,

ŽIVI I VJEČNI, SILNI I MUDRI, POMAGAČ, SVJEDOK, HVALJEN, GOSPODAR ISTOKA, ZAŠTITNIK, SVEZNAJUĆI, SUDIJA NAJBOLJI, VLADAR ISTINITI, VELIČANSTVEN I PLEMENIT.

Njegova imena su i: AL-KHALIQ, AL-BARI, AL-MUSAWWIR, što znači: STVORITELJ, OBLIKOVATELJ, DAVALAC LIKA. On je i: AR-RAZIQ – HRANITELJ, AL-MUHYI AL-MUMIT – ONAJ KOJI DAJE I KOJI UZIMA ŽIVOT.

Imena Božija nas podstiču da Ga obožavamo, da Mu se divimo, izražavamo zahvalnost i pokazujemo pokornost. On to zaslužuje. Pravi vjernici neće olako izgovarati Božija imena, sigurno ne u nekim neozbiljnim konotacijama, ili uobičajenim poslovima i razgovorima. Ako to čine oni koji kažu da su vjernici, znači da još nisu spoznali, niti razumjeli nosioca tih imena. To ne umanjuje njihovu odgovornost, jer tim svetim i uzvišenim imenima doziva se Vladar Neba i Zemlje – Gospodar Svijetova. Međutim, ako u vjeri i poniznosti prizivamo Boga Njegovim imenima, On nam neće uskratiti svoju milost i spasenje.

"I svaki koji prizove ime Gospodnje, spašće se." (Joilo 2,32. [Tevrat])

ČETVRTA ZAPOVIJEST

Četvrtom zapoviješću, određen je dan odmora koji je Tvorac posvetio nama ljudima. To je vrijeme posebnog duhovnog zajedništva između Boga i čovjeka. O tome čitamo u Bibliji i u Kur'anu:

"Sećaj se dana od odmora da ga svetkuješ. Šest dana radi i svršuj sve poslove svoje. A sedmi je dan odmor Gospodu Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim. Jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i što je god u njima; a u sedmi dan počinu; zato je blagoslovio Gospod dan od odmora i posvetio ga." (Druga Mojsijeva 20,8-11. [Tevrat])

"Vama je poznato ono što se dogodilo onima od vas koji su se o subotu ogriješili, kao i to da smo im mi rekli: 'Budite majmuni prezreni!' Savremenicima i pokoljenjima njihovim to smo učinili opomenom, a poukom onima koji se boje Allaha." (Kur'an 2,65-66.)

"Svetkovanje subote je propisano onima koji su imali različita mišljenja o njoj, i Gospodar tvoj će na Sudnjem danu njima presuditi u onome oko čega su se razišli." (Kur'an 16,124.)

Dan odmora – subota, uspostavljena je još u Edemskom Vrtu nakon završetku stvaranja, koje je trajalo šest dana. U prekrasnom ambijentu, šestoga dana stvoren je čovjek, koji od Boga dobija vlast da bude Njegov namjesnik na Zemlji o kojoj će se starati. Sedmoga dana, Stvoritelj je počnuo, to jest, prestao je da stvara, jer je sve bilo tako savršeno, da više nije imao šta dodati, ni oduzeti. Taj dan je još onda bio obilježen kao dan počinka - odmor:

"I svrši Bog do sedmoga dana djela svoja, koja učini; i počinu u sedmi dan od svijeh djela svojih, koja učini. I blagoslovi Bog sedmi dan, i posveti ga, jer u taj dan počinu od svijeh djela svojih, koja učini." (Prva Mojsijeva 2,2.3. [Tevrat])

"I Subote svoje dadoh im da su znak između mene i njih da bi znali da sam ja Gospod koji ih posvećujem. I Subote moje svetkujte da su znak između mene i vas, da znate da sam ja Gospod Bog vaš." (Jezekilj 20,12.20. [Tevrat])

Subota je takođe i znak zajedništva između čovjeka i Boga. Čovek je sklon da to zaboravlja i zato ga Milostivi podseća da on, čovjek, pripada Bogu Tvorcu, i da nije postao od majmuna putem evolucije. Zauzetost čoveka u potrebi da sebi stiče sredstva za život nije opravdanje da subotnji dan ne odvoji za Boga i koristi ga u duhovne svrhe kao što su: molitva, zahvaljivanje, proučavanje Božjih Objava, pomaganje bližnjima u bolesti, starosti ili u nekim drugim životnim potrebama, kako fizičkim tako i duhovnim; što će ujedno vjernika približiti Tvorcu i ojačati njegovu zajednicu s Njim. Subotnje zajedništvo s Bogom podsjeća čovjeka i vraća ga u onu i onakvu bliskost kakva je bila u Edemu (Džennetu). Svetkovanjem subote vjernik pokazuje da želi da bude sa svojim Tvorcem i obožava Ga - da se istinski, već sada, priprema za život u Raju obećanog od Boga kao nagrada vjernima.

Zanemarivanjem ove zapovijesti, čovječanstvo se udaljilo od Boga i degradiralo. Možda su ljudi zbog toga lako prihvatili lažnu teoriju o evoluciji, jer su odbacili Subotu koja bi ih, svake sedmice, podsjećala na stvaranje i Tvorca.

Pored duhovnog okrepljenja, čovjek bi se subotom i fizički mogao okrijepiti, odmorivši se od svakodnevnog rada u proteklih šest dana. To bi važno i za članove njegove porodice, na koje on može utjecati, pa čak i za stranca koji se zatekne u njegovom domu. On bi također mogao uživati u subotnjim blagoslovima. I životinje koje se koriste za rad treba da se odmore toga dana, da bi sakupile snagu za radne dane koji slijede. Izvršenje ove zapovijesti zaista pomaže vjerniku da fizički, duhovno i mentalno bude okrijepljen i spreman za šestodnevne aktivnosti i životnu borbu.

Subota je znak da je čovek vjeran Bogu Istinitome, Onome kome duguje ovozemaljski život, a vjerom prima onaj vječni život, koji mu je milostivo ponuđen kroz dar spasenja.

Interesantan je tekst iz *Kur'ana (16,124)*, koji veli da oni, kojima je subota propisana, "imali su različita mišljenja o njoj." Kome je u stvari ona propisana? Svima onima koji vjeruju u Allahove Knjige - Božje Objave. Ona je namjenjena cijelokupnom čovječanstvu, ali oni koji tvrde da poštuju Božje Objave, pošto mogu biti upućeni u Božije zapovijesti, biće odgovorni ako ih ne poštuju. I zaista, Jevreji, hrišćani, muslimani – Narodi Knjige, imaju različita mišljenja o Suboti. Oni se razilaze, između ostalog, i oko toga, i zato će biti odgovorni na sudnjem danu. Jevreji sa pravom misle da je Subota dan odmora po Bogu. Međutim, oni su je toliko opteretili nekim svojim pravilima, da su od nje načinili teret, a ne odmor. Ogromna većina hrišćana je odbacila Subotu, pod izgovorom da je jevrejska ustanova i preuzeli nedelju, kao dan odmora. To je paganski praznik, posvećen Suncu, kao božanstvu. Najprije se u rimskoj crkvi počela slaviti Nedjelja, a onda širom hrišćanskog svijeta. Uz pomoć cara Konstantina Velikog, 321. godine nove ere, dekretom je ozvaničena kao "Dan Gospodnji". Većina hrišćana se izgovara da Nedjelju svetkuje kao dan sjećanja na Hristovo uskrsnuće, ali u Božijim Objavama takvih preporuka jednostavno nema. Isus Hristos je naglasio da je Subota data svim ljudima, od Adama pa do posljednjeg čovjeka koji će se roditi na ovoj planeti, jer je to Božija zapovijest i određenje za čovjeka. Zato će na Sudnjem Danu svi biti odgovorni pred Bogom za kršenje Njegovih načela, pa i za Subotu.

"Subota je načinjena čovjeka radi, a nije čovjek subote radi." Marko 2,27. [Indžil]

Čovjek ne treba da bude rob Subote, optrećujući se raznim pravilima i ceremonijama, već da je prihvati kao vrijeme radosti i zajedništva s Tvorcem koji ju je zato i namijenio. Grijech je odbaciti Božiju volju i plan za čovjekovo dobro.

Muslimani također imaju svoje mišljenje o Suboti. Smatraju da je ona bila namjenjena sljedbenicima Biblije, pre svega Jevrejima, ali ne i njima. Misle da je Petak njihov blagdan, ali Petak nije dan odmora, jer poslije odlaska na "džum'u-namaz", oni se vraćaju svojim poslovima. Da bi opravdali svoj stav, oni kažu da Allah traži od vjernika da radi, a ne da ljenstvuje i time, maltene, uzdižu kult rada.

"O vjernici, kada se u Petak na molitvu pozove, kupoprodaju ostavite i pođite molitvu obaviti; to vam je bolje, neka znate!" (Kur'an 62,9.)

Ovim tekstom iz Slavnog Kur'ana, tradicionalni muslimani, obrazlažu da je Petak njihov praznik – dan svetkovanja. Međutim, iz teksta se vidi da se vjernici pozivaju da obave molitvu, što je svakako bolje, nego u vrijeme molitve trgovati. Utoliko prije, jer se Petkom drži propovijed - poduka o vjeri. Nije ni jednom riječju navedeno, ni prije ni poslije ovog teksta, da se u tom danu treba odmarati od svakodnevnih poslova. Naprotiv, jasno se vidi da su vjernici trgovali, pa čak i molitvu zbog toga zapostavljali. Po Kur'anu, Subota je dan odmora, a Petak je dan sastanka za molitvu.

Počev od Adama, do poslednjeg poslanika, svi su bili Bogu vjerni u Njegovim načelima. To važi i za Subotu. U Tori (Tevratu), ona je jasno naznačena, još od stvaranja. Novi Zavjet (Indžil) potvrđuje Toru i u njemu se jasno može vidjeti da su Isus Hristos, Njegovi učenici i prvi Hrišćani svetkovali Subotu. Kur'an potvrđuje Tevrat i Indžil i otkriva da će onima kojima je Subota propisana imati različita mišljenja o njoj, što se i obistinilo. Poslanik Muhamed je slijedio vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu, što podrazumjeva i poštovanje Subote. I

ako se u Hadisima to ne navodi, na osnovu tekstova iz Kur'ana to bi bio logičan slijed stvari. Allah mu je objavio:

"Slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu, on nije Allahu druge smatrao ravnim! Svetkovanje Subote je propisano onima koji su imali različita mišljenja o njoj, i Gospodar tvoj će na Sudnjem danu njima presuditi u onome oko čega su se razišli." (Kur'an 16,123-124.)

I pored toga što se narodi Knjige razilaze i različito tumače zapovijest o Suboti, uvek je bilo, biće, a i sada ima pravih vjernika koji su istinski u svemu, pa i u vezi sa Subotom, vjerni Allahu – Bogu. I danas, u naše vrijeme, i među Jevrejima i nekim hrišćanima, čak i među muslimanima, ima onih koji su razumjeli važnost i suštinu ove zapovijesti i drže se nje. Božijom pomoći, biće ih sve više.

"O vi kojima je Knjiga data, u ovome što objavljujemo povjerujte – ono što potvrđuje kao istinito ono što već imate – prije nego što izbrišemo crte lica i ne damo im oblik kakav je straga, ili prije nego ih prokunemo kao što smo prokleli one koji nisu Subotu poštivali. Allahova zapovijest se mora izvršiti." (Kur'an 4,47.)

Prve četiri zapovijesti Božije, koje smo analizirali, očigledno govore o dužnosti čovjeka u odnosu na Boga. Iza svake zapovijesti stoji i obrazloženje –razlog, zašto Bog insistira na poštovanje tih načela. One regulišu odnos između Boga, kao Stvoritelja, i čovjeka, kao stvorenje koje treba da nosi Njegove crte karaktera. Onaj koji istinski poštuje ove Božije principe, potvrđuje da je Bog njegov najveći Autoritet i da je u prijateljskom odnosu s Njim. On će to činiti iz ljubavi i zahvalnosti prema svom Tvorcu, koji tolika dobra pruža čovjeku.

Izražavanje takve ljubavi i zahvalnosti prema Stvoritelju, podstaknuće i naše bližnje da prihvate Njegovo spasenje i život po Njegovoj volji. To se posebno odnosi na mlade naraštaje.

Sada ćemo analizirati zapovijesti koje regulišu odnose između ljudi. One takođe odražavaju poštovanje Boga, jer onaj koji ne poštuje brata koga vidi, kako može poštovati Boga, koga ne vidi. Naš Tvorac sve ljude tretira podjednako i želi da živimo u bratskoj ljubavi. Svi mi potičemo od jednog ljudskog para i bližnji smo jedni drugima. Grijeh je poremetio međuljudske odnose. Preostalih šest zapovijesti osuđuju takvo stanje ili pojave, a istovremeno ukazuju kakvi bi odnosi među ljudima trebalo da budu.

PETA ZAPOVIJEST

"Poštuj oca svojega i mater svoju, da ti se produlje dani na zemlji, koju ti da Gospod Bog tvoj!" (Druga Mojsijeva 20,12. [Tevrat])

"Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali, ako te oni budu nagovarali da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj. Meni ćete se vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti." (Kur'an 29,8.)

"Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: Uh! – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!" (Kur'an 17,23-24.)

Porodica je osnovna ćelija društva, najjači temelj i najpovoljniji teren za razvoj ljudskog društva. Ugrožena porodica je ugroženo društvo. Raspadanje porodice vodi ka raspadanju društva. Bog je dao ovu zapovijest, da njenim držanjem obezbijedi jedinstvo i sigurnost članova porodice i omogući skladan razvoj svakog pojedinca u njoj. Time bi i samo društvo, i sve ustanove u njemu, bile jake. Djeca će jednom, po prirodi stvari, otići iz porodičnog gnijezda, ali to ne znači da nemaju nikakvu dužnost prema roditeljima. Naprotiv. Oni su dužni da brinu o njima i pomažu im, a posebno u danima bolesti, starosti i nemoći.

Poštovanje ove zapovijesti donosi poseban blagoslov djeci:

"Djeco! Slušajte svoje roditelje u Gospodu: jer je ovo pravo. Poštuj oca svojega i mater; ovo je prva zapovijest s obećanjem: Da ti blago bude, i da živiš dugo na zemlji." (Efescima 6,1-3. [Indžil])

Kada Bog traži da djeca slušaju svoje roditelje u Gospodu, onda se podrazumjeva da su i sami roditelji poslušni Bogu. Ako nisu, onda djeca mogu odreći svoju poslušnost roditeljima, pošto su njihovi zahtjevi suprotstavljeni Božijoj volji.

"Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali, ako te oni budu nagovarali da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj. Meni ćete se vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti." (Kur'an 29,8.)

Roditelje ne smijemo prestati voljeti, poštovati i uskraćivati im pomoć kada im je potrebna, čak ni onda ako nisu vjernici. Mi se nećemo slagati, niti prihvatati njihova pogrešna shvatanja, ali pobožnim držanjem, poštujući ih i pomažući im, možemo utjecati na njih da se i oni okrenu ka Bogu. Toga ćemo se držati čak i ako nam, zbog vjere, roditelji postanu neprijatelji i progonitelji. Isus Hristos (Mesih Isa) je rekao:

"Ljubite neprijatelje svoje, blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji na vas mrze i molite se Bogu za one koji vas gone." (Matej 5,44. [Indžil])

To načelo djeca treba da primjenjuju na svoje roditelje, utoliko prije ako od njih trpe probleme kakvi su pobrojani u prethodnom citatu. Nijedna ljudska zapovijest, ni običaj, ne smiju ukinuti Božiju zapovijest.

ŠESTA ZAPOVIJEST

"Ne ubij!" (Druga Mojsijeva 20,13. [Tevrat])

"...i jedni druge ne ubijajte!" (Kur'an 4,29.)

Vrijednost života ljudskog bića je, ovom Božijom zapoviješću, visoko uzdignuta. Bog je Izvor i Vlasnik života. Sve što živi, živi njegovom milošću i voljom, jer je On Davalac i Održavalac života. Vrijednost ljudskog života je utoliko veća, kada se uzme u obzir da su prvi ljudi, Adam i Eva, a samim tim i cio ljudski rod, stvoreni da odražavaju samog Stvoritelja.

"Potom reče Bog: da načinimo čovjeka po svojem obličju, kao što smo mi, koji će biti gospodar...i od cijele zemlje i od svih životinja što se miču po zemlji. I stvori Bog čovjeka po obličju svojem, po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko, stvori ih." (Prva Mojsijeva 1,26-27. [Tevrat])

Čovjek je, dakle, stvoren po Božijem obličju, od strane samog Tvorca. Na osnovu te istine možemo razumjeti ozbiljnost i značenje zapovijesti ***"Ne ubij!"*** Ubiti čovjeka značilo bi dići ruku na samog Tvorca.

Nažalost, sa padom u grijeh, ljudski život je obezvrijeđen i ubrzo je uslijedilo prvo bratoubistvo. Kajin je ubio Avelja iz zavisti, i od tada čitava istorija ove planete ispisana je bratoubistvom. Do danas je more krvi proliveno zbog beznačajnih, trivijalnih stvari, a ljudski život biva sve više obezvrijeđen. Živimo u vremenu kada etiketa "plaćenog ubice" postaje zanimanje. U urbanim sredinama, periferijama, ratnim poprištima širom ove planete, dešavaju se takve grozote i surovosti, koje prate oduzimanje nečijeg života. Takve scene se snimaju ili fotografišu i putem medija prikazuju cijelom svijetu. Ljudi se najprije frapiraju, ali se vremenom sve više privikavaju na takve užasne scene; savjest im otupljuje i postaju sve ravnodušniji, dok život gubi na cijeni.

Svemu tome đavo se raduje, jer kršenjem ove i ostalih zapovijesti, ljudi gube Božije obličje, i sve više liče na njega - neprijatelja Boga i ljudi. Utoliko veća je njegova radost kada uspije da "nagovori" ljude da se međusobno ubijaju u ime Boga, zarad takozvanih, Božijih interesa - u ime vjere ili neke vjerske zajednice. Utoliko je apsurdnije kada narodi Knjige – Jevreji, hrišćani, muslimani, čak prednjače u ubijanju, bez obzira što u Objavama, za koje kažu da ih poštuju, stoji "Ne ubij!". Ipak, Bog i oni koji Ga poštuju, znaju da cijene ljudski život, a svi ostali će jednog dana biti odgovorni, svaki za svoja nedjela. Koliko je Bogu dragocjen život nas griješnika, otkriveno nam je u Njegovom planu spasenja. U Objavama Milostivog je sve zapisano i svaki čovjek treba to da sazna.

Zapovijest "Ne ubij!", ne štiti samo puki čovjekov život u fizičkom smislu, već i njegovo dostojanstvo i ličnost. Svi smo nekada doživjeli da budemo ubijani ili da ubijamo riječima. "Ubi me prejaka riječ" – zapisano je na jednom nadgrobnom spomeniku. Sjetimo se Isusovih riječi zapisanih u Jevandelju (Indžilu) da je ljubav izvršenje Zakona. Prema tome, sve što nije iz ljubavi, povreda je Božijeg Zakona i autoriteta. To se svakako odnosi i na ovu zapovijest.

Prije nego što čovjek digne ruku na čovjeka, on ga je najprije ubio u sebi, a time i Onog ko je stvorio čovjeka - "ubija" Ga u sebi. Na taj način ubija i sebe.

"Svaki koji mrzi na brata svojega krvnik je ljudski; i znate da ni jedan krvnik ljudski nema u sebi vječnoga života." (Prva Jovanova 3.1. [Indžil])

SEDMA ZAPOVIJEST

"Ne čini preljube!" (Druga Mojsijeva 20,14. [Tevrat])

"I što dalje od bluda, jer to je razvrat, kako je to ružan put!" (Kur'an 17,32.)

Brak je svetinja, jer je Sveti Bog uspostavio to zajedništvo između muškarca i žene još u Raju (Dženetu), kada je stvorio prvi ljudski par. Najprije je stvoren Adam, a potom je od njegovog rebra stvorena žena, Eva. Jedan mali vremenski razmak je postojao između stvaranja jedne i druge jedinice. To vrijeme je bilo potrebno da bi Adam poželio druga prema sebi, jer je vidio da su sve životinje kojima je on davao imena, bile u paru i djelovale kao jedna cjelina. Zato je Tvorac konstatovao:

"Nije dobro da je čovjek sam; da mu načinim druga prema njemu." (Prva Mojsijeva 2,18. [Tevrat])

Eva nije nametnuta Adamu, već je bila čežnja njegove duše, koju je Bog uslišio.

"I Gospod Bog pusti tvrd san na Adama, te zaspao; pa mu uze jedno rebro, i mjesto popuni mesom; I Gospod Bog stvori ženu od rebra koje uze Adamu, i dovede je k Adamu." (Prva Mojsijeva 2,21-22. [Tevrat])

Na osnovu ovog izvještaja, možemo zaključiti da je između prvog para postojala dvostruka povezanost – *genetska*, jer je Eva bila stvorena od Adamovog dijela tijela, i *duhovna*, jer je sam Bog "doveo" Evu Adamu i stvorio zajednicu koju je blagosiljao:

"I blagoslovi ih Bog, i reče im Bog: radajte se i množite se, i napunite zemlju, i vladajte njom..." (Prva Mojsijeva 1,28. [Tevrat])

Naravno, to je bio blagoslov vjenčanja, sklapanje prvog braka. Zato se i dan-danas, zakoniti brakovi sklapaju javno, pred svjedocima i predstavnicima organa vlasti, a po pravilu, i u religijskim ustanovama. Sve to podsjeća na prvi sklopljeni brak, još u Raju, i potvrđuje ga kao Božansku ustanovu. Iz ovoga se jasno vidi da, po Božijoj promisli, takvu zajednicu čine dvoje, jedan muškarac i jedna žena. Taj idealni broj partnera u braku je izraz Božije volje i predstavlja ravnotežu, ravnopravnost, harmoniju, lakšu komunikaciju i nedjeljivost, jer njih dvoje čine cjelinu. Sve što je preko toga, i izvan toga, a tiče se intimnosti između muškarca i žene, posljedica je čovjekovog pada u greh i produkt je grešne prirode. Zato je Bog dao zapovijest koja će zaštititi bračnu zajednicu. Blud, preljuba i razvrat jesu nazivi za kršenje bračne veze i Božije volje.

Zakonito mnogoženstvo je bila pojava još u antička vremena i održala se sve do danas. Interesantno je da su neki Božiji poslanici, takođe, imali više zakonitih žena i sluškinja sa kojima su bili intimni, ali tu pojavu moramo razumjeti u kontekstu okolnosti koje je greh prouzrokovao, što se odrazilo na običaje, kulturu i pravilo ponašanja u ljudskom društvu. Robovlasnički sistemi, socijalni, ekonomski i drugi razlozi, neminovno su utjecali da poligamija postane "normalna" pojava. U takvim okolnostima, da bi zlo bilo manje, Bog je, preko poslanika, davao uputstva i regulative, po kojima bi se zajednice vjernih trebale ponašati, pa i po pitanju braka. U tim okvirima, mnogoženstvo je bilo zakonito.

Ipak, ako ispravno pratimo i tumačimo tekstove u Božijim Objavama, vidjećemo da je zakonito mnogoženstvo bila iznuđena pojava i izraz je Božije dozvole, ali ne i Njegove volje i prvobitne, idealne, zamisli za čovjeka.

OSMA ZAPOVIJEST

„Ne kradi.“ (Druga Mojsijeva 20,15. [Tevrat])

„Napunite mjeru kad mjerite na litru i pravo mjerite na kantaru! To je bolje i posljedice su ljepše.“ (Kur'an 17,35.)

Ova zapovijest je jasna i ne treba je posebno objašnjavati. Jasno je da njome Bog želi zaštititi imovinu i sve ono što nekome pripada, od onoga koji bi da to bespravno prisvoji. Lopovi znaju za tu zapovijest, jer u krađu idu najčešće krišom ili maskirani, kako im se ne bi ušlo u trag i bili otkriveni. Naravno, ako su u poziciji i ne boje se posljedica oni će nasilno oteti, ali će i sami uvijek znati da to ne pripada njima, i kad nemaju kud, priznaće da su oteli. To je jak dokaz da je Zakon Božiji, prilikom stvaranja čovjeka, upisan u njegov um. Grijech nije u potpunosti uspio da ga izbriše. Ovom zapoviješću su obuhvaćeni i prekršaji svih drugih zapovijesti. Kako? Sve ono što je Bog odredio, kako bi regulisao odnose čovjeka s Njim i odnose između samih ljudi, a nipodaštava se i ne poštuje, jeste potkradanje Boga. Analizirajmo svaku od Deset Zapovijesti kroz prizmu Osme, pa ćemo se uvijeriti da nepoštovanjem bilo koje od njih, postajemo odmetnici. U posljednje vrijeme sotona se svojski potrudio da zatupavi savjest ljudi, predstavljajući im lopovluk i otimačinu kao nešto uzbudljivo, zabavno, a one koji se time bave, kao simpatične avanturiste, koji vode neobičan život pun uzbuđenja. Štaviše, to kršenje Božijeg načela sve više postaje zanimanje i sredstvo opstajanja u borbi za egzistenciju. Tome je ponajviše doprinijela filmska industrija, kojom kao da sam đavo upravlja. Scene nemoralna i nepoštenja sa ekrana prenose se u svakodnevni život. Mnogi ne mogu odoljeti tom uticaju, a među njima ima i onih koji kažu da su vjernici. To je samo jedno od mnogih obilježja posljednjeg vremena opisanih u Božijoj Riječi.

Danas, kada je moralnost sve manje popularna, pravi je izazov i podvig ostati pošten i odan Bogu.

DEVETA ZAPOVIJEST

„Ne svjedoči lažno na bližnjega svojega.“ (Prva Mojsijeva 20,16. [Tevrat])

„Neka prokleti budu lažljivci.“ (Kur'an 51,10.)

Ovom zapoviješću Bog želi da sačuva ugled pojedinca. Lažno svjedočenje može itekako ukaljati ugled, nanijeti sramotu i bol, štaviše, može ugroziti nečiji život. Sve se to isto može desiti i onome koji izriče laž. Neka svako ko se služi lažima, bez obzira na povod ili motiv, zna da je nadahnut đavoljim duhom i da radi šejtanov posao. Đavo je prvi počeo da se služi lažima. One su bile uperene protiv Boga i sve što je Božije. Zato svaka izgovorena laž, protiv bilo koga, automatski se odnosi na Boga. Jednom je Isus, zbog laži i licemjerstva, ovako ukorio učenjake, duhovne vođe jevrejskog naroda tog vremena:

„Vaš otac je đavo; i slasti oca svoga hoćete da činite: on je krvnik ljudski od početka, i ne stoji na istini; jer nema istine u njemu ; kad govori laž, svoje govori: jer je laža i otac laži.“ (Jovan 8,44. [Indžil])

Prosto je neshvatljivo da oni koji treba da tumače Riječi Božije, služe đavolu kao oruđe laži. To povlači još veću odgovornost. Oni su nazvani "djecom đavoljom" jer je u njima đavolja narav koja ih nagoni da svjesno griješe, radi ostvarivanja svojih sebičnih interesa.

„A ima li nepravednijeg od onoga koji o Allahu laži iznosi dok se u pravu vjeru poziva?“ (Kur'an 61,7.)

„Allah nikako neće ukazati na pravi put onome ko je lažljivac i nevjernik.“ (Kur'an 39,3.)

„Na ovo šestoro mrzi Gospod, i sedmo je gad duši Njegovoj: oči ponosite, jezik lažljiv i ruke koje proljevaju krv pravu, srce koje kuje zle misli, noge koje brzo trče na zlo, lažan svjedok koji govori laž, i ko zameće svađu među braćom.“ (Priče Solomonove 6,16-19. [Tevrat])

Božiji gnjev kad-tad će sustići lažnog svjedoka, jer:

"Lažan svjedok neće ostati bez kara (osude), i ko govori laž, neće uteći." (Priče Solomonove 19,5. [Tevrat])

Mnogi se koriste lažima u sticanju materijalne koristi, nesvjesni da čine smrtni grijeh, ubjeđujući sebe da "sitne" laži i nisu neki grijeh. Međutim Božija Riječ je kategorična:

"Blago sabrano jezikom lažljivijem taština je koja prolazi među one koji traže smrt." (Priče Solomonove 21,6. [Tevrat])

Takvi neće ući u Raj (Džennet) jer stoji zapisano:

"I neće u njega ući ništa što je pogano, i što čini mrzost i laž." (Otkrivenje 21,27. [Indžil])

"Teško na taj Dan onima koji su poricali, koji su se, ogrezli u laž, zabavljali!" (Kur'an 52,11-12.)

Iz tog razloga pozvani smo da odbacimo laž:

"Zato odbacite laž, i govorite istinu svaki sa svojim bližnjijem." (Efescima 4,25. [Indžil])

"Istinom suzbijamo laž, istina je uguši i laži nestane." (Kur'an 21,18)

DESETA ZAPOVIJEST

"Ne poželi kuće bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvojega." (Druga Mojsijeva 20,17. [Tevrat])

"Nemojte željeti ono čime je Allah odlikovao jedne od vas nad drugima." (Kur'an 4,32.)

Ova zapovijest je vrlo važna, jer direktno zadire u tajne čovjekovog uma. To dokazuje da, po Bogu, grijeh nije samo neki čin, već i grešna misao ili želja, koja se njeguje u duši. Iz ljubavi prema nama, Bog je dao ovu zapovijest, jer želi da i naše misli budu čiste, a želje nesebične i neporočne. Prekršaj ove zapovijesti stvara poziciju da učinimo grijeh, a to je put ka smrti. Po tom pitanju je Riječ Božija jasna:

"Nego svakoga iskušava sopstvena želja, koja ga mami i vara. Tada želja zatrudnjevši rađa grijeh, a grijeh učinjen rađa smrt." (Jakov 1,14-15. [Indžil])

Želja, grijeh, smrt. Od želje do učinjenog grijeha, put nije dalek. Pogotovo ako se ukaže prilika. U svojoj mudrosti i dobroti, Bog nam je uskratio samo ono što pripada drugome i na šta nemamo pravo, ali Njegove riznice su prebogat i On nas poziva da želimo i tražimo od Njega, da u svemu što nam zaista treba, budemo zadovoljeni:

"Zato vam kažem: ne brinite se za život svoj, šta ćete jesti, ili šta ćete piti; ni za tijelo svoje, u što ćete se obući. Nije li život pretežniji od hrane, I tijelo od odijela?...Nego išтите najprije carstva Božijega, i pravde Njegove, i ovo će vam se sve dodati." (Matej 6,25.33. [Indžil])

"Ištite, i daće vam se; tražite, i naći će te; kucajte, I otvoriće vam se...Kad dakle vi, zli budući, umijete dare dobre darivati djeci svojoj, koliko će više Otac vaš nebeski dati dobra onima koji Ga mole?" (Matej 7,7-11.[Indžil])

Spasonosna Božja blagodat se pokazala u davanju, ne u uzimanju:

"Jer se pokaza blagodat Božija koja spasava sve ljude. Učeći nas da se odrečemo bezbožnosti i želja ovoga svijeta, i da pošteno i pobožno poživimo na ovome svijetu, čekajući blažena nada i javljanja slave velikoga Boga i Spasa našega Isusa Hrista." (Titu 2,11-13. [Indžil])

Samo oni koji ka nebu podižu svoje oči i od Milostivoga primaju blagodat, neće poželjeti išta što je bližnjega njegova. Samo će takvi biti nasljednici Božijih obećanja i vječnoga života.

Ovom analizom Deset Božijih Zapovijesti možemo, bar donekle, uvidjeti kolika je njihova važnost, po pitanju odnosa nas sa našim Tvorcem. U Njima je izražen Božiji karakter, Njegova ličnost i Njegova volja za nas. One su izraz i mjerilo Božije pravednosti i na osnovu Njih će Bog, kao Sudija, suditi svijetu.

U svojoj ljubavi prema nama, Bog je našao način da nas oslobodi od grijeha, šta više, On želi da svoj Zakon - svoju Pravdu - ugradi u naša srca, da bi tvorili volju Negovu. Sami u tome nikada nećemo uspjeti, jer je taj čin ravan ponovnom stvaranju, a to može samo Bog. Sljedbenici PRAVOG PUTA to znaju, jer svoju vjeru u Boga temelje i grade na Njegovoj Riječi. Prorok i car David (Davud) imao je to iskustvo:

"Velik mir imaju oni koji ljube Zakon Tvoj, i u njih nema spoticanja." (Psalam 119,165. [Tevrat])

To može biti i naše iskustvo.

U IME ALLAHA MILOSTIVOG – SAMILOSNOG

"U ime Allaha Milostivog, Samilosnog!" – riječi su iz Kur'ana, sa kojima započinje gotovo svako poglavlje (osim IX). Bez obzira o čemu je riječ, šta opisuju ta poglavlja (sure), ove zvučne riječi, ohrabrujuće su i pune nade. Te riječi otkrivaju, s jedne strane, stanje u kome se nalazi svaki čovjek i cjelokupno čovječanstvo kome je potrebna Božja milost, a s druge strane, kroz njih se otkriva Bog koji je Milostiv i nudi nam spasenje, koje ne zaslužujemo, niti možemo zaraditi. Kada Allah ne bi intervenisao svojom milošću u korist čovjeka, čovjek ne bi imao nikakve šanse da se vrati Bogu i bude u zajednici s Njim. Zato je On odlučio, sebi dao zadatak, da bude milostiv. O tome čitamo:

"Upitaj: 'Čije je sve ono što je na nebesima i na Zemlji?'" - i odgovori 'Allahovo!' On je Sebi propisao da bude milostiv. On će vas na Sudnjem danu sakupiti, u to nema nikakve sumnje; oni koji su sebe upropastili, pa oni neće vjerovati." (Kur'an 6,12.)

Nakon pada u grijeh, čovjek je mogao biti prepušten posljedicama sopstvenog izbora. Ipak, Bogu hvala, **"On je Sebi propisao da bude milostiv"**. To ne znači da je On, mimo svoje volje Sebe primorao na to, već jednostavno, donio je odluku da čovjeku pruži još jednu priliku, pokazavši milost prema njemu. Kako se ispoljila Božija milost i u čemu se ona ogledala? Da li Ga je to nešto stajalo? Koliko? Ako smo razumjeli da grijeh odvaja čovjeka od njegovog Stvoritelja - Izvora Života i sigurno ga vodi u propast - vječnu smrt, onda pokušajmo razumjeti šta je to Bog učinio da bi uklonio taj uzrok odvajanja i pronašao sredstvo, kojim će odvojene ponovo povezati.

Šta može da uradi za sebe onaj, koji je presjekao uže sopstvenom nepažnjom i strmoglavio se u ambis? Kako da pomogne sebi? Šta da učini? On je jednostavno osuđen na smrt. To će se sigurno i desiti, ako mu se ne pruži neka čudesna pomoć; ako neko ko je toliko moćan, bolje reći svemoćan, ne priskoči i pomogne u toj bezizlaznoj situaciji. To znači da pomoć i spasenje može doći samo od nekog drugog, koji posjeduje sredstva i ima veliku želju da izide nesretniku u susret. Ta želja mora biti pokrenuta ljubavlju, nekog tako bliskog, koji će se usuditi da rizikuje, da se i sam žrtvuje, kako bi beznađežni bio spašen od sigurne smrti. Jedino što preostaje onome koji pada je da objeručke prihvati pomoć koja mu dolazi sa strane i bude spašen. Ne primiti takvu pomoć, kategorički je odbijati i uzdati se u sebe, značilo bi da je taj ne samo nesmotren, već i lud. On je, dakle, izabrao smrt.

U slučaju Adamovog pada u grijeh, a sa njim i sveukupnog čovječanstva, Bog je preuzeo odgovornost i rizik, platio visoku cijenu i svojom ljubavlju ponovo povezao čovječanstvo sa sobom.

Nakon što su Adam i njegova žena jeli sa zabranjenog drveta, shvatili su koliko je ozbiljna bila njihova greška i kako je strašna posljedica njihove neposlušnosti:

"...A kad oni drvo okusiše, stidna mjesta njihova im se ukazaše i oni po sebi džennetsko lišće stavljati počеше..." (Kur'an 7,22.)

Interesantno je da prije nego što su uzeli od zabranjenog ploda, nisu se stidjeli mada su i tada bili goli:

"A bjehu oboje goli, Adam i žena mu, i ne bješe ih sramota." (Prva Mojsijeva 2,25. [Tevrat])

Što se to, u stvari, desilo nakon jedenja s tog famoznog drveta, te je prouzrokovalo stid i strah?

Tek proizišle iz Stvoriteljevih ruku, Adama i Evu je obavijala Slava Božja. Crte Božjeg karaktera - ljubav, dobrota, neporočnost, svetost, bile su utisnute u njih i činile ih nevinim i čednim. Poput male djece, koja se naga igraju i ne stide se, čak ni u prisustvu odraslih, tako se ni oni nisu stidjeli jedno drugog, a ni od svoga Tvorca. Te Božanske osobine u njihovom karakteru činile su ih uzvišenim, svetim i pravednim. Kao stvorenja u svom domenu, bili su savršeni. Zato su anđeli, iako duhovna bića, trebali da im izraze poštovanje. Njihova pripadnost i povezanost sa Tvorcem davala im je mogućnost da budu besmrtni. Trebalo je da svi njihovi potomci imaju ista svojstva.

Nažalost, padom u grijeh, prvi ljudi, a samim tim i cio ljudski rod, odvaja se od Boga i gubi Njegove crte karaktera. Te plemenite osobine bivaju oskrnavljene, zaprljane sebičnošću i ohološću, tako da je čovjek poprimio sotonske osobine. On više nije zaodnut Slavom Božijom, već je ogoljen. Svjetost i pravednost su se povukli od njega. Propadljivo lišće, kojim su htjeli da pokriju svoju ogoljenost, nije moglo zamijeniti Slavu Svevišnjega. Od tada na ovamo, preko lažnih religija i filozofija, ljudi uporno pokušavaju da izgubljenu pravednost, koja je od Boga, zamijene nekom svojom pravdom – "odjećom od lišća" - koja brzo vene i propada. Međutim, sa takvom nepostojanom "pravednošću" nikada nećemo biti vraćeni Bogu. Evo sa čime je ona upoređena u Božjoj Objavi:

"Ali svi bijasmo kao nečisto što, i sva naša pravda kao nečista haljina; zato opadosmo svi kao list, i bezakonja naša kao vjetar odnesoše nas." (Isaija 64,6. [Tevrat])

Što god da radimo, kakvi god da su naši podvizi i djela, kojim bi se prikazivali kao pravedni, Bog bi, kao mjerodavni Sudija, proglasio nepravednim. Sva naša "dobra djela" bila bi proizvod naše grešne prirode, naslijeđene od Adama, i zaprljana grijehom.

"Ko će čisto izvaditi iz nečista? Niko. I kako će čovejk biti pravedan pred Bogom? I kako će čist biti rođen od žene? Gle, ni mjesec ne bi sjao, ni zvijezde ne bi bile čiste pred njim, a kamoli čovjek, crv, i sin čovječiji, moljac." (Knjiga o Jovu 14,4; 25,4-6. [Tevrat])

Mojsije (Musa) je to razumio. On, koji je važio za jednog od velikih Božjih proroka, nije se uzdao u svoju pravdu ili svoju slavu, već je tražio Božiju.

"Opet reče Mojsije: molim te pokaži mi slavu svoju. A Gospod mu reče: učiniću da prođe sve dobro moje ispred tebe, i povikaću po imenu: Gospod pred tobom. Smilovaću se kome se smilujem, i požaliću koga požalim. I reče: ali nećeš moći vidjeti lica mojega, jer ne može čovjek mene vidjeti i ostati živ. A Gospod siđe u oblaku, i ostade ondje s njim, i povika po imenu: Gospod. Jer prolazeći ispred njega vikaše: Gospod, Gospod, Bog milostiv, žalostiv, spor na gnjev i obilan milosrđem i istinom. Koji čuva milost tisućama, prašta bezakonja i nepravde i grijehe, koji ne pravda krivoga, i pohodi grijehe otačke na sinovima i na unucima do trećega i četvrtoga koljena. A Mojsije brže savi glavu do zemlje i pokloni se." (Druga Mojsijeva 33,18-20; 34,5-8. [Tevrat])

Na Mojsijevu, usrdnu molbu da mu Gospod pokaže svoju Slavu, Bog mu se, sišavši u oblaku otkriva, izgovarajući neke osobine svog karaktera. Iz ovoga vidimo da Božiju Slavu čine Njegove karakterne osobine. To su osobine koje je čovjek izgubio, a Milostivi želi da ih ponovo utisne u njega. Naravno, ovdje se ne misli na neke tipično Božanske osobine, koje samo Njemu kao Stvoritelju pripadaju, na primjer: svemoć, sveprisutnost, sveznanje, vječnost ničim neuslovljena, itd.

Bog je, u svojoj milosti, našao način da čovjeka vrati k sebi, da opet bude pravedan i zaodjenut Slavom Božjom oslobođen od grijeha i vječne smrti. Objasnivši im šta ih sve očekuje, na grijehom oskrnavljenoj zemlji, prije no što će morati da napuste Raj, Bog ih je odjenuo u životinjske kože i pokrio njihovu golotinju.

"I načini Gospod Adamu i ženi njegovoj haljine od kože, i obuče ih u njih." (Prva Mojsijeva 3,21. [Tevrat])

Po svemu sudeći, Bog im je objasnio smisao svog gesta. U Bibliji se to kasnije da razumijeti, jer su događaji opisani hronološkim redom. Ali, evo jednog intresantnog teksta iz Kur'ana koji može potkrijepiti ovu konstantaciju:

"I Adem primi neke riječi od Gospodara svoga, pa mu On oprost; On, doista, prima pokajanje, On je milostiv." (Kur'an 2,37.)

Adam je od Milostivog mogao primiti samo **pravu uputu - plan spasenja** koji mu je povratio nadu i pomogao da razumije na koji će način Bog spasiti čovjeka. Očigledno se složio sa svojim Tvorcem i prihvatio Njegovu milost i uputu. On je na osnovu toga, izrazio povjerenje u Allaha, priznao svoj grijeh, i pokajao se. Zato mu je Allah oprostio, a to slikovito prikazao, oblačeći ih u odjeću načinjenu od kože. Ovaj gest predstavlja Tvorčev dar koji je pripremio za njih i simbolizuje ono što su ranije imali, a svojim prijestupom izgubili. Allah im to sada milostivo vraća. Razmislimo o ovom Božjem gestu jer u njemu se krije spasonosna poruka. Ako je razumijemo i prihvatimo, postali smo sljedbenici Pravog puta. To je religija koja od Boga dolazi i ka Bogu vodi.

Šta je to, u stvari, Bog učinio za čovjeka? Da bi ih, umjesto haljina od lišća, zaodijenuo u mnogo kvalitetniju odjeću, Bog je žrtvovao **nevine** životinje. Njihovom kožom je **obukao** ljude i **vratio** im **čast** pokrivši njihovu sramotu. Jedna ili, najvjerovatnije, dvije životinje platile su to svojim životom. To je bila prva smrt, još u Edemskom vrtu. Ako je neko trebalo da umre, to su bili Adam i Eva. Oni su bili krivi. Po Božijoj pravdi, oni su zaslužili smrt i to onu vječnu, jer su se grijehom odvojili od Boga - Izvora Života. Međutim, umjesto njihovih, ugasili su se životi nevinih životinja.

Na osnovu tog čina, uz objašnjenje koje su dobili, Adam i Eva su razumjeli i prihvatili milost i dar Božji. Njima je grijeh oprostjen, jer je uslijedilo pokajanje, a kazna - vječna smrt - bila je povučena. Doduše, posljedice grijeha, koje će do Sudnjega Dana svi trpjeti, kao i privremenu smrt, kojom svi umiremo, bilo da smo u grijehu ili opravdani, biće neminovne. Ipak, ovim činom je čovjeku pružena ta nova prilika povratka Tvorcu i vječnom životu.

Za Adama je prinošenje prve žrtve predstavljalo vrlo bolan čin. Njegova ruka se morala podići da uzme život, koji je samo Bog mogao dati. Tada je prvi put, uopšte, prisustvovao smrti, a znao je da, ni čovjek, ni životinja nikada ne bi morali umrijeti da je ostao poslušan Bogu. Dok je ubijao nevinu životinju, sa bolom je mogao shvatiti da će njegov grijeh **proliti krv** neokaljanog BOŽJEG JAGNJETA. Taj prizor mu je pružio dublje shvatanje o veličini njegovog prijestupa, koji se drukčije nije mogao okajati. Divio se beskrajnoj dobroti svoga Tvorca, koji će dati takvu otkupninu da spase krivca.

„Jer je duša tijelu u krvi; a ja sam vam je odredio za oltar da se čiste duše vaše; jer je krv što dušu očišća.” (Treća Mojsijeva 17,11. [Tevrat])

Žrtva je temelj Božijeg plana spasenja i istina o tome se stalno provlači kroz Njegove Objave. Ona je radosna vijest i nada čovječanstva. Obratimo pažnju na sljedeću usporedbu:

- a) *Adam i Eva*
- b) *Bili su grešni i krivi*
- c) *Bili su goli*
- d) *Bili su osuđeni na smrt*

Nakon čudesne intervencije od strane Boga stanje je sledeće:

- a) *Adam i Eva*
- b) *Oslobođeni od smrtne presude*
- c) *Dobijaju odeću od životinjskih koža*
- d) *Proglašeni su pravednim*

Da su ljudi razumjeli i prihvatili ovaj model, vidi se još na početku, jer su pobožni svoje uvjerenje i prihvatanje Božijeg plana spasenja pokazivali prinošenjem žrtava (kurbana) u vidu čistih životinja, uglavnom jaganjaca i ovnova. Prvi Adamovi sinovi su to znali, jer su od

svojih roditelja primili uputstva. Međutim, Kajin (stariji sin) nije bio u svemu doslijedan pravoj vjeri. On je bio svojeglav, sujetan i ohol. Njegov mlađi brat Avelj je bio krotak i ponizan, plemenit u veri i odan Bogu. Obojica su imali iste predispozicije. Mogli su da podjednako razvijaju plemenite crte karaktera, da duhovno rastu i napreduju u vjeri i zajednici sa svojim Tvorcem, budući da su vaspitavani i poučavani rječju i primjerom na isti način. Ipak, za razliku od Avelja, Kajin je odlučio da ide drugim putem.

"A poslije nekog vremena dogodi se, te Kajin prinese Gospodu prinos od roda zemaljskoga; a i Avelj prinese od prvina stada svojega i od njihove petiline. I Gospod pogleda na Avelja i na njegov prinos, a na Kajina i na njegov prinos ne pogleda. Zato se Kajin rasrdi veoma, i lice mu se promijeni. Tada reče Gospod Kajinu: Što se srdiš? Što li ti se lice promijeni? Nećeš li biti mio, kad dobro činiš? A kad ne činiš dobro, grijeh je na vratima. A volja je njegova pod tvojom vlašću, i ti si mu stariji." (Prva Mojsijeva 4,3-7. [Tevrat])

Kajinovo buntovništvo se pokazalo u tome što je pred Bogom na žrtvu prinio plodove svoga rada (zemaljski rod), ono što je on proizveo, a ne krvnu žrtvu (životinju iz stada), koja predstavlja Božji dar i vlasništvo. Ta krvna žrtva je simbolizovala Božju otkupninu, kojom On otkupljuje čovjeka. Prinošenjem takve žrtve, grešnik pokazuje da se kaje za svoje grijehе, odbacuje ih i prihvata Božju milost, to jest, zamjenu za svoj život u vidu žrtvovanog jagnjeta (ili neke druge žrtvene životinje), čija se krv proliva radi njega. Avelj je razumio i sa zahvalnošću prihvatio taj koncept pomirenja između Boga i čovjeka. Njegova vjera je primjer prave pobožnosti. Vjernik koji tako vjeruje, ne oslanja se na sebe i svoja djela (zasluge), već na Božju milost, kao sredstvo kojim ga On oslobađa i čisti od grijehа, darujući pokajanom grešniku novi, nevini život. Taj nevini život je simbolično prikazan životom nevinog jagnjeta, koje biva zaklano radi grešnika. Kajin nije prihvatio takav koncept. On je ponudio Bogu svoju religiju, utemeljenu na sopstvenom trudu i zaslugama. To je koncept u kome grešnik pokušava svojim naporima da odobrovolji Boga i stekne Njegovu naklonost. A to praktično znači da, ako se čovjek pokaje i kaže Bogu da će biti dobar, i potruđi se u tom pravcu, da će mu On oprostiti i neće morati niko da odgovara za učinjeni grijeh. Ne treba, dakle, niko da bude odgovoran i kažnjen zbog zlodjela. Time bi grijeh i kršenje Božijeg zakona bili legalizovani. Bog bi bio predstavljen kao Vladar svjetova koji krši sopstvene zakone i kao pristrasni sudija, koji sa grijehom čini kompromis. To je vrlo perfidan koncept, tipičan za sve lažne religije i predstavlja Boga kao nekoga ko radi sotonski posao. Nažalost, neprijatelj ljudi je uspio da podmetne ovakva shvatanja i učenja i među sljedbenicima Knjige – Jevreja, hrišćana i muslimana.

Kajinov koncept je falsifikat Božijeg koncepta. Ali Bog ga je, u svojoj mudrosti, razotkrio odmah na početku ljudske istorije i ukazao, preko svojih Objava, da će takvu lažnu religiju, sa svim mogućim finesama, davо ubacivati i među vjernike sve do Sudnjega Dana. Od samog početka se između ova dva koncepta vodila borba koja će trajati do kraja. U takvoj borbi, kao pravедnik i sljedbenik PRAVOG PUTA, stradao je Avelj od ruke svog rođenog brata. Sklonosti ka lažnoj pobožnosti su doprinijele da mu se *"lice promijeni"*, tako da su Božanske, plemenite, crte karaktera nestajale, a sotonski karakter ubice postepeno nadvladavaо u njemu. Umjesto da mu se odupre snagom svoje volje, oslanjajući se na Milostivog Boga, koji mu je ukazivao na problem i nudio rješenje u pravom konceptu vjere i odnosa sa Njim, Kajin se prepušta nagonima svoje grešne prirode koja ga odvodi u zločin. On postaje ubica svoga brata.

"Poslije govoraše Kajin s Aveljem bratom svojim. Ali kad bijahu u polju, skoči Kajin na Avelja brata svojega, i ubi ga." (Prva Mojsijeva 4,8. [Tevrat])

To je bio početak opšteg bratoubistva, na ovoj napaćenoj planeti Zemlji, a ujedno i nagovještaj stradanja onih koji će htjeti istinski da slijede pravu vjeru i po cijeni ovozemaljskog prolaznog života. Ljudska istorija je puna takvih primjera.

Jagnje koje je Avelj prinio, ukazivalo je na njegovo povjerenje u žrtvu, koju će Milostivi dati da bi otkupio njega i sav ljudski rod. S tim uvjerenjem stradao je od ruke svoga brata. On je rano napustio ovaj svijet, koji više nije bio u mogućnosti da pruži pravu radost života i

neopterećene bratske odnose između ljudi. Njegovu vjeru i odanost, Veliki Davalac Života će nagraditi vječnim rajskim životom. Prilikom opšteg oživljenja, na Sudnjem Danu, svi koji su vjerom primili dar pravednosti, od Pravednog Boga, dobiće vječni život i biće zauvijek srećni. Neka i nama Milostivi, Samilosni Allah – Bog pomogne da među spasenima budemo i mi. Zato već sada prepoznamo i prihvatimo Njegov Veliki Dar pomirenja, da bismo se oslobodili zla i našli utočište u Njemu.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Amin!

KO JE MESIH ISA – ISUS HRISTOS

Mesih Isa, sin Merjemin, u Kur'anu, i Isus Hristos, sin čovječiji u Novom Zavjetu (Indžilu), jedna je te ista ličnost. Što znači Njegovo ime? Riječ ISUS je grčki ekvivalent od jevrejskog JEHOŠUA – JOŠUA, što znači GOSPOD JE SPASENJE. Jevreji su ponekad svojoj djeci davali to ime da bi sačuvali sjećanje na Božije obećanje da, ne samo od Njega dolazi spasenje, već da je On spasenje. Riječ HRISTOS je, takođe, grčki ekvivalent od jevrejskog MESIJA, što znači POMAZANIK, odnosno Onaj koji je na poseban način određen i ovlašćen za neku službu ili zadatak. U stara biblijska vremena sveštenici i carevi su bivali "pomazani" prije stupanja u službu, što im je davalo autoritet i ovlašćenje od strane Boga.

***"I od toga načini ulje za sveto pomazanje, ulje najbolje veštinom apotekarskom; to da bude ulje svetoga pomazanja. I njim pomazi šator od sastanka i kovčeg od svjedočanstva, i sto i sve sprave njegove, i svijetnjak i sprave njegove, i oltar kadioni, i oltar na kome se prinosi žrtva paljenica, i sve sprave njegove, i umivaonicu i podnožje njezino. Tako ćeš ih osvetiti, te će biti svetinja nad svetinjom, i što ih se god dotakne biće sveto. Pomazi i Arona i sinove njegove, i osvetičeš ih da mi budu sveštenici."* (Druga Mojsijeva 30,25-30. [Tevrat])**

***"...Tada reče Samuilo Jeseju: pošlji, te ga dovedi, jer nećemo sjedati za sto dokle on ne dođe. I posla, te ga dovede. A bijaše smeđ, lijepijeh očiju i lijepa stasa. I Gospod reče: ustani, pomazi ga, jer je to. Tada Samuilo uze rog s uljem, i pomaza ga usred braće njegove; i siđe Duh Gospodnji na Davida i osta na njemu od toga dana."* (Prva Samuilova 16,11-13. [Tevrat])**

Ovdje su navedena dva primjera iz Biblije u kojima se govori o pomazanju Arona (Haruna) i njegovih sinova za sveštenike, i o pomazanju Davida (Davuda) za cara. Bog je direktno određivao osobu za pomazanje kao i svrhu samog čina. Primjetili smo u tekstu da su pored određenih ljudi pomazivane i stvari koje su naznačene kao "svete stvari", jer su služile u Božanske svrhe koju im je On namijenio. Čin pomazanja predstavljao Božiji izbor i pečat, a samim tim i blagodat Njegovu nad onim koji je pomazan ili nad onim što je pomazano. Time je neko (ili nešto) odvojen za Boga, ili od Njega namjenjen, da posluži u određene svrhe ili planove. Ulje koje je najčešće služilo u te svrhe bilo je spravljeno od posebnog mirisnog bilja koje je Stvoritelj naznačio. Ono je simbolički predstavljalo Božijeg Svetog Duha (Ruh Božiji) koji je pravi i suštinski Pomazatelj, koji zaista čini da nešto obično postane sveto – da nosi Božiji pečat. Postoji opasnost da se samom ulju pridaje mistični značaj, da ono što je njime pomazano čini svetim. Božiji Duh istinski posvećuje, ali se može i povući od osobe koja više ne želi da saraduje sa Bogom, to jest, ne želi više da Mu služi.

Mesih Isa je samo arapizovano ime Isusa Hrista. To je pogotovo jasno iz etimologije po kojoj Hristos znači Mesija. To što je u Kur'anu istaknuta i jevrejska i grčka verzija u kombinaciji, možda ima i neku simboliku. Kur'an kao Objava, proizilazi i nadovezuje se na predhodne Objave – Tevrat i Indžil (Bibliju).

***"U kazivanju o njima je pouka za one koji su razumom obdareni. Kur'an nije izmišljena besjeda, on priznaje da su istinite knjige prije njega objavljene, i objašnjava sve, i putokaz je i milost narodu koji vjeruje."* (Kur'an 12,111.)**

Ličnost Mesiha Ise i uloga koju Mu je Bog-Allah namjenio neraskidivo povezuje sve Objave. Kada budemo jasno razumjeli Njegovo poslanstvo, razumjećemo i zašto je to tako.

Isus Hristos – *Sin Božji*, kako su Ga nazivali jedni, ili *Sin Merjemin* (Marijin), kako su Ga nazivali drugi, a sebe je najradije nazivao "*Sin Čovječiji*", jeste sigurno najkontraverznija ličnost svih vremena koja je ikada živjela na ovoj zemaljskoj kugli. Ko je, ustvari, Isus Hristos – Mesih Isa? Na to pitanje ljudi su davali najrazličitije odgovore. Lepeza tih odgovora je takva da su Ga, recimo, religijske vođe Njegovog vremena - sveštenici, zakonici, fariseji i sadukeji - smatrali najvećom varalicom, obmanjivačem, čarobnjakom, koji, uz pomoć sotone, čini čudesna djela. Oni su se bojali da njihov uticaj i autoritet na jevrejski narod ne bude potpuno uklonjen uticajem koji je širio jednostavni Učitelj i Iscjelitelj iz Nazareta. Mrzjeli su Ga iz dna duše i stalno Mu radili o glavi. Služili su se raznim smicalicama da bi Ga lažno optužili i osudili, jer na Njegovu nauku i argumente nisu mogli da odgovore ni naukom ni argumentima.

"Tako raspra postade u narodu njega radi. A neki od njih šćadijahu da ga uhvate; ali niko ne metnu ruke na nj. Dodoše pak sluge ka glavarima sveštenučkijem i farisejima; i oni im rekoše: zašto ga ne dovedoste? A sluge odgovoriše: nikad čovjek nije tako govorio kao ovaj čovjek." (Jovan 7,43-46. [Indžil])

"I kad svrši Isus riječi ove, divljaše se narod nauci njegovoj. Jer ih učaše kao onaj koji vlast ima, a ne kao književnici." (Matej 7,28-29. [Indžil])

Isus Hristos – Mesih Isa nije nikoga ostavljao ravnodušnim. Kad god i gdje god se razgovaralo o Njemu, rasprave su bile neminovne. Od prvog vijeka nove ere, koja se naziva i erom poslije Hrista, počela su i do danas traju prepiranja o Njemu, Njegovoj ličnosti i misiji. U tu svrhu korišćeni su direktni i indirektni napadi (kritikovanje same religije kao pojave, ili verodostojnost Biblije kao Objave od Boga). Posebno su bili žestoki neki filozofski krugovi (počev od XVII vijeka) u liku Dekarta, zatim Voltera, te Marksa, Engelsa, Ničea i drugih.

I u ovo naše doba, doba postmodernizma, kad svaka individua ima svoju filozofiju i pogled na svijet, rasprava o Isusu još je aktuelna. Posebno u religijskim krugovima. Mišljenja i teološka učenja toliko su međusobno suprotstavljena da izazivaju podozrenja, netrpeljivost, čak i mržnju kod onih koji bi, bar po njihovom zvanju i onome što predstavljaju, trebalo da krase mnogo plemenitije osobine. Ta netrpeljivost se tako prenijela i na obične ljude, pripadnike ove ili one religije, koji u suštini vrlo malo razumiju na kakvim temeljima je i njihovo sopstveno vjerovanje formirano. Šta se obično dešava kada jedan Jevrejin ili musliman riješi da slijedi Isusa i Njegovo učenje? Iako muslimani, za razliku od Jevreja, priznaju Isusa i kažu da Ga poštuju, oni će žestoko kritikovati, odbaciti, možda i smrću kazniti takvog "izdajnika." Kao da se ispunjavaju riječi samog Hrista zapisane u Jevandelju po Mateju:

"Ne mislite da sam ja došao da donesem mir na zemlju; nijesam došao da donesem mir nego mač. Jer sam došao da rastavim čovjeka od oca njegova i kćer od matere njezine i snahu od svekrve njezine: i neprijatelji čovjeku postaće domašnji njegovi." (Matej 10,34-36. [Indžil])

Kada bismo citirani biblijski tekst istrgli iz njegovog konteksta, onda bi slika o Isusu s "pravom" mogla biti tako mračna, da izaziva odbojnost. Međutim, da li zaista Bog Stvoritelj, ili sam Isus Hristos, zaista žele da izazivaju razdor i neprijateljske odnose unutar porodica i društva? Kakav je to *mač* koji je Isus donio? Koji god izvještaj da čitamo o Njemu, nigdje nećemo vidjeti da je, hodajući ovom zemljom, nosio mač ili bilo kakvo oružje. Takvog Ga ne možemo ni zamisliti. Ali evo na kakav mač je Isus mislio:

"A svrh svega uzmite štít vjere o koji ćete moći pogasiti sve raspaljene strijele načastivoga; i kacigu spasenija uzmite i mač duhovni koji je riječ Božija." (Efescima 6,16-17). [Indžil])

"Jer je živa riječ Božja, i jaka, i oštija od svakoga mača oštra s obje strane, i prolazi tja do rastavljanja i duše i duha, i zglavaka i mozga, i sudi mislima i pomislama srdačnijem." (Jevrejima 4,12. [Indžil])

Dakle, *mač duhovni*, koga je Isus donio na zemlju i dao ga ljudima, u stvari je Riječ Božija - Objava Božija. I ona je "uzrok" sukobima. Jedni je primaju, drugi je ne žele i ostaju u grijehu koji vlada nad njima. Ta Riječ tako djeluje na ljudsko biće kada je ono prima da mu

se ona, poput mača sa obje strane oštrog, duboko zariva, siječe i odstranjuje zablude, neznanje, grešne pobude, želje i sve zlo u čovjekovom srcu. Ona vodi grešnika u pokajanje i pokornost Bogu, čisti ga i oslobađa od grijeha i griže savjesti. Zato se Božija Riječ, od samog stvaranja i pada u grijeh, počela prenositi preko Božijih poslanika, najprije usmeno, a zatim i u pisanom obliku. Ali, to nije sve. Interesantno je da se u Bibliji, a i u Kur'anu, za samog Isusa Mesiju kaže da je *Riječ Božija*:

"A kada meleki rekoše: 'O Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, biće viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih.'" (Kur'an 3,45.)

"O slijedbenici Knjige, ne zastranjajte u svome vjerovanju i o Allahu govorite samo istinu! Mesih, Isa, sin Merjemin, samo je Allahov poslanik, i Riječ Njegova koju je Merjemi dostavio, i Duh od Njega; zato vjerujte u Allaha i Njegove poslanike i ne govorite: 'Trojica su!' Prestanite bolje vam je! Allah je samo jedan Bog - hvaljen neka je On! – zar On da ima dijete?! Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, i Allah je dovoljan kao svjedok." (Kur'an 4,171.)

"U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Riječ bješe Bog. Ona bješe u početku u Boga. Sve je kroz nju postalo, i od onoga što je postalo ništa nije postalo bez nje. U njoj bješe život, i život bješe svjetlost ljudima. Svjetlost zablista u tami, i tama je ne obuhvati. ...To bješe istinita svjetlost, koja obasjava svakoga čovjeka koji dolazi na svijet. U svijetu ona bješe i svijet kroz nju posta, i svijet je ne pozna. K svojima dođe, svoji je ne primiše. Ali svima koji je primiše, koji vjeruju u ime njezino, dade ona moć da postanu sinovi Božiji, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje putene, ni od volje čovjeka, nego od Boga. I Riječ postade put i useli se usred nas, puna milosti i istine; i mi gledasmo slavu njezinu, slavu kao što je slava jednorodnoga Sina koji od Oca dođe. Jovan je svedočio za njega i uskliknuo: Ovo je onaj za koga rekoh: Onaj koji za mnom ide ispred mene je, jer prije mene bješe. I svi mi primismo od punosti njegove, milost za milost. Jer se zakon dade preko Mojsija, a milost i istina dođoše od Isusa Hrista." ⁶ (Jovan 1,1-17. [Indžil])

Pred nama su tri teksta – dva iz Slavnog Kur'ana i jedan iz Svetog Pisma, tačnije iz Novozavjetnih Spisa. To su smisaono teži tekstovi, kako unutar sebe, tako i kada se međusobno povezuju. Zato ih treba tumačiti i razumjeti na osnovu cjelokupne Božije Objave, a svakako ih treba povezati sa srodnim tekstovima koji govore o istoj tematici, ili su u uskoj vezi s njom. Na prvi pogled, vrlo su kontradiktorni i možda ih ne bismo mogli uskladiti s nekim učenjem ili vjerovanjem koje smo već formirali. Ali, uz malo truda, dobre volje i boljeg, jezgrovitijeg, proučavanja Božijih Objava, moći ćemo da shvatimo i iznova se oduševimo veličinom Božije milosti i mudrosti, koja nam je otkrivena. Zato je vrlo važno da odbacimo predrasude, pristrasnost i licemjerstvo. Da Boga i Njegove upute ne prilagođavamo sebi ili nekim svojim shvatanjima, već da pošteno pristupimo proučavanju. Neka to bude uvijek uz molitvu, da bi nas sam Bog mogao nadahnuti, da razumijemo Njega i Njegovu volju, onako kako je ona izražena u Njegovoj Riječi.

U Kur'anu se samo za Mesih Isu kaže da je od Boga Riječ i od Boga Duh. Ovim se otkriva Njegova priroda i porijeklo. Ako se za nekoga tvrdi da je "**Riječ Allahova dostavljena Merjemi i Duh od Njega**", onda je ta ličnost proizišla od Boga i ima Božansku prirodu, jer je Duh od Njega. Svjestan sam kakvu reakciju ove riječi mogu da izazovu kod tradicionalnih muslimana, ali to je logičan zaključak proizašao iz teksta Kur'ana. Inače, nije u suprotnosti s predhodnim Božijim Objavama, a pogotovo sa Indžilom, koji konstantno ističe tu misao. Citat iz Kur'ana baca novu svjetlost u shvatanju i razumijevanju ličnosti Isusa Hrista kod muslimana, kao i prirodu samog Boga – Allaha.

Nema sumnje da je Bog jedan. O tome čitamo i u Tevratu, Indžilu i Kur'anu:

"Čuj, Izrailju: Gospod je Bog naš jedini Gospod!" (Peta Mojsijeva 6,4. [Tevrat])

Tekst, u kojem su riječi zamjenjene arapskim ekvivalentima, mogao bi da glasi:

"Čuj, Izraele, Allah je naš Bog, samo On!"

Sam Isus Hristos je kategoričan kada kaže:

"...Gospodu Bogu svojemu poklanjaj se i Njemu jedinome služi!" (Matej 4,10. [Indžil])

"On je Allah – nema drugog Boga osim Njega – On je poznavalac nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Milostivi, Samilosni! On je Allah – nema drugog Boga osim Njega, Vladar, Sveti, Onaj koji je bez nedostatka, Onaj koji svakoga osigurava, Onaj koji nad svim bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi, Hvaljen neka je Allah, On je vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim! On je Allah, Tvorac, Onaj koji iz ničega stvara, Onaj koji svemu daje oblik, On ima najljepša imena. Njega hvale oni na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri." (Kur'an 59,22-24.)

Citirani tekstovi, kao i mnogi drugi, jasno govore o tome da je Bog jedan. S druge strane, taj isti Bog, kada govori o sebi i svojim aktivnostima, stalno, a pogotovu u Kur'anu, govori u množini - **Mi**. Kako da to shvatimo? Bježeći od ove činjenice, tradicionalni muslimani, najčešće to tumače time kako Bog sam sebi persira. To je nelogično, jer zašto bi samom sebi persirao ako od anđela i nas, nižih bića, to ne traži. Neki kažu da se to (**Mi**) odnosi na meleke (anđele), preko kojih Allah deluje, što još manje ima smisla, jer melec ne stvaraju, ne daju život, ne šalju Džibrila (meleka višeg reda) da podrži proroke ili odnese poruku, niti melec naređuju melecima da se poklone Ademu. Sve je to mogao samo Allah-Bog, koji najbolje poznaje suštinu svoje prirode i otkriva nam se u množini, jer je Njegova priroda uistinu takva i lagao bi kad bi se otkrivao drugačije, a Allah ne laže. Nama, Njegovim stvorenjima, teško je da shvatimo kako to da više ličnosti mogu da budu u suštini jedno; ali to ne znači da činjenicu, kako nam je Allah otkriva, ne možemo vjerom prihvatiti kao takvu. U svakom slučaju, Bog će svojim stvorenjima uvek biti nedokučiv i tako će ostati zauvijek. Da su muslimani čitali Bibliju (Tevrat i Indžil), i upoređivali tekstove sa Kur'anom, imali bi jasnije razumijevanje o Jednom Bogu, koji se otkriva u više ličnosti, kao i o samoj prirodi Mesih Ise i Njegovom poslanstvu.

Prije nego što je bio *"dostavljen"* Merjemi, Isus Hrist je oduvijek bio Riječ Allahova i Duh od Njega - Božanska ličnost u Allaha. On nije bio neko ko se pored Allaha smatrao Njemu ravnim, kao drugi Bog, već je On unutar samog Boga, u potpunom jedinstvu s Njim, kao Riječ Allahova i Duh od Njega. Tekst Jevanđelja po Jovanu 1,1 (Indžil), to jasno otkriva:

"U početiku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Riječ bješe Bog."

Ta Riječ je učestvovala u stvaranju, odnosno, kroz Nju je sve stvoreno.

"U početku stvori Bog..." (Prva Mojsijeva 1,1. [Tevrat])

Ovdje je za riječ Bog upotrebljen jevrejski izraz ELOHIM, koji označava množinu, dok je glagol "stvori" u jednini. Na našem jeziku to je nemoguće prevesti. Moralo bi se napisati *Bogovi*, a to odudara od prave koncepcije učenja o Bogu, na osnovu Njegovih Objava. Zapazimo sljedeći tekst:

"Potom reče Bog: da načinimo čovjeka po svojem obličju, kao što smo Mi... I stvori Bog čovjeka po obličju svojemu, po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko stvori ih." (Prva Mojsijeva 1,26-27. [Tevrat])

U citiranom tekstu se jasno vidi da se Jedini Bog, kao i u Kur'anu, otkriva u množini, i da je prilikom stvaranja učestvovalo više ličnosti, uključujući i Riječ Božiju. Ta Riječ je po utjelovljenju (kada je bio *"dostavljen"* Merjemi), postala Isus Hristos. To je zaista toliko čudesno da se pitamo da li je tako nešto moguće? A šta je Allahu nemoguće?

S druge strane, tekst u Kur'anu 4,171 jasno kaže da je Mesih Isa sin Merjemin samo poslanik, iako se ističe da je On Riječ Njegova i Duh od Njega, i da ne govorimo "Trojica su", kao i to da Allah nema dijete. Kako sada da ovo razumijemo, s obzirom na prethodni zaključak? Nije toliko teško, kao što izgleda na prvi pogled. U tome nam pomažu knjige, koje su objavljene prije Kur'ana. Zbog toga je muslimanima Kur'anom naređeno da poštuju, a to znači i da izučavaju, Bibliju (Tevrat i Indžil). U slučaju da je nešto teško razumjeti, Kur'an ih savjetuje da se raspitaju kod onih koji savjesno proučavaju Knjigu ranije objavljenu:

"Ako sumnjaš u ono što ti objavljujemo, upitaj one koji čitaju Knjigu, prije tebe objavljenu. Tebi istina od Gospodara tvoga dolazi, i nikako ne budi od onih koji su u sumnji. I ne budi nikako od onih koji Allahove dokaze ne priznaju, da ne bi bio izgubljen." (Kur'an 10,94-95.)

Kur'an jasno razdvaja prave od lažnih vjernika među Jevrejima i hrišćanima, pogotovo među hrišćanima. Kur'an tvrdi da će kroz čitavu istoriju, do samog njenog kraja, biti pravih vjernika.

"Ali, nisu svi oni isti. Ima ispravnih sljedbenika Knjige koji po svu noć Allahove ajete čitaju i mole se; ...oni su čestiti." (Kur'an 3,113-114.)

"I sa sljedbenicima Knjige raspravljajte na najljepši način, ali ne i sa onima među njima koji su nepravедni - i recite: 'Mi vjerujemo u ono što se objavljuje nama, a naš Bog i vaš Bog jeste - jedan, i mi se Njemu pokoravamo.'" (Kur'an 29,46.)

Pošto je Bog Biblije i Bog Kur'ana jedan isti Bog, onda je razumjevanje između pravih pobožnih muslimana i hrišćana sasvim logično, a njihova vjera istovjetna. Problem je u tome što su tradicionalni muslimani otišli u jednu takvu krajnost, da i ne pomišljaju da se jedan Bog-Allah može, po svojoj prirodi, izražavati u tri lica - Otac, Sin i Sveti Duh - kako se u Tevratu nagovještava, u Indžilu jasno utvrđuje, a u Kur'anu potvrđuje. Tradicionalni hrišćani su, pak, otišli u drugu krajnost. Oni ističu da je Isus Hrist Allahov fizički sin i da je Merjema "Majka Božija" ili čak "Žena Božija", što je zaista bogohulno i nezamislivo. U vrijeme Muhameda većina hrišćana je uveliko zastranila pa se, između ostalog, razvio kult obožavanja Marije majke Isusove, što je Kur'an jasno razobličio i kritikovao. Evo jednog teksta u vezi s tim:

"A kada Allah rekne: 'O Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Prihvatite mene i majku moju kao dva Boga uz Allaha!' – On će reći: 'Hvaljen neka si Ti! Meni nije priličilo da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš; Samo Ti jedini sve što je skriveno znaš.'" (Kur'an 5,116.)

To je "trojstvo" koje Kur'an kategorički kritikuje i negira, jer stvara lažnu predstavu o Bogu. Međutim, nigdje u Kur'anu nećete naći da Allah odbacuje Oca, Sina i Svetoga Duha, kao tri lica jednog Boga, što se u Indžilu – Novozavjetnim Spisima – jasno ističe kao suština Boga. Postoji tekst u Kur'anu koji, doduše indirektno, nagovještava tu istinu.

"Reci: 'Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i potajni, i grijeh, i neopravdano nasilje, i da Allahu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije, i da o Allahu govorite ono što ne znate.'" (Kur'an 7,33.)

Navedeni tekst indirektno nas navodi na pomisao da je negdje Allah, ipak, objavio ko može sačinjavati Njegovu ličnost ili Njegovu bit i da je o tome dao dovoljno dokaza. To ne može biti niko izvan, već samo onaj ko je unutar Njegovog bića. Ti objavljeni dokazi mogu se naći samo u predhodnim Objavama. Istinski sledbenici Knjige to znaju i mogu da objasne onima, koji samo na osnovu Kur'ana, teško mogu to dokučiti. Naravno, smatrati Allahu ravnim **one** za koje On nikakav dokaz objavio nije, veliki je grijeh. Razumjevanje te činjenice, vezane za prirodu Božije ličnosti, od presudne je važnosti i za razumjevanje Božijeg plana spasenja čovjeka. Zato Allah poziva muslimane na poučljivost i spremnost da se bez ustručavanja raspitaju kod sljedbenika Knjige - pravih hrišćana - i da time pokažu da nisu od onih koji ne priznaju Allahove dokaze, zbog čega bi inače bili izgubljeni.

Još jedno krivovjerstvo vezano za ličnost Isusa Hrista jeste shvatanje i interpretacija Njegovog sinovstva. U Novozavjetnim Spisima (Indžilu), jasno se ističe da je Isus Hristos Sin Božji, dok se u Kur'anu na više mjesta kritikuje učenje, među sljedbenicima Knjige, koji Allahu pripisuju da "ima dijete". Pošto su Objave vjerodostojne, onda među njima ne može biti protivriječja, jer je Bog u skladu sa samim sobom. Kako onda razumijeti ova dva, naizgled, kontradiktorna stava?

Kada čitamo u Objavi da je Isus Hristos Sin Božiji ili Sin Najvišega, da li to znači da je On fizički zaista sin i da mu je Bog Otac? Naravno da ne. Čitali smo u Suri 4,171 da je On "dostavljen Merjemi". Kako se to zbilo reći će nam sljedeći tekst:

"A i onu koja je sačuvala djevičanstvo svoje, u njoj život udahnuo i nju i sina njezina znamenjem svjetovima učinismo." (Kur'an 21,91.)

Iz ovoga razumijemo da je Marija natprirodno začela, intervencijom Boga, koji je u nju udahnuo život, te se tako začelo dijete. Tako je Vječna Riječ Allahova postala čovjek – Isus

Hristos. Riječ je postala tijelo i uselila se među ljude. Postala je čovjek i dio čovječanstva. Za Bibliju i Kur'an se kaže da su Riječ Božija data u pisanom obliku; za Isusa Hrista se može s pravom reći da je On Riječ Božija data u ljudskom obliku. Mesih Isa je bio Biblija i Kur'an, koji hoda ovom Zemljom. Njegovo porijeklo i priroda je Božanska i Duhovna, s jedne strane, i, preko Marije, tjelesna i ljudska, s druge strane. Zato je u Novozavjetnim Spisima (Indžilu), koji najdirektnije i najjasnije govori o tome kako nas Bog spasava, bilo vrlo važno istaći tu istinu o dvostrukoj ličnosti Isusa Hrista. *On je nazvan Sinom Božijim ali i Sinom Čovečjim – odnosno sinom Merjeme.* Zapazimo da u tekstu Jevanđelja stoji:

"I odgovarajući anđeo reče joj: Duh Sveti doći će na tebe, i sila Najvišega osjenice te; zato i ono što će se roditi biće sveto, i nazvaće se Sin Božiji." (Luka 1,35. [Indžil])

Ovde, skoro da se ponavlja tekst iz Kur'ana, s tim što se ističe da će Isus biti nazvan "Sin Božiji". On dakle, nije fizički sin Božiji, začet prirodnim putem, već je nazvan "Sin Božiji" i začet je natprirodnim putem; bio je "dostavljen" Mariji, te zato ona nije "Majka Božija", jer nije rodila Boga, već čovjeka Isusa Hrista. Ona je bila obična, ali vrlo pobožna djevojka, kojoj je Allah namjenio jedinstvenu ulogu, da se preko nje, kao potomka Davidove i Avramove (Davudove i Ibrahimove) loze rodi, po obećanju Božijemu, Mesih Isa – Isus Hristos. To je biblijsko i kur'ansko poimanje ličnosti Isusa Hrista.

Nažalost, vremenom se shvatanje o ličnosti Isusa Hrista, među hrišćanima, toliko iskrivilo, da su Mu pripisivali prirodu i obilježja, koja se ne slažu s Božijim Objavama, već su nastala kao plod ljudskog shvatanja i mašte. Ta, i mnoga druga, iskrivljena učenja – o Mariji kao "bogomajci", o posredničkoj ulozi svetaca, o klanjanju ikonama, itd., izazvala su žestoku kritiku u Kur'anu s punim pravom. Izjednačavati sa Bogom bilo koje stvorenje, bilo kog anđela ili čovjeka, jeste drskost i grijeh. Po prirodi stvari to je besmisleno.

Takva učenja su se naglo širila, naročito od IV vijeka n.e. kada su paganizam i grčka filozofija na velika vrata ušle u doktrinu crkve. Car Konstantin je, do tada progonojeno hrišćanstvo, proglasio državnom religijom, što ju je učinilo popularnom i prihvatljivom za široke mase naroda, ali bez istinskog poznavanja vjere i pobožnosti. Zato je Objavom Kur'ana u VII veku n.e. Bog, obraćenjem Arapa i drugih naroda u islam, omogućio zaštitu od svih tih zablude. Međutim, poslije Muhameda su vrlo brzo i oni počeli da odlaze u drugu krajnost, što je dovelo do odbacivanja predhodnih Objava, jer su ih proglasili iskrivljenim i falsifikovanim. To je dovelo do toga da se u tradicionalnom islamu pomračne neka vrlo važna učenja o grijehu i planu spasenja, kao i priroda Isusa Hrista i Njegovog poslanstva.

Ohrabrujuće je to da sve više istinskih istraživača Božijih Objava, vide pravu vrijednost Njegovih uputa i prihvataju ih u cjelini. Time se stvara mogućnost da se Božijom milošću stvari postave na pravo mjesto. Sve one, koji žele biti pravi vjernici, koji istinski žele spoznati Boga, razumjeti Njegovu volju i Put spasenja, Allah neće zaboraviti. On će uslišiti one koji Mu se mole riječima: *"Pokaži mi Pravi put!"* Božije Objave govore o nekome ko je jedini mogao reći:

"Ja sam put i istina i život; niko neće doći k Ocu do kroza me!" (Jovan 14,6. [Indžil])

POSLANSTVO MESIH ISE – ISUSA HRISTA PRVI DIO

Sada kada imamo jasniju predstavu o ličnosti Isusa Hrista – Mesih Ise, možemo bolje razumjeti i Njegovo poslanstvo. On na Zemlji i jeste bio poslanik, ali s posebnom porukom i zadatkom od presudnog značaja, za nas grešne i smrtno. Slavni Kur'an govori o tome da postoje različiti nivoi zvanja među poslanicima i njihovom poslanstvu. Isusovo poslanstvo bilo je jedinstveno. Na temelju Božijih Objava vidjećemo i zašto.

"Neke od poslanika odlikovali smo više nego druge. S nekima od njih je Allah govorio, a neke je za više stepeni uzdigao. A Isau, sinu Merjeminu, jasne smo dokaze dali i Džibrilom ga podržali..." (Kur'an 2,253.)

"Oni su u Allaha – po stepenima. A Allah dobro vidi ono što oni rade. Allah je vjernike milošću Svojom obasuo kad im je jednog između njih kao poslanika poslao, da im riječi

Njegove kazuje, da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi." (Kur'an 3,163-164.)

Kao utjelovljena Riječ Allahova i Duh od Njega, Isus Hristos je preko Marije, svoje majke, došao na ovaj svijet da bude **novi predstavnik čovječanstva**, umjesto praoca Adama kroz koga smo, nasljedivši grešnu prirodu, pali pod ropstvo sotone, grijeha i smrti. Mesih Isa, kao **novi Adam**, jedini pravi čovjek među nama, neporočan i čestit, došao je da nas oslobodi i očisti od toga zla. Zato je u Kur'anu Isus poistovječen sa Adamom:

"Isaov slučaj je u Allaha isti kao i slučaj Ademov: od zemlje ga je stvorio, a zatim rekao: "Budi!"- i on bi." (Kur'an 3,59.)

Adam nije imao prirodnog oca. Kao takav, on je bio jedinstven slučaj među ljudima. Bog je njegov Tvorac, koji je za tu svrhu upotrijebio zemlju. Zemlja je njegova "majka" iz koje je iznjedren i Zato je nazvan Adam (Adem) što znači *Zemljan* (Ilovača). Isus takođe nema prirodnog oca. On nije stvoren doslovno od zemlje, ali je u tu svrhu poslužio Marijino (Merjemino) tijelo, koje u nekom smislu jeste "zemlja". Suština poruke jeste u tome da ni Adam ni Isus nemaju prirodnog oca, da su stvoreni natprirodnim putem, od strane samoga Tvorca i da je u tu svrhu poslužila zemlja, odnosno, Marijino tijelo. Tako je Isus postao drugi Adam i u pravom smislu čovjek kao i svi mi. On je preko Marije uzeo na sebe grešnu ljudsku prirodu. Za razliku od Adama, koji, kad je stvoren, nije imao grešnu prirodu (stvoren je od zemlje neopoganjene grijehom), Isusu je naprotiv, dodjeljena grešna Marijina priroda, kakva je bila i Adamova, poslije pada u grijeh. Zato je stalno bio iskušavan. On će tu prirodu u sebi ipak ukrotiti i pobijediti; da bi ta pobjeda, novog predstavnika čovječanstva, bila pripisana nama grešnicima koji vjerom prihvatamo taj dar i samog Darodavca. Time nam On vraća ono što je prvi Adam izgubio. Tu pobjedu je Isus ostvario samo uz Božiju pomoć i intervenciju koja je bila prisutna od momenta Njegovog natprirodnog začeca, pa do povratka na Nebo k Bogu Ocu. Milostivi je to činio, najprije preko anđela, zatim preko Marije, koja se brižno starala o svom djetetu, dok ono nije postalo svjesno svog porijekla i zvanja - Mesija. Isus je stalno bio povezan sa svojim Tvorcem i, oslanjajući se neprekidno na Njega, u svemu Mu je bio vjeran i poslušan. Sljedeći tekstovi iz Svetog Pisma i Slavnog Kur'ana potkrijepice gore navedene konstatacije.

"Ja sam Allahov rob – ono reče – 'meni će On Knjigu dati i vjerovjesnikom me učiniti, i učiniće me, gdje god budem, blagoslovljenim, i narediće mi da dok sam živ molitvu obavljam i milostinju udjeljujem, i da majci svojoj budem dobar, a neće mi dopustiti da budem drzak i nepristojan. I neka je mir nada mnom na dan kada sam se rodio i na dan kada budem umro i na dan kada budem iz mrtvih ustajao!' To je Isa sin Merjemim – to je prava istina o njemu – onaj u koga oni sumnjaju." (Kur'an 19,30-34.)

"Budući pak da djeca imaju tijelo i krv, tako i On uze dijel u tome, da smrću satre onoga koji ima državu smrti, to jest đavola; i da izbavi one koji god od straha smrti u svemu životu biše robovi. Jer se zaista ne prima anđela, nego se prima sjemena Avraamova. Zato hješe dužan u svemu da bude kao braća, da bude milostiv i vjeran poglavar sveštinički pred Bogom, da očisti grijehove narodne. Jer u čemu postrada i iskušan bi u onome može pomoći i onima koji se iskušavaju." (Jevrejima 2,14-18. [Indžil])

"Allah je vjernike milošću Svojom obasuo kad im je jednog između njih kao poslanika poslao, da im riječi Njegove kazuje, da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitom zabludi." (Kur'an 3,164.)

"Jer ovo da se misli među vama što je u Isusu Hristu, koji, ako je i bio u obličju Božijemu, nije se otimao da se isporedi s Bogom; nego je ponizio sam sebe uzevši obličje sluge, postavši kao i drugi ljudi i na oči nađe se kao čovjek; ponizio sam sebe postavši poslušan do same smrti, a smrti krstove." (Filipljanima 2,5-8. [Indžil])

Zaprepašujuća je činjenica da je Isus Hristos - Vječna Riječ, Onaj koji je bio u obličju Božijemu, kao Duh od Svemogućega, dobrovoljno postao čovjek - jedan od nas. To je neshvatljivo poniženje za onoga koji je Božanskog porijekla, ali i najuzvišeniji izraz i dokaz Božije ljubavi, milosti i mudrosti prema nama ljudima. Time Božansko nije ništa izgubilo, naprotiv, kod svih stvorenja koja se nisu pobunila, pa i kod grešnih ljudi, taj akt izaziva

divljenje i zahvalnost. Takvom ljubavlju Bog nas poziva i podstiče na povratak Njemu. Tim činom je i sotonina pobuna učinjena još apсурdnijom, kao i njegova želja da, bez obzira što je stvorenje, zauzme položaj Tvorca. Princip da onaj koji se ponizuje bude uzvišen, a onaj koji se uzvisuje bude ponižen, ovdje se najočiglednije pokazao tačnim.

Dolaskom na ovaj svijet, u potpunosti postavši čovjek, Isus Hristos – Mesih Isa – zauzeo je mjesto prvog Adama i postao novi Adam. Iskušavan grešnom prirodom, koju je ponio kao naslijeđe palog čovječanstva i svim onim što mu je ovaj svijet i sam sotona nudio, uprkos svemu, ostao je neporočan. Za razliku od Adama, odlučno se odupirao iskušenjima, oslanjajući se konstantno na Oca, kako je nazivao svog Tvorca, jer je neprekidno bio u duhovnoj vezi s Njim. Ostavši do kraja vjeran i čestit, On je povratio čovječanstvu slavu Božiju, koju je prvi Adam izgubio. Isus Hristos je jedini čovjek za koga se može reći da je istinski pravedan. Kao drugi Adam - novi predstavnik ljudskog roda i jedini pravednik, On pristaje da bude žrtvovan na krstu. Đavo je uspio da nadahne većinu jevrejskih vođa u Jerusalmu, da odbace Isusa kao Mesiju, da Ga zamrže paklenom mržnjom i da izrežiraju Njegovo hapšenje, osudu i raspeće. Stavljajući ga time na strašne fizičke i psihičke muke, Đavo se nadao da će Isus odustati od Božijeg plana spasenja, da neće postati žrtva (kurban), otkupnina za grešni ljudski rod. Ali u želji da ugodi Bogu, i iz ljubavi prema palom čovječanstvu, On je išao do kraja. Pristao je da na Njega padnu grijesi i osuda za grijehе svih nas, od prvog Adama do posljednjeg čovjeka koji će ikada živjeti na ovoj zemlji. On je za sve umro i to vječnom smrću koja je kazna za grijeh, kojom još niko od ljudi nije umro. Time je čovječanstvu omogućen povratak Bogu, i ta mogućnost još uvijek traje. Riječ Božija je 700 godina prije nego se desila, opisala tu dramu na Golgoti:

"Prezren bješe i odbačen između ljudi, bolnik i vičan bolestima, i kao jedan od koga svak zaklanja lice, prezren da ga ni za što ne uzimamo. A on bolesti naše nosi i nemoći naše uze na se, a mi mišljamo da je ranjen, da ga Bog bije i muči. Ali on bi ranjen za naše prijestupe, izbijen za naša bezakonja; kar (osuda) bješe na njemu našega mira radi, i ranom njegovom mi se iscijelismo. Svi mi kao ovce zađosmo, svaki od nas se okrenu svojim putem, i Gospod pusti na Nj bezakonja svijeh nas. Mučen bi i zlostavljen, ali ne otvori usta svojih; kao jagnje na zaklanje vođen bi i kao ovca nijema pred onijem koji je striže ne otvori usta svojih. ...Vidjeće trud duše svoje i nasitiće se; pravedni sluga moj opravdaće mnoge svojim poznanjem, i sam će nositi bezakonja njihova. Zato ću mu dati dio za mnoge, i sa silnima će dijeliti plijen, jer je dao dušu svoju na smrt, i bi metnut među zločince, i sam nosi grijehе mnogih, i za zločince se moli." (Isaija 53,3-7; 11-12. [Tevrat])

Evo još jednog proročanstva o Isusovom stradanju, zapisanog 1000 godina prije raspeća, iz pera cara Davida (Davuda), sluge Božijega:

"Sasuši se kao krijep krjepost moja, i jezik moj prionu za grlo, i u prah smrtni mećeš me. Opkoliše me psi mnogi; četa zlikovaca ide oko mene, probodoše ruke moje i noge moje. Mogao bih izbrojati sve kosti svoje. Oni gledaju i od mene načiniše stvar za gledanje. Dijele haljine moje među sobom, i za dolamu moju bacaju ždrijeb. Ali ti, Gospode, ne udaljuj se. Silo moja, pohitaj mi u pomoć." (Psalam 22,15-19. [Tevrat])

Sam Isus je nekoliko puta ukazivao svojim učenicima na stradanje i smrt koja mu predstoji:

"Uze pak dvanaestoricu i reče im: evo idemo gore u Jerusalm, i sve će se svršiti što su proroci pisali za Sina Čovečjega. Jer će ga predati neznabošcima, i narugaće mu se, i ružiće ga, i popljavaće ga, i biće, ubiće ga; i treći dan ustaje." (Luka 18,31-33. [Tevrat])

Da bismo ispravno razumjeli Isusovo stradanje na Golgoti, moramo jasno razumjeti razloge, kao i učešće Boga u svemu tome. Već smo ranije naveli ulogu sotone, njegove motive i pobude. Krst kao instrument mučenja i ubijanja ljudi, klinovi kojima su ti nesrećnici prikivani, kruna od trnja koja je tom prilikom stavljena na Isusovu glavu, rukanje, pljuvanje, sve su to sotonina sredstva, namjenjena Isusu da bi Ga odvratio od odluke da ostvari Božiji plan spasenja čovječanstva. On je preko opsjednute gomile djelovao:

"A koji prolažahu huljahu na nj mašući glavama svojim, i govoreći: ti koji crkvu razvaljuješ i za tri dana načinjaš pomozi sam sebi; ako si sin Božji, siđi s krsta. A tako i galvari sveštenički s književnicima i starješinama potsmijevajući se govorahu: drugima

pomože a sebi ne može pomoći. Ako je car Izrailjev, neka siđe sad s krsta pa ćemo ga vjerovati." (Matej 27,39-42. [Indžil]

Kako je Bog na sve to gledao? Jedini odgovor koji nam približno može omogućiti da to shvatimo, jeste da je On gledao na te stravične Isusove patnje kao što bi nježni i brižni otac gledao na patnju svog najboljeg, najmilijeg i najodanijeg djeteta. Vjerujem da su zbog toga ti sinonimi *Otac i Sin*, uzeti u Jevandelju da bi predstavili veličinu žrtve, kao i vrednost odnosa koji je postojao između Boga i Isusa Hrista. Ipak, zašto mu Otac nije pomogao? Naizgled, kao da je sve to pasivno posmatrao. Da je Bog intervenisao, bilo da je to Isus zatražio ili ne, bilo da se sam oslobodio upotrijebivši Božansku silu, kojom se kao čovjek nikad nije služio u sopstvenu korist, plan spasenja bi u potpunosti propao. Upravo je đavo to i htio. Ljudski rod bi na taj način bio prepušten njemu. Zato Isus nije reagovao i zato Bog nije priskočio u pomoć. Iz ljubavi prema nama Bog *Otac*, žrtvovao je *Sina* Isusa.

"A u šestome sahatu bi tama po svoj zemlji do sahata devetoga. I u devetom sahatu povika Isus iz glasa govoreći: Eloi! Eloi! Lama savahtani? koje znači: Bože moj! Bože moj! ZAŠTO SI ME OSTAVIO?... A Isus povika iza glasa, i izdahnu." (Marko 15,33-34; 37. [Indžil])

Usred bijela dana, spustila se tada nad Golgotom strašna tama i trajala tri sata. A u devetom satu (tri po podne prema našem računanju vremena), odjeknuo je prodoran krik. Krik bola, beznada, užasnog rastavljanja Oca i Sina - Boga i čovjeka. **To je krik izgubljenog čovječanstva koje Bog, kroz sopstvenu žrtvu, ponovo stvara.** To je bolni uzdah svakog čovjeka, kada se rastavlja od života zauvijek. Isus se tako osjećao, jer su grijesi ljudskog roda, a time i osuda za grijeh, pali na Njega. To je prouzrokovalo Njegovo odvajanje od Boga. Osjećao se strašno usamljenim, ostavljen od svih, ostavljen i od samog Tvorca. Njegovo srce to nije moglo podnijeti i to ga je ubilo. Izdahnuo je na krstu Golgote.

"Jer Bogu tako omilje svijet da je i Sina svojega jedinorodnoga dao, da ni jedan koji ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni. Jer Bog ne posla Sina svojega na svijet da sudi svijetu, nego da svijet spase kroza nj." (Jovan 3,16-17. [Indžil])

"Jer Onoga koji ne znadijaše grijeha nas radi učini grijehom, da mi budemo pravda Božija u Njemu." (Druga Korinćanima 5,21. [Indžil])

"Zaista, zaista vam kažem: ako zrno pšeničino padnuvši na zemlju ne umre, onda jedno ostane; ako li umre, mnogo roda rodi." (Jovan 12,24. [Indžil])

Izraz *"jedinorodni"* u grčkom originalu znači **"jedinствен - jedini te vrste."** Isus Hristos je zaista bio jedini takve vrste. U Njemu je povezano Božansko i ljudsko. Kroz Njega je Vječna Božija Riječ-Logos, postala čovjek Isus Hristos – Mesih Isa i drugi Adam. On je nebeski dar, najvrijedniji i najveći poklon čovječanstvu. Hodao je ovom Zemljom i živio na njoj kao potpuni i pravi čovjek, povrativši taj izgubljeni status čovjeka pred Bogom. Kao *"žrtva – kurban"*, On je to *"zrno pšeničino"* koje jedino ima klicu života u sebi, koje pada i umire, nesebično dajući život, da bi iz Njega, tog jezgra života, potekao novi život za sve, a ostvario se za one koji Ga prihvate, kao milostivi dar Boga – Allaha, za sve koji se vjerom, kroz Hrista, sjedine s Bogom.

Moralni Zakon, koji je oličenje Božijeg karaktera, načelo je i princip Njegove ljubavi, po kome sva razumna stvorenja treba da žive. On zahtjeva poslušnost. Odvojen od Boga, usljed grijeha, čovjek to ne može ostvariti i zato je osuđen na vječnu smrt. To će se na kraju sigurno desiti, ako svako od nas ne prihvati rješenje koje je od Boga ponuđeno i potpuno ostvareno. Isus Hristos je održao zapovijesti Božije i ostao vjeran u svemu. Tako je sačuvao zajednicu s Ocem. Svoj pravedni, sveti i besprijekoran život, On žrtvuje da bi nas otkupio. On je to mogao učiniti, jer je utjelovljenjem postao čovjekov predstavnik, naš stariji brat, jedan od nas i gospodar svih nas. Svojom smrću nas otkupljuje, a uskrsnućem iz mrtvih postaje Spasitelj grešnog ljudskog roda. Od kad je prvom Adamu to otkriveno, preko svih vjerovijesnika do posljednjeg, prenosilo se to saznanje o Njemu kao Spasitelju u vidu žrtvovanja nevinih životinja. Svi koji su, do događaja na Golgoti, tu vjeru imali i u njoj završavali ovozemaljski život, biće spaseni. Svima koji su živjeli iza tog događaja, kada se spasenje davno

navođenost ostvarilo, trebalo bi da bude mnogo lakše da razumiju i prihvate tu činjenicu, da bi se spasili.

Davo se uveliko trudio, i uspio poprilično, da zamagli tu činjenicu pred našim očima. On je uspio da vjernike fokusira na mnogo manje važne stvari, koje same po sebi, bez Hrista (Mesiha), ne mogu biti spasonosne, čak i ako su sastavni dio prave religije. Recimo, držanje Zapovijesti Božijih, bez opravdanja u Isusu Hristu nije spasonosno, jer to činimo u sili svoje grešne prirode, a ne u Hristu, kroz koga smo opravdani, pomireni i povezani s Bogom. On je jedini pravednik koji, kao uskrsli iz mrtvih i pobjednik groba, može i nas opravdati i spasiti od vječne smrti. Njega smrt nije mogla zadržati, baš zato što je bio pravedan.

U tom grobu zauvijek je sahranjena grešna priroda, koju je preuzeo na sebe sa svim grijesima, koji su ljudi učinili, čine ili će ih učiniti. Njegovim uskrsnućem je otvoren put u novi život svima, a ostvariće se nad onima koji su vjerom prihvatili opravdanje i očišćenje Njegovom krvlju, činili volju Božiju i time potvrdili da su primili dar spasenja. Svi oni koji odbiju taj dar, biće osuđeni na Božijem Sudu, jer njihovi grijesi ostaju na njima. Oni će završiti u vječnom ognju, gde će biti bačen i sam sotona sa svojom vojskom palih anđela, jer je uzrok svih zala, patnji i nevolja. To je vječna smrt.

Sudbina svih ljudi vezana je za sudbinu dva čovjeka, dva Adama:

"Ali Bog pokazuje svoju ljubav k nama što Hristos još kad bijasmo grješnici umrije za nas. Mnogo ćemo dakle većma biti kroza Nj spaseni od gnjeva kad smo se sad opravdali krvlju njegovom. ...Zato kao što kroz jednog čovjeka dođe na svijet grijeh, i kroz grijeh smrt, i tako smrt uđe u sve ljude, jer svi sagriješite. ...Ali dar nije tako kao grijeh; jer kad kroz grijeh jednoga pomriješe mnogi, mnogo se većma blagodat Božija i dar izli izobilno na mnoge blagodaću jednoga čovjeka Isusa Hrista. ...Zato dakle kao što za grijeh jednoga dođe osuđenje na sve ljude, tako i pravdom jednoga dođe na sve ljude opravdanje života. Jer kao što neposlušanjem jednoga čovjeka postashe mnogi grešni, tako će i poslušanjem jednoga mnogi biti pravedni." (Rimljanima 5,8-19. [Indžil])

"Ali Hristos usta iz mrtvih, i bi novina onima koji umriješe. Jer budući da kroz čovjeka bi smrt, kroz čovjeka i vaskrsenje mrtvih. Jer kako po Adamu svi umiru, tako će i po Hristu svi oživjeti. Ali svaki u svom redu: novina Hristos; a potom oni koji vjerovaše Hristu o njegovu dolasku." (Prva Korinćanima 15,20-23. [Indžil])

"Sije se tijelo tjelesno, a ustaje tijelo duhovno. Ima tijelo tjelesno, i ima tijelo duhovno. Tako je i pisano: prvi čovjek Adam postade u tjelesnom životu, a poslednji Adam u duhu koji oživljuje. Ali duhovno tijelo nije prvo, nego tjelesno, pa onda duhovno. Prvi je čovjek od zemlje, zemljan; drugi je čovjek Gospod s neba. Kakav je zemljani taki su i zamljani; i kakav je nebeski taki su i nebeski. I kako nosimo obličje zemljanoga, tako ćemo nositi i obličje nebeskoga." (Prva Korinćanima 15,44-49. [Indžil])

Zahvaljujući velikoj Božijoj milosti kroz poslanstvo Isusa Hrista, grešni ljudski rod je pomiren s Bogom i vraćen Njemu. To je objektivna stvarnost, koja je u potpunosti realizovana. Kao što smo mogli primijetiti iz cjelokupnog izlaganja, inicijativa za pomirenje dolazi od Samilosnog Boga. Radosna vijest je ta, da je On prvi pružio "ruku" grešnom čovječanstvu. Nijedan čovjek, bez te pomoći, nikad ne bi uspio da nađe put pomirenja i povratka Bogu. Hristos je dar Neba, izraz Božije ljubavi, залог i garant našega spasenja. Prihvatajući Njega za Spasitelja, mi prihvatamo Boga-Allaha. Tako se ta objektivna stvarnost pretvara u subjektivnu stvarnost, to jest, u lično spasenje svakog pojedinca. U suprotnom, ostvareno spasenje neće se realizovati nad onim koji ga vjerom ne prihvati, odnosno, ne da svoj pristanak da bude spašen na taj način. Takvi će svoju sudbinu vezati za prvog Adama, to jest, za grešnu prirodu koju su od njega naslijedili. Svjesni ili nesvjesni toga, oni će sami sebe upropastiti jer će, samim tim, izabrati vječnu smrt.

Vrata spasenja – povratka Tvorcu – širom su otvorena. Cio ljudski rod je pozvan da uđe kroz njih, nađe mir, sreću i vječni život. Riječi Allahove koje se odnose na Avramovog (Ibrahimovog) sina, mogle bi se odnositi na cjelokupno čovječanstvo:

"...i kurbanom velikim ga iskupismo." (Kur'an 37,107.)

Ostaje nam, dakle, da odlučimo i prihvatimo otkupljenje, koje nam je tako milostivo i s ljubavlju ponuđeno žrtvom pomirenja.

POSLANSTVO MESIH ISE – ISUSA HRISTA DRUGI DIO

Mnogi značajni događaji ispisali su istoriju ovoga svijeta. Neki od njih su zaista bili važni i sudbinski uticali na razvoj čovječanstva, ipak jedan događaj je po važnosti nadmašio sve druge. Dolazak Isusa Hrista-Mesih Ise na ovaj svijet, Njegovo rođenje, život, smrt, uskrsenje i uznesenje (odlazak na nebo), bez sumnje je najsudbonosniji događaj koji se mogao desiti na Zemlji. On je važan za sav ljudski rod, pojedinačno i kolektivno. Sve što je vezano za Isusa Hrista, bilo je isplanirano Božanskim providenjem i išlo ka svom ostvarenju. Njegova pojava je, prije nego što je došao na ovaj svijet, bila vijekovima nagovještavana preko Božijih proroka, i to do takvih detalja, da se ni na koga drugog nisu mogla odnositi. Preko svog velikog proroka Mojsija (Muse), Bog daje da se zapiše nagovještaj Hrista petnaest vijekova unaprijed:

"I još mećem neprijateljstvo između tebe i žene i između sjemena tvogega i SJEMENA njezina; ONO će ti na glavu stajati a ti ćeš GA u petu ujedati." (Prva Mojsijeva 3,15. [Tevrat])

To proročanstvo je izrekao Stvoritelj još u Edemskom vrtu, odmah nakon ljudskog pada u grijeh, četiri hiljade godina prije Isusovog rođenja. Obratio se "zmiji", nagovjestivši joj rat sa "ženom". Ovdje "zmija" predstavlja sotonu, koji je u prevari upotrijebio zmiju kao medijum. Od tada, izraz "zmija" je sinonim za sotonu, dok izraz "žena" predstavlja zajednicu vjernih - narod Božiji. Do kraja vremena, postojaće neprijateljstvo između "zmijinog sjemena" - onih koji slušaju i slijede sotonu, svjesni toga ili ne, i onih iz vjerne loze - "ženinog sjemena", koje sluša Boga i slijedi Njegov Put. I sama Marija, Isusova majka, pripadala je toj vjernoj lozi. Jedan iz tog "sjemena" staće sotonu na glavu, ali će zato biti ujedan u petu. Isus Hristos - Mesih Isa je to SJEME ŽIVOTA, potomak vjerne loze, koji je u sukobu između dobra i zla odnio pobjedu nad knezom tame:

"A kad se navrší vrijeme, posla Bog Sina svojega jedinorodnoga, koji je rođen od žene i pokoren zakonu, da iskupi one koji su pod zakonom (osudom), da primimo posinaštvo." (Galatima 4,4-5. [Indžil])

"Budući pak da djeca imaju tijelo i krv,tako i on uze dijel u tome, da smrću satre onoga koji ima državu smrti, to jest đavola." (Jevrejima 2,14. [Indžil])

Rođenje Spasitelja svijeta, i to od strane djevice, takođe je unaprijed prorečeno, preko Isaije proroka, oko 650 godina prije nego što se ostvarilo:

"Zato će vam sam Gospod dati znak; eto DJEVOJKA će zatrudnjeti i rodiće sina, i nadjenuće mu ime EMANUELO." (Isaija 7,14. [Tevrat])

"Jer nam se rodi dijete, SIN nam se dade, kojemu je vlast na ramenu, i ime će mu biti: DIVNI, SAVJETNIK, BOG SILNI, OTAC VJEČNI, KNEZ MIRNI." (Isaija 9,6. [Tevrat])

"Pa će roditi sina, i nadjeni mu ime ISUS; jer će on izbaviti svoj narod od grijeha njihovijeh." (Matej 1,21. [Indžil])

Djelovanjem Božijeg Duha, Marija (Merjema) je zatrudnila. To je natprirodno začće, jer nije imala kontakt sa muškarcem; bila je djevojka u pravom smislu te riječi. Jedno od imena, kojim je trebalo da to čudesno dijete nazovu, jeste EMANUELO, a značilo je S NAMA BOG (Matej 1,23). Anđeo Božiji, Gavrilo (Džibril), objavio je da će se zvati ISUS, što znači GOSPOD JE SPASENJE.

Isus Hristos je zaista bio - "s nama Bog", zaodjenut u ljudsku prirodu. Drugi navedeni tekst upravo otkriva Isusovo Božansko porijeklo, jer dijete Emanuelo posjeduje Božije atribute. To otkriva veličinu Božije ljubavi prema nama, i veličanstvenu žrtvu, koju je podnio radi nas. Kroz Hrista se Uzvišeni Bog povezao s čovječanstvom neraskidivim vezama, i darivao nam Sebe. Isus jeste SPASITELJ svijetu.

"Zato ako je ko u Hristu, nova je tvar: staro prođe, gle, sve novo postade. Ali je sve od Boga, koji pomiri nas sa sobom kroz Isusa Hrista, i dade nam službu pomirenja. Jer Bog

bješe u Hristu i svijet pomiri sa Sobom ne primivši im grijeha njihovijeh, i metnuvši u nas Riječ pomirenja." (Druga .Korinćanima 5,17-19. [Indžil])

To da Bog bude u Hristu da bi se približio grešnim ljudima, pomirio se i povezo s njima, moglo se desiti samo onda kada je Riječ Allahova i Duh od Njega utjelovljenjem postala čovjek. Da bi bili i ostali pomireni s Bogom, održavajući "prijateljski" odnos s Njim, mi moramo, vjerom, biti stalno sjedinjeni s Hristom:

"Ali sad u Hristu Isusu, vi koji ste negda bili daleko, postavljeni ste blizu krvlju Hristovom. Jer je On mir naš, koji oboje sastavi u jedno, i razvali zid rastavljanja, neprijateljstvo." ⁷ (Efescima 2,13-14. [Indžil])

Da bi prikazao kakvog kvaliteta je ta sjedinjenost između nas i Boga, kroz Hrista, Isus je dao jednu ilustraciju:

"Ja sam pravi čokot, i Otac je moj Vinogradar: svaku lozu na meni koja ne rađa roda otsjeći će je; i svaku koja rađa rod očistiće je da više roda rodi... Budite u meni i ja ću u vama. Kao što loza ne može roda roditi sama od sebe ako ne bude na čokotu, tako i vi ako u meni ne budete. Ja sam čokot a vi loze: i koji bude u meni i ja u njemu on će roditi mnogi rod; jer bez mene ne možete činiti ništa. Ko u meni ne oстане izbaciće se napolje kao loza, i osušiće se, i skupiće je, i u oganj baciti, i spaliti. Ako ostanete u meni i riječi moje u vama ostanu, što god hoćete ištite, i biće vam." (Jovan 15,1-7. [Indžil])

Kao što loze, jedino povezane na čokotu, mogu da se hrane sokovima iz zemlje, da upijaju vlagu i žive, donoseći obilan rod u vidu prekrasnih grozdova, tako i mi povezani s Hristom, Božanskim Spasiteljem, primamo blagodeti Božije, u vidu opraštanja grijeha, opravdanja i plemenitih crta Njegovog karaktera. Takvi su vjerni Tvorcu.

Isus Hristos se, nakon uskrsnuća iz groba, povremeno sastajao sa svojim učenicima tokom četrdeset dana. To im je vratilo pouzdanje u riječi i djela voljenog učitelja i vjeru u Boga. Možemo samo zamisliti koliko su bili uplašeni i razočarani kada je njihov učitelj bio uhvaćen od strane jevrejskih vođa, osuđen i odveden na Golgotu da tamo bude razapet. Još više ih je zaprepastila Isusova smirenost i što ništa nije preduzeo da se oslobodi od maltretiranja, poniženja, neregularnog, tačnije, montiranog sudskog procesa, i sigurnog pogubljenja. Oni još uvijek nisu razumijevali da je sve to moralo tako da bude, da je unaprijed objavljeno i da je to suštinski važan dio u Božijem planu spasenja. Cijeli Izrael se u to vrijeme nadao i iščekivao mesiju koji će ih, poput cara Davida nepobjedivog ratnika, povesti protiv omraženih Rimljana, osloboditi ropstva i uspostaviti carstvo svjetskih razmjera, kome neće biti kraja za sva vremena. Njihove duhovne vođe su podgrijavale tu nadu, temeljeći je na dio tekstova iz Svetih Spisa - Tevrata, koji zaista govore o Mesiji caru, ali su previdjeli druge tekstove, koji su ukazivali na Isusovu žrtvu – ulogu JAGNJETA. To najbolje pokazuje šta se dešava kada se Božija Otkrivenja tumače pristrasno, ili pod uticajem već formiranog stava. Hrišćani i muslimani kao da se nisu poučili na greškama Jevreja.

Četrdeset dana nakon uskrsnuća, utvrdivši novu zajednicu vjernih, Isus Hristos odlazi na nebo k Bogu Ocu:

"I ovo rekavši vidješe oni gde se podiže i odnese Ga oblak iz očiju njihovijeh. I kad gledahu za njim gde ide na nebo, gle, dva čovjeka stadoše pred njima u bijelim haljinama, koji i rekoše: ljudi Galilejci! Šta stojite i gledate na nebo? Ovaj Isus koji se uze na nebo tako će doći kao što vidjeste da ide na nebo." (Djela apostola 1,9-11. [Indžil])

Prvi dio misije u Božijem planu spasavanja, grijehom opterećenog ljudskog roda, uspješno je izvršen. Na tom zadatku, Isus je bio, prije svega, prorok Božiji i žrtva - kurban Božiji. Otišavši na nebo, u prisustvu Oca, On preuzima dužnost prvosveštenika. To znači zastupnika ljudi -svih koji dolaze Bogu u želji da se pokaju, oslobode grijeha, i budu Mu vjerni. Isus je to pravo zastupništva stekao najprije rođenjem, postavši novi namjesnik na Zemlji, umjesto prvog Adama, ali potvrdio ga ili ostvario prolivanjem svoje nevine krvi, kao žrtva poravnanja ili pomirenja. Samo takav zastupnik može biti uspješan pred Bogom Ocem u svojstvu Sudije.

"Jer takov nama trebaše poglavar sveštencički: svet, bezazlen, čist, odvojen od grešnika, i koji je bio više nebesa; kojemu nije potrebno svaki dan, kao sveštenicima, najprije za

svoje grijeha žrtve prinositi, a potom za narodne, jer On ovo učini jednom, KAD SEBE PRINESE." (Jevrejima 7,26-27. [Indžil])

Kada ne bi bilo Isusovog zastupništva pred Svetim Bogom, u svojstvu branitelja nas grešnih, naša pobožnost, naše molitve ne bi ni bile uzimane u obzir, niti bi Bog na njih odgovarao. Isus Hristos, kao novi namjesnik Božiji na Zemlji i predstavnik ljudskog roda, nas zastupa na temelju svoje nevine krvi prolivene za nas. Njome smo otkupljeni od vječne osude Božijeg Zakona, a to znači od vječne smrti; njome smo opravdani i njome smo od grijeha očišćeni.

"Dječice moja! Ovo vam pišem da ne griješite; i ako ko sagriješi, imamo zastupnika kod Oca, Isusa Hrista pravednika, i On očišća grijeha naše, i ne samo naše nego i svega svijeta." (Prva Jovanova 2,1. [Indžil])

Ibrahim i Ismail (Avram i Ismailo) molili su Allaha:

"Gosodaru naš, pošalji im poslanika, jednog od njih, koji će im ajete Tvoje kazivati i Knjizi ih i mudrosti učiti i OČISTITI IH, jer Ti si, uistinu, silan i mudar." (Kur'an 2,129.)

Dobro je znati da Gospod Isus Hristos još uvijek obavlja tu zastupničku službu u nebeskoj Svetinji. To znači da vrijeme Božije milosti još traje i da Milostivi čeka da još mnogi dođu u spasenje. Jednom će, a po svemu sudeći vrlo skoro, doći kraj Božijem čekanju. Zlu mora doći kraj i On će ga uništiti sa svima, koji su ostali na strani zla. Oni koji su Bogu predani, tada, u dane strahota i kijameta, kada se bude izlivaao Božiji gnjev, biće evakuisani i odvedeni ka Bogu, da bi bili s Njim u blagostanju i obilju radosti. Sam Isus Hristos - Mesih Isa, doći će po njih u slavi Božijoj, u pratnji svih anđela, u časti carskoj, da pozove u život sve vjerne. Oživjeće one koji poživaju u prahu zemaljskom, i preobraziti one vjerne, koji Ga živi dočekaju; da i jedni i drugi budu uznešeni k Bogu na nebo, obučeni u neraspadljivost - u tijelu kakvo su imali Adam i Eva prije pada u grijeh. Tada će biti ostvarena proročanstva o Mesiji koji, kao Car Slave, dolazi po narod svoj.

"Neću vam pak zatajiti, braćo, za one koji su umrli, da ne žalite kao i ostali koji nemaju nada. Jer ako vjerujemo da Isus umrije i uskrse, tako će Bog i one koji su umrli u Isusu dovesti s Njim. Jer vam ovo kazujemo Riječju Gospodnjom da mi koji živimo i ostanemo za dolazak Gospodnji, nećemo preteći onijeh koji su pomrli. Jer će sam Gospod sa zapoviješću, s glasom arhanđelovijem, i sa trubom Božijom sići s neba; i mrtvi u Hristu vaskrsnuće najprije; a potom mi živi koji smo ostali, zajedno s njima bićemo uzeti u oblake na susret Gospodu na nebo, i tako ćemo svagda s Gospodom biti." (Prva Solunjanima 4,13-17. [Indžil])

"Jer ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost, i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost... onda će se zbiti ona riječ što je napisana: pobjeda proždrije smrt. Gdje ti je, smrti, žalac? Gdje ti je, pakle, pobjeda?" (Prva Korinćanima 15,53-55. [Indžil])

Isus je poručio:

"Da se ne zbuni srce vaše, vjerujte u Boga, i vjerujte u mene. Mnogi su stanovi u domu Oca moga. A da nije tako, kazao bih vam: idem da vam pripravim mjesto. I kad otidem i pripravim vam mjesto opet ću doći, i uzeću vas k sebi da i vi budete gdje sam ja." (Jovan 14,1-3. [Indžil])

Dok bude trajalo vrijeme milosti, koje je Bog odredio ljudskom rodu poslije pada u grijeh, trajaće i Hristova posrednička služba. U stvari, On je oduvijek bio i biće posrednik između Boga i ljudi. Kao Riječ Božija objavljujavana preko Božijih poslanika. Kao Poslanik koga je Marija (Merjema), natprirodno začevši, donijela na svijet. Kao "Jagnje" - Kurban Božiji, žrtvovan za otkup grešnog čovječanstva. Kao Prvosveštenik na nebu, a to znači Branitelj vjernih pred Bogom – Sudijom. I konačno, kao Car, izbavitelj vjernih sa kojima će na obnovljenoj Zemlji vladati vječno.

"Ovi će se pobiti s Jagnjetom, i Jagnje će ih pobijediti, jer je Gospodar nad gospodarima i Car nad carevima; i koji su s Njim jesu pozvani i izbrani i vjerni." (Otkrivenje 17,14. [Indžil])

On koji je oduvijek bio, jeste i biće u Bogu kao Gospod – stvaralačka i životodavna Riječ Njegova, povratio je Božije gospodarstvo na Zemlji, koje je prevarom preoteto Adamu

od strane sotone. Isus je to učinio zaodjenuvši se u ljudsku prirodu, zauzevši položaj Adama. On je pobedio tu grešnu prirodu čovjeka, sotonina iskušenja i samu smrt. Time je otvorio vrata na putu spasenja da svako, ko želi ići tim putem, ostvari zajednicu sa Bogom i Njemu potpuno pripada.

"Jer ovo da se misli među vama što je u Hristu Isusu, koji, ako je i bio u obličju Božijemu, nije se otimao da se isporedi s Bogom; nego je ponizio sam sebe uzevši obličje sluge, postavši kao i drugi ljudi i na oči nađe se kao čovjek, ponizio sam sebe postavši poslušan do same smrti, a smrti krstove. Zato i Bog Njega povisi, i darova mu ime koje je veće od svakog imena. Da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onijeh koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom; i saki jezik da prizna da je Gospod Isus Hristos na slavu Boga Oca." (Filibljanima 2,5-11. [Indžil])

Gospod Isus – Mesih Isa uskoro će doći. Božija obećanja data u Njegovim Objavama potpuno i do kraja će se ostvariti. Onima koji žele da gledaju, zavjesa je potpuno povučena i pozornica svjetskih događaja otkivena. Mi tačno možemo vidjeti koja su se obećanja već ostvarila, koja se na naše oči, u naše vrijeme ostvaruju i šta je još preostalo da se desi, da bi se zemaljska drama i istorija grijeha završila.

I dok se ta "drama" bliži kraju, ali još uvijek traje, svako od nas treba da se zapita: Gde se ja nalazim u svemu tome? Kakav je moj odnos prema Bogu i na čemu je zasnovan? Da li više vjerujem Njemu i Njegovim Objavama ili ljudskim predanjima, običajima i tumačenjima? Da li sam zaista na Pravom putu i kako da to znam?

Da bismo stigli na pravi cilj, moramo **pronaći Pravi put i njime ići**. Dragi Bog nam je iz ljubavi i u Svojoj mudrosti, dao pravo i slobodu izbora. Odluku, da li ćemo na Njegovoj strani biti, Njemu vjerno služiti i vječno pripadati; ili ćemo sotoninu strani izabrati, u grijehu živjeti i u vječnu smrt završiti, Bog je prepustio nama. Tako će svako moći da odluči hoće li da bude spašen ili izgubljen. Svevišnji za ničiju propast neće biti kriv, jer je učinio **SVE** da ne mora da bude tako. Njemu vječna slava i hvala sada i u sva vremena. Amin!

ZAKLJUČAK

Ako se u prošlom i pretprošlom vijeku, zbog vrlo progresivnog razvoja u nauci, tehnologiji i medicini, čovječanstvo moglo nadati boljem i sretnijem životu, vjerujući da će **čovjek** konačno naći rješenje za sve svoje probleme, danas je takva nada potpuno splasnula. Koliko god da je veliki čovjekov iskorak na svim tim poljima, to mu nije pomoglo da pobedi zlo u sebi i oko sebe. Naprotiv, došao je do krajnje tačke na putu samouništenja. Sve ateističke ideologije, koje su taj razvoj u protekla dva vijeka pratile, veličajući **čovjeka** i njegove mogućnosti, srušile su se kao kule od karata. Čovječanstvu nije preostalo ništa drugo, nego da utočište potraži u Bogu, od koga je pobjeglo i koga su hteli da osude na zaborav. U beznadežnim situacijama postoji nešto iskonsko u čovjeku, što ga tjera da podiže oči ka nebu očekujući pomoć odozgo. O, zar čovjek mora baš uvijek da dođe do takvog stanja, pa da se počne zanimati za Boga? Izgleda da mora. Ne zato što Svevišnji tako želi, ta On je Samilosni Bog, već zato što je to "najbolji ambijent" da se naše **ja**, naš **ego**, potpuno istopi, da se prestanemo oslanjati na sebe i počnemo se okretati ka Bogu, tražeći oslonac u Njemu. Tek tada, i samo tada, Bog može da nas privije uz sebe i povede putem spasenja.

Neko je rekao da je najprazniji onaj čovjek koji je **pun sebe**. Zaista, takvi su "nedodirljivi" za sve, pa i za Boga. Jednostavno, njihova **oholost** ne želi da se pokori, da bi se ispunili Njegovim blagodetima, štaviše, suprotstavlja se Bogu i odbija Njegovu milost. Bog ih pušta da idu **svojim putem**, dok ne "udare glavom o zid" tako da sav ego iz njih splasne i konačno budu spremni da prime ljubav Samilosnoga, koja još uvijek čeka na njih. Mnogi, nažalost, prokockaju i tu šansu, napustivši ovaj svijet noseći i svoje grijeha sa sobom. Takvi su sami izabrali put propasti.

Vrijeme u kome živimo karakteriše, između ostalog, potraga ili povratak duhovnim vrijednostima, odnosno religiji. Čovjek iskonski osjeća da je rješenje ipak tu negdje. Zato danas možemo biti svjedoci masovnom povratku crkvama, džamijama, sinagogama i raznim

hramovima, svetinjama i svetilištima. Te mase naroda liče na žedne u pustinji, koji kad ugledaju oazu pohrle k njoj da ugase žeđ. Svijet je dugo bio obmanjivan raznim filozofijama i ideologijama. Velika obećanja o sreći i prosperitetu nikad se nisu ispunila, a mnogo krvi i znoja je proliveno. Osim toga, ovaj svijet, u svom beznadu, luta pustinjom svakojakih **zabluda**, umirući od žeđi za "vodom" koja znači život. Nije ni čudo što će pohrliti ka svemu što liči na zelenu oazu sa hladnom, pitkom vodom, u želji da se njome okrijepi i nađe odmor u hladu njenih palmi. Vrhunac razočarenja doživjeće kada bude ustanovio da je sve to bila samo fatamorgana. A tako je neodoljivo ličilo na pravu oazu.

Povratak religiji zaista može biti rješenje, ali kojoj i kakvoj religiji? U svijetu ima, pored nekoliko velikih, svjetskih religija, i čitavo mnoštvo manjih. Ako se uzme u obzir iscjepkanost, podjele na konfesije i vjerske pravce, onda ih ima na stotine, a možda i hiljade. Sve one misle i tvrde da su prave. I zaista, koja je od njih prava i na osnovu čega se to može utvrditi? Da li masovnost automatski određuje i ispravnost u vjeri? Na kraju krajeva, ko odlučuje šta je pravo a šta krivo, i otkuda mu autoritet za to? Ova i mnoga druga pitanja sa pravom se mogu postaviti.

Kada je u pitanju potraga ili povratak religiji, ljudima je izgleda najlakše i nekako najsigurnije, da se uhvate za vjeru svojih predaka. Većina se zadovoljava time što će nastaviti vjersko iskustvo svojih roditelja, odnosno sredine iz koje je ponikao, a ako se taj kontinuitet negdje prekinuo, jednostavno će mu se vratiti i obnoviti ga. Ako bi se možda i usudili da nešto preispituju, iz straha od okruženja koja, po pravilu, to ne tolerišu, oni se privole da vjeruju i ponašaju se u skladu sa svojom porodicom, vjerskom zajednicom, etničkom grupom ili narodu kome pripadaju. Takvim "vjernicima" autoritet nije Bog, čak i ako oni misle da jeste, čak i da su se slučajno našli na pravom mjestu, njima je autoritet zajednica i religijski sistem te zajednice kojoj pripadaju.

Pravi autoritet čovjeku u svemu, pa samim tim i u religiji, treba da bude **Bog**, Onaj koji je Izvor i Održavalac njegovog života. Čovjek je, priznavao to ili ne, vlasništvo Boga Tvorca. To je prirodni status i svojstvo čovjeka. To je najvažnija činjenica za samu bit čovjeka, iz koje proizilazi sve drugo.

Baš zato što je taj odnos između Boga i čovjeka usljed grijeha poremećen, javila se potreba za **religijom**. Kao Tvorac svega, vrhovni Gospodar i Autoritet svemu, On je jedini mogao da pronađe modus i rješenje ponovnom uspostavljanju tog odnosa. To povezivanje moralo je počivati na pravnoj osnovi, na pravu i zakonu uspostavljenog od strane samog Tvorca, koji važi za čitav Svemir. Problem grijeha, u suštini, jeste odvajanje od Boga. Biti odvojen od Boga, koji daje život, samo po sebi znači smrt. Pošto je Bog moralno biće i po svojoj suštini **pravedan**, On, u svojstvu Sudije, radi pravde zbog prekšenog **Zakona**, mora osuditi grešnika na smrt; ali, radi svoje **milosti**, On za njega traži pomilovanje i pravo na život. Kako pomiriti ova dva suprotstavljena prava - da pravda Božija zakonski bude zadovoljena, a istovremeno i milost Božija po pravdi ostvarena? Problem je bio stravičan.

Da je Bog postupio samo po Svojoj milosti i oslobodio čovjeka krivice, On bi tim aktom ukinuo Zakon i pravdu, a grijehu dao legitimnost. Kakva je to milost ako nema pravde? Na Zemlji i u Svemiru vladalo bi bezakonje, obespravljenost, grijeh. Drugim riječima, vladao bi soton, jer takav je "sistem" njegove vladavine. Time bi cilj njegove pobune bio ostvaren.

Da je Bog postupio samo po svojoj pravdi i osudio grešnika na smrt, On bi sačuvao zakonsku pravdu tim legalističkim potezom, ali bi zauvijek izgubio dvije ljudske duše, a preko njih i cio ljudski rod (samo On zna koliko duša). Iako Bog može da stvara ni iz čega, vrlo lako, ipak, i za Njega je to ogroman gubitak, jer samo je Njemu poznata vrijednost jedne ljudske duše. Osim ako je bezosjećajan i nemilostiv, pa ne bi ni smatrao potrebnim da traži način da pomogne Svojim zalutalim stvorenjima, omogućivši im još jednu priliku da se vrate Njemu.

Takav čin od strane Boga bi potpuno išao na ruku sotonu, jer Ga je takvim i prikazivao pred stanovnicima Svemira od početka pobune. Kome bi se Bog više mogao otkrivati kao Milostivi i Samilosni, a da mu oni vjeruju?

Bilo koja odluka od te dvije, ne bi bila mudra i izazvala bi svemirsku katastrofu, a Bog više ne bi mogao da vlada, bar ne kao Bog **ljubavi**. Ali, hvala i slava Njemu, On je tako mudar i dosljedan u Svojoj veličini, da je postupio onako kako je samo Bog ljubavi mogao postupiti u takvoj situaciji, izabравši da pomiri **milost i pravdu** sopstvenom žrtvom.

"Da, blizu je onijeh koji ga se boje pomoć Njegova, da bi naselio slavu u zemlji našoj! Milost i istina srešće se, pravda i mir poljubiće se. Istina će niknuti iz zemlje i pravda će s neba priniknuti. I Gospod će dati dobro, i zemlja naša daće plod svoj. Pravda će pred Njim ići, i postaviće na put stope svoje." (Psalam 85,9-13. [Tevrat])

Takav postupak niko nije očekivao. Cijelo Nebo, anđeli Božiji i svi stanovnici bezgrešnih svijetova bili su iznenađeni i zadivljeni, a sotona i njegova vojska palih anđela zaprepastila se i zadrhtala od straha, jer na takvu odluku pogubnu po njih nisu računali. Tvorac Neba i Zemlje, svega vidljivog i nevidljivog, Gospodar svijetova, Jedini Bog, pokazao je i dokazao da je milostiv i pravedan. Vječna i stvaralačka **Riječ** Njegova, Dio suštine Njegove koja nam se otkriva kao **Elohim** ili **Mi**, postala je tijelo, postala je čovjek - drugi Adam, jedan od nas, da bi za sve primio kaznu zakonsku kao platu za grijeh; ali uskrsnućem iz mrtvih, pošto je sačuvao svoju neporočnost i čestitost, otvorio je svima nama vrata života vječnog, svima koji želimo da u Njemu prođemo kroz njih.

Bog je osnivač jedine prave religije koja nas istinski vraća Njemu. Samo On ima pravi razlog i jedinstven način da to ostvari. Bilo ko drugi kada bi i htio to ne bi mogao učiniti. On je grešnom čovječanstvu otkrio Sebe i Svoj plan spasenja, u Svojim Objavama, preko Svojih vjerovjesnika. On je to dao da se zapiše, tako da ih mi sada imamo u obliku **Knjiga** i to prevedene na sve važnije jezike svijeta. Očigledno je da Milostivi želi da u ovo naše vrijeme, po svemu sudeći posljednje vrijeme, cio svijet bude spreman za ono što će uslijediti. Zato, mudro ćemo učiniti ako, uz molitvu, sistematski proučavamo Bibliju (Tevrat i Indžil) i Kur'an, povezujući pojmove i upoređujući tekstove jedan s drugim, da bi izvukli jasnu poruku. Milostivi će nas obilato nagraditi razumijevanjem istine i vjerom koju ovaj svijet sam, bez Njegove pomoći, nikada neće spoznati niti razumjeti. Oplemeniće nam karakter, daće nam mudrost da jasno razlikujemo dobro od zla, i silu da se odupremo iskušenju. Vodiće nas **JEDINIM PRAVIM PUTE**M, kako bi bio zadovoljan nama i vratio nas k Sebi zauvijek.

Kada bi ovaj svijet prepoznao Božije pohođenje i prihvatio Njegove pouke, pronašao bi **siguran put** za svoje noge i svjetlost da ga vodi kroz tamu ispunjenu obeshrabrenjima.

¹ Svi citati iz Kur'ana preuzeti su iz prevoda Besima Korkuta: *Prevod Kur'ana*, Sarajevo, 2001.

² B. Lazić i redakcijski kolegijum izdavača, *Kuda ide svet*, Beograd, 1994, str. 17.

³ Isto, str. 17.

⁴ Biblijski citati u ovom eseju preuzeti su u prevodu Đure Daničića (*Stari Zavjet*) i Vuka Stef. Karadžića (*Novi Zavjet*): *Biblija ili Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta*, Beograd, 1991.

⁵ K. Krim i saradnici, *Enciklopedija živih religija*, Beograd, 1981, str. 500.

⁶ Citat je preuzet iz prevoda dr Luja Bakotića: *Biblija – Stari i Novi Zavet*, Beograd, 2003.

⁷ Citat je preuzet iz prevoda dr Luja Bakotića: *Biblija – Stari i Novi Zavet*, Beograd, 2003